

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE

**PROGRAMUL OPERAȚIONAL INFRASTRUCTURĂ MARE
(POIM)**

**- PRIMA VERSIUNE -
*DOCUMENT CONSULTATIV***

MARTIE 2014

Cuprins

Listă de abrevieri.....	13
SECȚIUNEA 1. Strategia privind contribuția Programului Operațional la Strategia Uniunii pentru Creștere Inteligentă, Durabilă și Favorabilă Incluziunii și la Realizarea Coeziunii Economice, Sociale și Teritoriale	16
1.1. Strategia privind contribuția programului operațional la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și la realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale	16
1.2. Justificarea alocării financiare	33
SECȚIUNEA 2. DESCRIEREA AXELOR PRIORITARE (ARTICOLUL 87(2)(B) și (C) PRC).....	36
Secțiunea 2.A. Descrierea Axelor Prioritare, altele decât Asistența Tehnică (Articolul 87 (2) (b) PRC)	36
AXA PRIORITARĂ 1: „Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României”	36
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)	36
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 1: Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)</i>	36
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii)	36
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere pe rețeaua TEN-T	36
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare pe rețeaua TEN-T (inclusiv prin realizarea coridorului feroviar de mare viteză)	38
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport naval pe rețeaua TEN-T.....	39
AXA PRIORITARĂ 2: „Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T”	40
2.A.0.....	40

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	40
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.1. Asigurarea mobilitatii regionale prin prin conectarea la infrastructura rutiera a TEN-T	40
Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport rutier pentru conectarea la rețeaua TEN-T, in coordonare cu planurile de dezvoltare regionala.	40
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.2. Asigurarea mobilitatii regionale prin prin conectarea la infrastructura feroviara a TEN-T	41
Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport feroviar pentru conectarea la rețeaua TEN-T și îmbunătățirea calității serviciilor, inclusiv prin achiziția/ modernizarea mijloacelor de transport, in coordonare cu planurile de dezvoltare regionala.	41
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.3. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea infrastructurii de transport la trecerea frontierei	42
Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport rutier și feroviar la trecerea frontierei.....	42
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.4. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea porturilor	42
Obiectivul vizează modernizarea porturilor fluviale și martime, situate atât pe rețeaua TEN-T, cât și în afara acesteia.	42
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.5. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea aeroporturilor	43
Obiectivul vizează modernizarea aeroporturilor, situate atât pe rețeaua TEN-T, cât și în afara acesteia.	43
AXA PRIORITARĂ 3: „Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul”	44
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)	44
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	45
OBIECTIV SPECIFIC 3.1.1. Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal.....	45
OBIECTIV SPECIFIC 3.1.2. Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București – Ilfov.....	45
OBIECTIV SPECIFIC 3.1.3. Îmbunătățirea siguranței și securității pe toate modurile de transport	46

AXA PRIORITARĂ 4: „Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor”	47
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (Articolul 87 (1) PRC)	47
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe</i>	47
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	47
OBIECTIV SPECIFIC 4.1.1. Colectarea și epurarea apelor uzate urbane și asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației	47
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul deșeuri pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe</i>	48
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	48
OBIECTIV SPECIFIC 4.2.1. Consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri	48
OBIECTIV SPECIFIC 4.2.2. Sprijinirea investițiilor care promovează prevenirea generării de deșeuri, reutilizarea, reciclarea, inclusiv utilizarea lor ca materii prime secundare / subproduse, în vederea creșterii eficienței utilizării resurselor naturale	50
AXA PRIORITARĂ 5: „Protejarea și refacerea Biodiversității, remedierea solurilor contaminate și monitorizarea calitatii aerului”	51
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)	51
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 5: Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua NATURA 2000 și infrastructura verde</i>	51
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	51
OBIECTIV SPECIFIC 5.1.1. Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară și asigurarea unui management eficient al ariilor protejate, inclusiv siturilor Natura 2000, la nivel de sit și/sau la nivel național	51
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 5: Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate și reducerea poluării aerului</i>	52

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	52
OBIECTIV SPECIFIC 5.2.1. Dezvoltarea și optimizarea evaluării calității aerului la nivel național, inclusiv pentru monitorizarea calității aerului	52
OBIECTIV SPECIFIC 5.2.2. Decontaminarea terenurilor industriale.....	53
AXA PRIORITARĂ 6: „Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor”	54
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)	54
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 6: Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem</i>	<i>54</i>
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	54
OBIECTIV SPECIFIC 6.1.1. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații	54
OBIECTIV SPECIFIC 6.1.2. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de eroziune costieră	55
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 6: Promovarea investițiilor în vederea creșterii rezilienței în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor existente</i>	<i>56</i>
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	56
OBIECTIV SPECIFIC 6.2.1. Dezvoltarea și întărirea serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență și a centrelor rapide de intervenție	56
AXA PRIORITARĂ 7: „Energie sigură și curată”	57
2.A.0.Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)	57
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie</i>	<i>57</i>
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	57
OBIECTIV SPECIFIC 7.1.1. Valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea energiei electrice și termice (biomasă, geotermal, microhidro).....	57

<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice, pe baza cererii de energie termică utilă</i>	58
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	58
OBIECTIV SPECIFIC 7.2.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la întreprinderi prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență	58
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 3 A AXEI PRIORITARE 7: Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie</i>	59
2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))	59
OBIECTIV SPECIFIC 7.3.1. Implementarea distribuției inteligente de energie electrică la joasă tensiune	59
OBIECTIV SPECIFIC 7.3.2. Realizarea de sisteme de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale în vederea creșterii eficienței energetice	61
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 4 A AXEI PRIORITARE 7: Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite</i>	62
OBIECTIV SPECIFIC 7.4.1 Realizarea de sisteme inteligente de transport energie electrica	62
OBIECTIV SPECIFIC 6.4.2. Interconectarea Sistemului Național de Transport a Gazelor Naturale din România cu cel din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni prin construcția sistemului de transport Onești – Gherăești – Letcani	63
2.A.2. Acțiuni care vor fi sprijinite în cadrul priorității de investiție (per prioritate de investiție)	64
2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:	64
<i>PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 1: Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)</i>	64
2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)	65
2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	65
2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)	65

<i>2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	66
<i>2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul</i>	66
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 2: Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale.	66
<i>2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	67
<i>2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	67
<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	67
<i>2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	68
<i>2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	68
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 3: Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local	68
Tipuri de beneficiari: CNADNR, ARR, CFR, AFER, AFDJ, ACN, APMC, APDM, APDF, ANR, AACR, MT.	
<i>2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	69
<i>2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	69
<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	69
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe	70
2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)	71
2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	71
2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)	72

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 4 – Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe	72
2.A.2.5. <i>Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	72
2.A.2.1. <i>O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	72
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe ...	72
2.A.2.2. <i>Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....</i>	73
2.A.2.3. <i>Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	73
2.A.2.4. <i>Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....</i>	73
2.A.2.5. <i>Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	74
2.A.2.1. <i>O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	74
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 5: Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua NATURA 2000 și infrastructurile verzi.....	75
2.A.2.2. <i>Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....</i>	77
2.A.2.3. <i>Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	78
2.A.2.4. <i>Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....</i>	78
2.A.2.5. <i>Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	78
2.A.2.1. <i>O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	78
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 5: Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate, reducerea poluării aerului.....	79
2.A.2.2. <i>Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....</i>	79

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	79
2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	79
2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)	79
2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:	80
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 6: Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem	80
2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	81
2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	82
2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	82
2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)	82
2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:	83
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 6: Promovarea investițiilor pentru a aborda riscurile specifice în vederea creșterii rezistenței, asigurând reziliența în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor de gestionare a acestora	83
2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	84
2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	85
2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	85
2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)	85
2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:	85
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 7: . Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie	86
2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC).....	88
2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare	88

<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	89
<i>2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	89
<i>2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	89
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice, pe baza cererii de energie termică utilă	90
<i>2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	91
<i>2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	91
<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	92
<i>2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	92
<i>2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:</i>	92
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 3 A AXEI PRIORITARE 7: Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie	92
<i>2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	95
<i>2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	96
<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	96
<i>2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)</i>	97
PRIORITATEA DE INVESTIȚII 4 A AXEI PRIORITARE 7: Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.	97
<i>2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	98
<i>2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare</i>	99
<i>2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)</i>	99

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorii de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)	99
2.A.3. Dispoziții specifice pentru FSE, acolo unde este cazul (per axă prioritară, dezagregate pe categorii de regiuni, dacă este relevant): inovarea socială, cooperarea transnațională și contribuția FSE la obiectivele tematice 1-7.	100
2.A.4. Cadru de performanță (Articolul 87 (2) (b) (v) PRC)	100
2.A.5. Categorii de intervenție (Articolul 87 (2) (b) (vi))	Error! Bookmark not defined.
2.A.6. Dacă este cazul, un rezumat al planificării utilizării asistenței tehnice, incluzând, dacă este necesar, acțiuni de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și a beneficiarilor (per axe prioritare) (Articolul 87 (2) (b) (vii) PRC)	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 2.B. Descrierea axelor prioritare pentru Asistența Tehnică (Articolul 87(2) PRC).....	Error! Bookmark not defined.
2.B.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult decât o categorie de regiuni (articolul 87 (1) PRC).....	Error! Bookmark not defined.
2.B.1. Obiective specifice și rezultate așteptate (articolul 87 (2) (c) (i)-(ii) PRC)	Error! Bookmark not defined.
OBIECTIV SPECIFIC	Error! Bookmark not defined.
2.B.2. Lista indicatorilor de rezultat (numai pentru programele operaționale în care contribuția Uniunii pentru asistența tehnică depășește 15 milioane Euro)	Error! Bookmark not defined.
2.B.3. Acțiuni care vor fi sprijinite și contribuția așteptată la obiectivele specifice (per axă prioritară) (articolul 87.2(c) (i)-(ii) PRC)	Error! Bookmark not defined.
2.B.3.1. O descriere a acțiunilor care vor fi sprijinite, precum și contribuția așteptată a acestora la obiectivele specifice (articolul 87(2) (c) (iii) PRC)	Error! Bookmark not defined.
2.B.3.2. Indicatorii de realizare imediată care contribuie la rezultate (per axă prioritară) (Tabel 13) (articolul 87(2) (c) (iv) PRC)	Error! Bookmark not defined.
2.B.4. Categorii de intervenție (per axă prioritară) (articolul 87(2) (c) (v) PRC).....	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 3. PLANUL FINANCIAR AL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL (ARTICOLUL 87 (2) (d) PRC)	Error! Bookmark not defined.
3.1. Un tabel care specifică, pentru fiecare an, în conformitate cu articolele 53, 110 și 111 din PRC, valoarea totală a alocării financiare preconizată pentru fiecare din fonduri (Euro) (articolul 87 (d) (i) PRC).....	Error! Bookmark not defined.

3.2.A. Planul financiar al programului operațional pentru întreaga perioadă de programare, pentru programul operațional și pentru fiecare axă prioritară, valoarea totală a alocării financiare a fiecăruia dintre fonduri și co-finanțarea națională (Euro)(articolul 87(d) (ii) PRC)..... **Error! Bookmark not defined.**

SECȚIUNEA 4. ABORDAREA INTEGRATĂ A DEZVOLTĂRII TERITORIALE (ARTICOLUL 87(3) ALPRC)..... **Error! Bookmark not defined.**

4.1. *Dacă este cazul, abordarea privind utilizarea instrumentelor pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității și principiile pentru identificarea zonelor în care vor fi implementate **Error! Bookmark not defined.**

4.2. Dacă este cazul, sprijinul pentru dezvoltarea urbană durabilă – articolul 87 (3)(b) PRC și articolul 7(2) și (3) al Regulamentului (UE) nr. [FEDR]. **Error! Bookmark not defined.**

4.3. *Dacă este cazul, abordarea privind utilizarea Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI) (așa cum sunt definite în articolul 99 din Regulamentul privind dispozițiile comune), altele decât dezvoltarea urbană întreprinse în conformitate cu articolul 7 (2) din Regulamentul FEDR și alocarea financiară indicativă pentru fiecare axă prioritară .. **Error! Bookmark not defined.**

4.4. Dacă este cazul, mecanismul prin care se asigură coordonarea cu activitățile de cooperare și strategiile macro-regionale și ale bazinelor maritime **Error! Bookmark not defined.**

SECȚIUNEA 5. * Nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excluziune socială, în special cu privire la comunitățile marginalizate și persoanele cu dizabilități (articolul 87 (4) (a) PRC) **Error! Bookmark not defined.**

5.1. Zonele geografice cele mai afectate de sărăcie/ grupuri țintă cele mai expuse riscului de discriminare..... **Error! Bookmark not defined.**

5.2. Strategia programului operațional de a răspunde nevoilor specifice ale zonelor geografice/ grupurilor țintă cele mai afectate de sărăcie **Error! Bookmark not defined.**

SECȚIUNEA 6. *NEVOILE SPECIFICE ALE ZONELOR GEOGRAFICE AFECTATE DE UN HANDICAP NATURAL SAU DEMOGRAFIC GRAV ȘI PERMANENT (ARTICOLUL 87 (4) (b) PRC) **Error! Bookmark not defined.**

SECȚIUNEA 7. AUTORITĂȚILE ȘI ORGANISMELE RESPONSABILE CU GESTIONAREA, CONTROLUL ȘI AUDITUL ȘI ROLUL PARTENERII RELEVANȚI (ARTICOLUL 87 (5) PRC) 101

7.1. Identificarea autorităților și organismelor relevante (articolul 87 (5) (a) și (b) PRC) 101

7.2. Acțiunile întreprinse pentru implicarea partenerilor relevanți menționați la articolul 5 în pregătirea programului operațional, precum și rolul partenerilor în implementarea, monitorizarea și evaluarea programului operațional, articolul 87 alineatul (5) (c) PRC... 101

7.2.1. Rolul partenerilor relevanți în pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programului operațional.....	101
7.2.2. Pentru FSE: granturi globale (articolul 6 (1) FSE)	Error! Bookmark not defined.
7.2.3. Pentru FSE, unde este cazul: alocare pentru consolidarea capacității (articolul 6 (2) și (3) FSE)	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 8. *COORDONAREA ÎNTRE FONDURI, FEADR, FEPAM ȘI ALTE INSTRUMENTELE DE FINANȚARE ALE UNIUNII ȘI NAȚIONALE, PRECUM ȘI CU BEI (ARTICOLUL 87 (6) (a) PRC)	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 9. *CONDIȚIONALITĂȚI EX-ANTE (ARTICOLUL 87 (6) (b) PRC). Error!	Bookmark not defined.
9.1. Identificarea condiționalităților ex-ante aplicabile și evaluarea îndeplinirii lor (tabel 24)	Error! Bookmark not defined.
9.2. Descrierea acțiunilor prevăzute pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante, organismele responsabile și calendarul de îndeplinire a acestor acțiuni (tabelele 25-26)	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 10. *REDUCEREA SARCINILOR ADMINISTRATIVE ALE BENEFICIARILOR (ARTICOLUL 87 (6) (c) PRC).....	102
SECȚIUNEA 11. PRINCIPII ORIZONTALE (ARTICOLUL 87 (7) PRC)	104
11.1. Dezvoltare Durabilă	104
11.2. Egalitatea de șanse și nediscriminare.....	105
11.3. Egalitatea între femei și bărbați	Error! Bookmark not defined.
SECȚIUNEA 12. ELEMENTE SEPARATE – PREZENTATE CA ANEXĂ LA VERSIUNEA TIPĂRITĂ A DOCUMENTULUI	Error! Bookmark not defined.
12.1. O listă a proiectelor majore pentru care implementarea este planificată pe parcursul perioadei de programare (articolul 87(2) (e) PRC) (Tabel 27)	Error! Bookmark not defined.
12.2. Cadrul de performanță al programului operațional.....	Error! Bookmark not defined.
12.3. Lista partenerilor relevanți în pregătirea programului operațional ..	Error! Bookmark not defined.
ANEXE	Error! Bookmark not defined.

Listă de abrevieri

AACR	Autoritatea Aeronautică Civilă Română
ACN	Administrația Canalelor Navigabile
AFDJ	Administrația Fluvială a Dunării de Jos
AFER	Autoritatea Feroviară Română
AM	Autoritate de Management
ANAR	Administrația Națională „Apele Române”
ANPA	Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ANV	Autoritatea Națională a Vămirilor
AP	Axă Prioritară
APDF	Administrația Porturilor Dunării Fluviale
APDM	Administrația Porturilor Dunării Maritime
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
APMC	Administrația Porturilor Maritime Constanța
ARPM	Agenția Regională pentru Protecția Mediului
ARR	Autoritatea Rutieră Română
ATM	Servicii de management al traficului aerian
BEI	Banca Europeană de Investiții
CE	Comisia Europeană
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CFR	Căile Ferate Române
CJ	Consiliu județean
CM	Comitet de Monitorizare
CNADNR	Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România
DESWAT	Reducerea de Apă Distructivă și Control al Dezastrelor Provocate de Apă/Destructive Water Abatement and Control of Water Disasters
ERTMS	Sistemul European de Management al Traficului Feroviar/European Rail Traffic Management System
EU ETS	Sistemul de comercializare a emisiilor la nivelul UE/EU Emissions Trading System
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FSE	Fondul Social European
GES	Gaze cu efect de seră

GIS	Sistem Informatic Geografic/Geographic Information System
GNM	Garda Nationala de Mediu
HG	Hotărâre de Guvern
IAS	Specii alogene invazive
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
IT	Tehnologia Informațiilor
ITRSV	Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare
ITS	Sisteme Inteligente de Transport
I.e.	Locuitor echivalent Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
MMSC	
MT	Ministerul Transporturilor
N/A	Nu se aplică/Not applicable
NEC	Plafoane Naționale de Emisie/National Emission Ceilings
OI	Organism Intermediar
ONG	Organizații Ne-Guvernamentale
OS	Obiectiv Specific
OT	Obiectiv Tematic
PI	Prioritate de Investiții
PNPPREI	Planul Național de Prevenire, Protecție și Reducere a Efectelor Inundațiilor Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile
PNAER	
PNDR	Planul Național de Dezvoltare Regională
PNGD	Planul Național de Gestionare a Deșeurilor
PO	Program Operațional
POIM	Program Operațional Infrastructură Mare
POS	Program Operațional Sectorial
PRC	Procedură de Reglementare cu Control
PTF	Punct de Trecere a Frontierei
RATB	Regia Autonomă de Transport București
RER	Resurse de Energie Regenerabilă
RIS	River Information Services
SEN	Strategia Energetică a României
SFC	Sistem de management al fondurilor la nivelul Comunității Europene/System for Fund Management in the European Community
SIMIN	Sistem Informațional Meteorologic Integrat/Sistem de management integrat al deșeurilor
SMID	
SNMRITML	Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe Termen Mediu și Lung
SNGD	Strategia Națională pentru Gestionarea Deșeurilor
SNMSU	Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență

SNRCC	Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice
SNTG	Sistemul Național de Transport a Gazelor Naturale
TA	Tratat de Aderare
TEM	Trenuri electrice de metrou
TEN-T	Rețele Trans-Europene de Transport
TRACECA	Coridor de transport Europa-Caucaz-Asia/Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia
UE	Uniunea Europeană
UK	Marea Britanie/United Kingdom
VTMIS	Sistem de Informare privind Managementul Traficului de Nave/Vessel Traffic Monitoring & Information Systems
WATMAN	Sistem informațional pentru managementul integrat al apelor

SECȚIUNEA 1. Strategia privind contribuția Programului Operațional la Strategia Uniunii pentru Creștere Inteligentă, Durabilă și Favorabilă Incluziunii și la Realizarea Coeziunii Economice, Sociale și Teritoriale

1.1. Strategia privind contribuția programului operațional la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și la realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale

Adoptată în anul 2010, strategia intitulată generic Europa 2020 cuprinde obiectivele comune ale Statelor Membre pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă. Deși lansată într-o epocă de criză economică, scopul strategiei a fost de a contribui la îmbunătățirea poziției competitive a Uniunii Europene la orizontul anilor 2020, menținând modelul economiei sociale de piață în paralel cu eficientizarea utilizării resurselor.

Europa 2020 nu urmărește o creștere a PIB-ului ca scop în sine ci schimbarea paradigmei dezvoltării pentru Statele Membre care să conducă la consolidarea coeziunii în interiorul frontierei UE, atenuarea disparităților regionale de dezvoltare socio-economică, creșterea gradului de independență energetică concomitent cu reducerea poluării prin valorificarea resurselor regenerabile, sporirea eficienței energetice și introducerea de noi tehnologii care să conducă la diminuarea emisiilor de carbon și implicit la construirea unor economii integrate, durabile în ansamblul european. În acest context, cercetarea, dezvoltarea și inovarea dețin un rol primordial, ponderea în PIB a fondurilor alocate către acest sector fiind primul indicator de monitorizare a progresului înregistrat în perioada 2014-2020.

Tintele valorice stabilite pentru cei opt indicatori cheie ai strategiei sunt de natură politică, existând și două excepții notabile respectiv reducerea emisiilor GES și utilizarea surselor de energie regenerabilă care sunt incluse în directive europene și a căror neîndeplinire ar putea genera sancțiuni. Toate Statele Membre s-au angajat să depună eforturi consistente în scopul atingerii obiectivelor asumate în funcție de circumstanțele economice specifice fiecărei țări.

În România, începând cu anul 2008, odată cu formularea și adoptarea prin hotărâre a Guvernului, a Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă prin încorporarea atât a obiectivelor UE în acest domeniu cât și a celor derivate din specificul național, în special în ceea ce privește recuperarea deficitului istoric de dezvoltare economică, conceptul de dezvoltare durabilă a început să devină o componentă fundamentală a politicilor naționale din domeniile economic, social și de mediu promovate de Guvern și Parlament.

Temele majore ale dezvoltării durabile la nivel național adresează pe de o parte obiectivele strategice ale UE stabilite prin agenda Europa 2020 și, pe de altă parte, problemele specifice situației din România precum decalajul istoric de dezvoltare economică în raport cu vestul Europei, adâncirea disparităților dintre estul și vestul țării, productivitatea scăzută a

resurselor, absența infrastructurii de bază mai ales în mediul rural și accesibilitatea redusă a tuturor regiunilor țării.

Principalele obiective identificate prin SNDD vizează în principal asigurarea stabilității macroeconomice, creșterea eficienței consumului de resurse naturale și de energie, îmbunătățirea politicii fiscale, construirea unei infrastructuri de transport conectată la axele europene concomitent cu îmbunătățirea accesibilității tuturor regiunilor țării, atragerea și utilizarea eficientă a fondurilor europene nerambursabile, continuarea reformelor structurale, îmbunătățirea calității și infrastructurii serviciilor de sănătate, educație, formare profesională, cercetare și dezvoltare; asigurarea sustenabilității finanțelor publice; reforma administrației publice și îmbunătățirea mediului de afaceri.

Măsurarea gradului de îndeplinire a obiectivelor stabilite prin SNDD la nivel național se realizează de către INS prin intermediul unui set de 103 indicatori corespunzători celor 13 categorii de obiective stabilite la nivel european și național necesare a fi îndeplinite la orizontul anilor 2030 pentru asigurarea unei dezvoltări durabile în România în calitate de stat membru al UE.

O primă reconsiderare a unora din obiectivele asumate prin SNDD s-a făcut, în special în ceea ce privește termenele de realizare, după declanșarea crizei economico-financiare în anul 2008. Astfel, prin adoptarea de către Guvern, a Programului Național de Reformă 2011 – 2013 s-au stabilit și noile ținte pentru indicatorii monitorizați la nivelul UE în perspectiva anului 2020, aceștia constituind baza de plecare în negocierea documentului de poziție CE-România pentru noua perioadă de programare europeană.

Ulterior, prin Acordul de Parteneriat 2014-2020, România a identificat un set de cinci provocări cu privire la dezvoltarea socio-economică națională care implică alocarea, în perioada 2014 – 2020, de fonduri publice semnificative, în scopul valorificării potențialului real de creștere și realizării contribuției țării la coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii.

Plecând de la experiența perioadei de programare 2007-2013, în scopul asigurării unei mai bune coordonări a procesului de gestionare a fondurilor europene, a unei abordări integrate a proiectelor majore de investiții vizând îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare precum și prin alte directive europene a căror perioadă de implementare se încheie la orizontul anilor 2020, Guvernul a stabilit necesitatea grupării priorităților de investiții aferente sectoarelor infrastructurii majore de transport, mediu și energie într-un singur program operațional - Programul Operațional Infrastructură Mare.

Prin AP 2014-2020, România a identificat cinci provocări majore pentru asigurarea unei creșteri sustenabile la nivel național:

1. *Competitivitatea* redusă materializată prin orientarea către activități cu valoare adăugată redusă, dependența excesivă a ocupării forței de muncă de o agricultură de subzistență precum și o dezvoltare precară a sectorului C&D&I;
2. *Oamenii și societatea* tradusă prin adâncirea discrepanțelor sociale, grad scăzut de ocupare, un sistem educațional slăbit în contextul unei cereri foarte scăzute de forță de muncă;
3. *Infrastructura* inadecvată care subminează eforturile naționale de creștere economică, accesibilitatea rămânând o barieră majoră și pentru dezvoltarea regională;
4. *Resursele* domeniu în care România dispune de resurse semnificative având capacitate de extindere în sectorul surselor regenerabile, eficiența utilizării energiei rămânând un factor care necesită îmbunătățiri semnificative. De asemenea, în conexiune cu resursele dar cu impact major asupra ameliorării standardelor de viață, extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată continuă să fie una dintre cele mai importante priorități, alături de gestionarea deșeurilor care se află încă departe de standardele europene, cu niveluri reduse de reutilizare, reciclare și valorificare energetică. În plus, România se confruntă cu o serie de riscuri de mediu naturale sau datorate intervenției umane care reprezintă o amenințare pentru cetățenii, infrastructura și resursele naturale, inundațiile, incendiile de pădure și seceta recurentă determinând pierderi semnificative în ultimul deceniu;
5. *Administrația și guvernarea* caracterizată încă de o slabă capacitate administrativă a instituțiilor publice și de o predispoziție către birocrație și reglementări exagerate care au un impact negativ asupra competitivității și mediului de afaceri.

POIM 2014-2020 adresează două din provocările menționate - domeniile *Infrastructură* și respectiv *Resurse* - în relație directă cu patru din temele prioritare europene stabilite prin Strategia Europa 2020: OT 7 *Promovarea transportului sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore*; OT 6, *Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor*; OT 5 *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și managementul riscurilor și* OT 4 *Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele*.

POIM 2014-2020 cuprinde șapte Axe Prioritare după cum urmează:

- ✓ Transport:
 - AP1 - Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României
 - AP2 - Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T
 - AP3 - Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul
- ✓ Mediu:
 - AP4 - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
 - AP 5 - Protejarea si refacerea biodiversitatii, remedierea solurilor contaminate si monitorizarea calitatii aerului
 - AP6 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

- ✓ Energie curată și Eficiență Energetică:
 - AP7 - Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon

În domeniul ***infrastructurii de Transport***, politica UE privind acest sector, prevede realizarea unei rețele europene integrate în toate cele 28 de state membre, pentru a promova creșterea economică și competitivitatea. Această rețea va face legătura între vest și est și va înlocui mozaicul actual de căi de transport cu o autentică construcție europeană. Dezvoltarea acestei rețele este prevăzută a se realiza corelat, pe două paliere: o rețea centrală, formată din cele mai importante rute și noduri de transport ce va constitui coloana vertebrală a infrastructurii de transport în cadrul pieței unice a Europei, având termen de finalizare anul 2030 și o rețea extinsă care va susține rețeaua centrală, având termen de finalizare 2050.

Pentru perioada 2014-2020, în scopul accelerării implementării proiectelor de investiții, corelat la nivel european, din rețeaua centrală au fost selectate pentru finanțare, nouă coridoare multimodale transnaționale prioritare. România este traversată de două coridoare de transport prioritare din cele nouă, după cum urmează:

- Coridorul „Rhine – Danube”¹, care asigură legătura regiunilor centrale din jurul Strasbourg și Frankfurt prin sudul Germaniei, către Viena, Bratislava și Budapesta cu Marea Neagră, cu o importantă ramificație de la Munich către Praga, Zilina, Kosice la granița cu Ucraina. Este principala legătură de la est la vest între țările europene, până la Marea Neagră;
- Coridorul „Orient/East-Med”, care străbate Europa de la nord-vest la sud-est și asigură legăturile Europei centrale cu Marea Nordului, Marea Baltică și Marea Mediteraneană.

În România, în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1315/2013 privind liniile directoare pentru dezvoltarea Rețelei Trans-Europene de Transport, TEN-T centrală cu orizont de realizare 2030 include²:

- Sectorul navigabil al Dunării până la Sulina și prin canalele Dunăre-Marea Neagră și Poarta Albă- Midia Năvodari până la Constanța, incluzând porturile Drobeta Turnu Severin, Calafat, Giurgiu, Cernavodă, Galați și Constanța;
- Liniile de cale ferată: București – Giurgiu; Ploiești – Buzău – Bacău – Suceava; Arad – Sebeș – Turda – Cluj-Napoca – Suceava; Arad – Timișoara – Dr. Turnu Severin – Craiova – București; Craiova – Calafat; București – Ploiești – Buzău – Suceava – Vicșani și Pașcani – Iași;
- Căile de transport rutier: Nădlac - Arad – Timișoara – Lugoj – Sebeș – Sibiu – Pitești – București (centura București) – Constanța; Timișoara – Lugoj – Drobeta Turnu Severin - Calafat – Craiova – București; Timișoara – Moravița; București – Ploiești – Buzău – Bacău – Suceava – granița cu Ucraina (Siret); Sebeș – Turda – Sighișoara – Iași – granița cu Republica Moldova (Ungheni); București - Giurgiu;
- Aeroporturile București „Henri Coandă” și Timișoara „Aurel Vlaicu”;
- Porturile Drobeta Turnu Severin, Calafat, Giurgiu, Cernavodă, Galați și Constanța;
- Terminale intermodale rutier-feroviar: București, Timișoara, Craiova.

¹ http://www.tentdays2013.eu/Doc/b1_2013_brochure_lowres.pdf

² http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/doc/final_annexii.pdf

Transportul rutier de persoane reprezintă 74,36% din totalul înregistrat la nivel național, iar transportul rutier de mărfuri 48,32% din totalul național, dovedindu-se astfel preferința pentru acest mod de transport. Numărul autovehiculelor aflate în circulație a înregistrat, în ultimele două decenii o creștere continuă, de circa 5% pe an, ajungându-se în 2010 la o medie de 200 autovehicule/1.000 locuitori. Totuși, din acest punct de vedere, România se află cu mult în urma celorlalte țări europene.

În ceea ce privește vitezele medii de deplasare, pe autostrăzi aceasta este 128 km/h pentru transportul de persoane și transportul ușor de mărfuri și de 80 km/h pentru transportul greu de mărfuri. Pe drumurile naționale, viteza medie de transport este de aproximativ 47 km/h.

Cele mai importante fluxuri de trafic se înregistrează pe rutele: București – Constanța, București – Ploiești – Brașov; Centura București; București – Buzău – Focșani – Bacău - Iași, București – Pitești – Sibiu, București – Pitești – Craiova, București – Giurgiu; Sibiu – Cluj; Sibiu – Sebeș - Turda – Cluj; Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Sebeș - Sibiu – Brașov și Cluj – Târgu Mureș - Iași.

Lungimea totală a rețelei de transport rutier de interes național la sfârșitul anului 2013 era de 15.926 km, din care 652,61 km de autostradă. România se situează pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește numărul de km de autostradă la 100.000 locuitori.

Principalele deficiențe ale transportului rutier în România sunt:

- Siguranța. În România se înregistrează cel mai mare număr de decese din Uniunea Europeană, raportat la numărul de km de drumuri și la numărul de autovehicule, peste 50% având loc pe drumurile naționale. Principalele cauze ale accidentelor pe drumurile naționale sunt următoarele: 90% dintre drumurile naționale sunt cu o singură bandă pe sens; lipsa unei separări corespunzătoare a circulației rutiere de circulația pietonală; drumurile naționale traversează localitățile; lipsa iluminatului sau iluminatul deficitar; lipsa spațiilor de parcare pentru vehicule de transport marfă.
- Timpul de transport. Doar 50% din rețeaua de drumuri declarate ca fiind drumuri naționale poate fi considerată de bună calitate. Starea proastă a infrastructurii, faptul că majoritatea drumurilor sunt cu o singură bandă pe sens, faptul că drumurile traversează localitățile conduc la reducerea vitezei de deplasare și, implicit, la creșterea timpului călătoriei.
- Întreținerea. Majoritatea drumurilor și-au depășit durata normală de viață, iar bugetul destinat întreținerii reprezintă doar 25% din fondurile necesare. În plus, în ultimii 10 ani nivelul taxei de vignetă a rămas constant.
- Cadrul legislativ. Nu există o schemă coordonată de taxare a utilizării drumurilor publice și nici de colectare a taxelor. Nu există un sistem centralizat care să ofere informații referitoare la starea drumurilor.

Având în vedere deficiențele existente, este necesară continuarea demersurilor de construire a autostrăzilor, de reabilitare, modernizare și lărgire a drumurilor naționale și de construire a variantelor de ocolire a localităților. În plus, sunt necesare măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de management al infrastructurii rutiere și pentru îmbunătățirea condițiilor de siguranță, în conformitate cu Strategia Națională pentru Siguranță Rutieră 2013 - 2020.

În ceea ce privește *transportul feroviar*, conform INS, la sfârșitul anului 2010, lungimea liniilor de cale ferată în exploatare, electrificate, era de 4.020 km, reprezentând 37,3% din

rețeaua de cale ferată (în lungime de 10,777 km), iar densitatea liniilor la 1.000 kmp teritoriu era de 45,2%. Din total rețelei, 27% o reprezintă linia dublă, iar la nivel regional, rețeaua de căi ferate este distribuită relativ echilibrat.

După 1990, calea ferată din România a parcurs cea mai lungă și continuă perioadă de neintervenție la infrastructură. Această lipsă de acțiune într-un domeniu strategic al economiei a condus la singura măsură posibilă de acțiune: diminuarea vitezei de circulație, care, ajunsă la valori reduse, a descurajat utilizarea căii ferate ca mod preferat de transport pentru pasageri și mărfuri, chiar dacă pe rutele interne, alternativa o constituie deplasarea pe căi rutiere reprezentate de șosele nemodernizate pe care se înregistrează anual un număr record de accidente de circulație.

Din cauza subfinanțării lucrărilor de întreținere a infrastructurii feroviare, starea acesteia s-a degradat continuu, ceea ce a dus la reducerea vitezei de circulație. Cu peste 1.000 de puncte periculoase, viteza medie a trenurilor este de aproape 50 de kilometri pe oră pe ansamblul rețelei feroviare. Dacă în 1990 un tren rapid ajungea de la București la Iași în cinci ore și 40 de minute, în prezent același tren parcurge distanța de 406 kilometri în șapte ore și 16 minute. Această situație este valabilă pentru mai multe rute. Lungimea reală de exploatare a rețelei CFR este de 11.007 kilometri (dintr-un total existent de 13.427 de kilometri), iar procentul liniilor scadente la reparații este de 50,8%. În 2006, de exemplu, pentru fiecare kilometru de infrastructură feroviară, Germania cheltuia în medie aproape 125.000 de euro, Franța în jur de 191.000 de euro, Austria aproape 65.000 de euro, Ungaria circa 70.511, iar Bulgaria 8.500 de euro. România aloca doar 147 de euro, fiind pe ultimul loc în rândul țărilor europene (Udriște, O. SOS - Calea Ferată Română, Ed. AGIR, București, 2010).

Cu toate acestea, volumul total de tone transportate pe modul feroviar, reprezenta în 2012 aprox. 18% din total, încă destul de ridicat, prin comparație cu alte țări dezvoltate din vestul UE (AECOM, RGTMP Technical Note, Rail Freight Briefing for October 2013 Workshop, Updated în 11 Nov.2013). Dacă însă este luat în considerație nivelul de performanță, adică volumul de tone x km, în 2011, conform EUROSTAT, rezultatele sunt chiar mai bune, situând România pe locul șase în ierarhia țărilor UE, cu 28% din total, în timp ce media Europei era în același an de 18,4%. Totodată, cu cele trei milioane tone transportate per locuitor, transportul feroviar de mărfuri din România s-a situat în 2011 pe poziții superioare față de UK, Franța și Spania.

În transportul feroviar de călători, în România, din anul 2005 s-a înregistrat o reducere constantă în medie de 2% pe an până la aprox. 500.000 trenuri de diferite categorii care operează anual. În 2012, se înregistrau 223.000 trenuri x km, din care 20% erau operate privat (AECOM, RGTMP Technical Note, Assessment of Rail Problems and Constraints, 7 Oct. 2013).

Modelul serviciilor de transport feroviar este constituit dintr-un mix de servicii ne-standardizate din marile stații de cale ferată ceea ce conduce la legături defectuoase și la nerespectări ale orarelor de circulație.

Parcul de vagoane este învechit (cu mai mult de 35 ani de operare), iar utilizarea acestuia este inefficientă (cu o rată de utilizare în jur de 55%). În acest context merită subliniat faptul că, pe rutele unde frecvența trenurilor este mai ridicată, și volumul de călători este mai mare. În legătură cu performanța medie, cu cele 239 călătorii x km/locuitor la nivelul în 2011, România se situează cu transportul feroviar de călători mult în urma unor țări din regiune.

Studii recent elaborate în cadrul proiectului vizând realizarea Master Planului de Transport, arată că, îmbunătățirea vitezei de circulație pentru trenurile de călători combinată cu o ofertă adecvată de servicii, poate conduce la o creștere semnificativă a numărului de pasageri transportați.

Conform Raportului Strategic Național 2013, în perioada 2009-2011, modernizările au vizat în principal coridoarele pan-europene IV și IX, efectuându-se lucrări pe o lungime de 211 km de cale ferată, ce au condus pe aceste sectoare la creșterea vitezei maxime de circulație de la 120 km/h la 160 km/h pentru trenurile de pasageri și de la 90 km/h la 120 km/h pentru cele de marfă.

Rețeaua feroviară română cuprinde aproximativ 1.100 stații de cale ferată (inclusiv halte), pe întreg teritoriul. În prezent, conform aceluiași Raport, se află în implementare un proiect de modernizare a stațiilor de cale ferată prin care se dorește reabilitarea și modernizarea de stații de cale ferată în două etape, prima formată din 16 stații, a doua din 5 stații în perioada de execuție 2012 – 2015. La 30 iunie 2012 existau contracte încheiate pentru modernizarea a 15 stații și 17 tuneluri și poduri de cale ferată.

Conform obligațiilor asumate de România, rețeaua centrală TEN-T componenta feroviară trebuie modernizată în totalitate, în vederea atingerii vitezelor maxime de circulație de 160 km/h pentru trenurile de pasageri și 120 km/h pentru cele de marfă, pentru asigurarea conectivității optime între Europa Centrală și de Vest și portul Constanța (http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/Dezbateri%20parteneriale/Rezultatele%20analizei%20documentare/03.06.2013/1.Transport2%20mai.pdf).

Referitor la *transportul intermodal*, în afară de transportul de containere către și dinspre vapoare în portul Constanța, transportul intermodal nu este foarte dezvoltat în România, mai ales datorită lipsei unei viziuni în ceea ce privește amplasarea și modernizarea terminalelor de transport intermodal de mărfuri, în pofida existenței unei Strategii de transport intermodal și a manifestării inițiativei private, cu influențe multinaționale. În 2011, doar 4,7% din volumul mărfurilor transportat pe calea ferată era containerizat. Porturile Constanța și Galați dețin o poziție strategică pentru transportul containerizat de mărfuri către Europa Centrală și Estul Europei, însă această oportunitate a fost exploatată în mod limitat. Se mai remarcă faptul că aprox. 80% din toate transporturile intermodale implică Portul Constanța ca origine sau destinație.

Tendențele analizate în cadrul proiectului privind realizarea Master Planului de Transport al României, indică faptul că deplasările pe mai puțin de 250 km sunt dominate de transportul rutier, în timp ce transportul feroviar crește în importanță pentru deplasări lungi. Transportul pe căi navigabile este accentuat pe relații consacrate, cum sunt Galați – Constanța sau Galați – Calafat.

Rețeaua terminalelor publice de mărfuri, amplasată echilibrat la nivelul rețelei naționale, poate asigura un acces nediscriminatoriu al operatorilor logistici, integratori de servicii feroviare – rutiere, și feroviare – fluviale/rutiere, eficiente energetic, financiar și prietenoase cu mediul. Totodată, amplasamentele vechilor și numeroaselor terminale intermodale pot constitui o bază eficientă de plecare pentru dezvoltarea transportului intermodal și un factor de regenerare economică regională și locală.

Cu privire la *transportul fluvial și maritim*, la nivelul anului 2011, traficul de mărfuri pe Dunăre reprezenta 9% din volumul total al transporturilor de mărfuri pe teritoriul României. În ceea ce privește tipul navelor, convoaiele de barje reprezintă 90%, iar navele de transport fluvial doar 10%. Distribuția este inversă în cazul Rinului, care asigură lățimi și adâncimi mai mari ce permit un flux de nave fluviale de capacitati mari.

Canalul navigabil al Dunării are o lungime de 2.411 km (Sulina-Kelheim). România este responsabilă cu întreținerea sectoarelor Porțile de Fier II – Turnu Măgurele și Călărași – Brăila. Canalele Dunăre – Marea Neagră și Poarta Albă – Midia Năvodari asigură conexiunea rapidă a Dunării cu Marea Neagră, principala sursă/destinație a traficului fiind Portul Constanța.

În perioadele secetoase, adâncimea minimă a Dunării scade sub pragul prevăzut de Comisia Dunării (2,5 m), ceea ce conduce la blocaje și întâzieri pentru navele în încărcare, cu un pescaj de 3 m. Alte probleme care obstrucționează navigația pe Dunăre: podurile de gheață care se formează în sezonul rece, creșterea vitezei de curgere a apei la topirea zăpezilor, colmatarea albiei fluviului la intervale de aproximativ 2 luni, etc.

Pe sectorul de la Călărași – Brăila (km 375 – km 175), au fost identificate 17 puncte critice, din perspectiva lățimii și/sau adâncimii canalului navigabil. Pe sectorul comun româno-bulgar, cu o lungime de 471 km, există probleme similare și este necesară decizia și acțiunea comună a celor două părți pentru soluționarea acestora.

De-a lungul Dunării fluviale există 22 de porturi, cele mai importante fiind: Drobeta Turnu Severin, Calafat, Giurgiu, Cernavodă, Galați. În general, infrastructura porturilor este învechită, iar structura constructivă este nefavorabilă (cheuri perate, care nu permit operarea eficientă și eficace a navelor fluviale). Portul Galați este cel mai mare port fluvio-maritim din România, înregistrând un trafic de 3,5 mil. tone în 2011 reprezentând și o alternativă la utilizarea Canalului Dunăre – Marea Neagră către Portul Constanța. Portul Galați este a doua poartă maritimă de acces din spațiul Mării Negre. Dispune totodată de conexiuni la infrastructura rutieră și feroviară de transport (cale ferată cu ecartament larg 1524 mm și cale ferată cu ecartament normal 1435 mm) realizând la granița de Est a Uniunii Europene, interoperabilitatea între două sisteme feroviare, sistemul european și sistemul ex-sovietic fapt ce poate constitui un punct forte pentru Portul Galați în atragerea prin România a traficului de mărfuri de pe coridoarele Eurasiatice. Portul are potențial de creștere atât pentru import/export dar mai ales pentru traficul de tranzit.

La nivelul anului 2011, traficul maritim de mărfuri în Portul Constanța a reprezentat 12% din volumul total al transporturilor de mărfuri pe teritoriul României.

Portul Constanța acționează ca un punct de transbordare pentru numeroase categorii de mărfuri și există premise pentru creșterea traficului de tranzit. Fiind cel mai mare port din Marea Neagră, Constanța ar putea atrage o importantă cotă de piață din transportul maritim la nivel european în cazul în care infrastructura permite realizarea unor economii de scală și reducerea costurilor unitare de transport. Portul Constanța a fost declarat zonă liberă în anul 2007.

Portul Constanța are o suprafață de 3.926 ha. Lungimea cheului este de 30 km, de-a lungul căruia există 152 de dane (dintre care 140 sunt operaționale). Portul beneficiază de conexiuni cu Dunărea, prin Canalul Dunăre – Marea Neagră, cu autostrada A2 și cu linia de cale ferată. Portul dispune de un terminal de containere în zona de sud.

În februarie 2014 au fost contractate serviciile de consultanță pentru elaborarea unui Master Plan al Portului Constanța, prin care se vor fundamenta investițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a acestuia.

Judetul Tulcea face parte din zonele cu o accesibilitate scăzută din cauza specificului natural, iar dezvoltarea transportului fluvial de călători va constitui atât un impuls pentru creșterea economică, dar mai ales va conduce la creșterea atractivității întregului areal turistic.

În contextul dezvoltării viitoare a piețelor de export pentru produse agricole și alte mărfuri de masă, Dunărea reprezintă o oportunitate de conectare a spațiului european la Portul Constanta și de reducere a congestiei transportului rutier, mare poluator și consumator de resurse neregenerabile, în măsura în care prin investiții adecvate se asigură navigabilitate suficientă pe tot parcursul anului, iar infrastructura porturilor fluviale și maritime și a terminalelor de transfer rutier-fluvial și/sau feroviar-fluvial este modernizată, susținând în acest fel politicile europene de creștere a ponderii transportului naval de mărfuri (Reg.EC 1315/dec.2013).

În ceea ce privește *transportul aerian*, acesta reprezintă doar 0,36% din transport național de pasageri. Raportat la numărul de locuitori, media este de 0,5 pasageri/locuitor, în timp ce la nivelul UE-27 media este de 1,6 pasageri/locuitor. Se constată concentrarea traficului pe Aeroportul „Henri Coandă” București (7 mil. pasageri). Pe locul al doilea, cu 1,8 mil. pasageri se situează Aeroportul „Traian Vuia” Timișoara. Ambele aeroporturi sunt amplasate pe TEN-T centrală.

Deși bine distribuite la nivel teritorial, aeroporturile regionale nu dispun de infrastructura și facilitățile necesare pentru deservirea aeronavelor mari și a unui trafic crescut de pasageri. Aeroporturile regionale necesită investiții pentru creșterea capacității și pentru modernizarea infrastructurii de siguranță și securitate în scopul atragerii operatorilor aerieni și a publicului.

Transportul urban cu metroul este specific doar pentru Municipiul București acesta fiind deservit și de un sistem de transport public subteran ce păstrează caracteristicile topologice ale rețelei de suprafață – configurația rețelei radial concentrică – cu o lungime de 69,20 km, distribuită pe 4 magistrale, 51 de stații și 4 depouri. Metroul bucureștean transportă în medie peste 600.000 de călători pe zi lucrătoare și peste 16 milioane de călători într-o lună. Sistemul de transport subteran este operat de METROREX.

Magistrala M1 deserveste zona centrală și semicentrală a orașului, magistrala M2 asigură conexiunea pe axa nord – sud-est, magistrala M3 asigură conexiunea pe axa est – vest, iar magistrala M4 asigură conexiunea zonei de nord-vest la rețeaua centrală.

Din anul 2012, au început lucrările pentru primul tronson (sud-vest – centru) al magistralei M5, care va asigura conexiunea pe axa sud-vest – nord-est. Necesitatea acestei magistrale a rezultat din congestionarea traficului rutier de suprafață. În perspectiva anului 2016, în ipoteza în care linia de metrou nu va fi în funcțiune, fluxurile de trafic vor ajunge până la 30.000 vehicule/sens/zi.

Sunt necesare investiții pentru finalizarea magistralei M5 și pentru asigurarea materialului rulant necesar pentru funcționarea acesteia. De asemenea, modernizarea facilităților care deservesc pasagerii ar contribui semnificativ la atragerea populației către acest mod de transport.

Prin obiectivele enumerate, AP 1, AP 2 și AP 3 ale POIM 2014-2020 vor contribui la realizarea obiectivului tematic 7 al Strategiei Europa 2020 respectiv *Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore*.

În domeniul ***infrastructurii de Mediu***, prin Tratatul de Aderare la UE, România și-a asumat îndeplinirea unor obligații privind implementarea acquis-ului european de mediu. Coroborat cu aceste angajamente, îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și concomitent a standardelor de mediu, reprezintă, în continuare, obiectivul principal în domeniul protecției mediului. Astfel, se urmărește reducerea diferenței dintre infrastructura de mediu care există între România și Uniunea Europeană, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

Având în vedere acest obiectiv fundamental, în vederea creării premiselor respectării depline a obligațiilor care revin României în temeiul calității sale de stat membru al UE, se impune continuarea investițiilor în infrastructura de mediu (colectarea și epurarea apelor uzate, alimentarea cu apă potabilă, managementul deșeurilor), precum și în decontaminarea siturilor poluate istoric, îmbunătățirea calității aerului și protecția/conservarea biodiversității în contextul implementării Rețelei Natura 2000.

În acest sens, strategia de finanțare în sectorul de mediu în perioada 2014-2020 se concentrează pe investiții și servicii de interes general, care sunt necesare pentru o dezvoltare durabilă, pentru creșterea competitivității pe termen lung și a calității vieții în general. Infrastructurile și serviciile de bază vor trebui de asemenea dezvoltate și îmbunătățite.

Consolidarea cadrului instituțional în sectoarele de apă și deșeuri, măsură care este necesar a fi implementată, va contribui la o mai bună gestionare a serviciilor și la optimizarea costurilor de investiții și operare a infrastructurii. Astfel, o parte importantă a alocării financiare va sprijini îmbunătățirea și extinderea sistemelor regionale de apă și management al deșeurilor, în vederea acoperirii cu servicii a unei părți cât mai mari din populația României. În același timp, o parte însemnată a fondurilor alocate sectoarelor de apă și deșeuri în perioada 2014-2020 urmează a fi utilizată pentru finalizarea investițiilor demarate în cadrul perioadei de programare 2007-2013, acestea reprezentând o prioritate prin prisma necesității de conformare la termenele asumate prin Tratatul de Aderare și directivele europene relevante.

Îmbunătățirea calității mediului va reprezenta de asemenea o direcție importantă de finanțare, protecția biodiversității și reabilitarea siturilor contaminate urmând a beneficia de suport instituțional și investiții ca parte a strategiilor sectoriale pe termen lung.

Totodată, în ceea ce privește schimbările climatice, trebuie precizat că România se confruntă cu o serie de riscuri naturale sau datorate intervenției umane care reprezintă o amenințare pentru cetățenii, infrastructura și resursele naturale ale României.

Riscurile datorate schimbărilor climatice sau amplificate de acestea au avut un impact major în ultimul deceniu. În unele cazuri, gravitatea fenomenelor a depășit capacitatea națională de răspuns. Inundațiile, eroziunea costieră, incendiile de pădure și alte fenomene extreme au determinat pierderi și daune importante în toată țara. Astfel, inundațiile, care au avut o incidență anuală în ultima decadă, sunt estimate a fi produs daune în valoare de 6 miliarde Euro.

Se preconizează că schimbările climatice globale vor influența semnificativ ecosistemele, așezările omenești și infrastructura. Unele evenimente meteorologice extreme (valuri de

căldură, secetă, viituri etc.) vor fi mai frecvente, cu o intensitate crescută și, în consecință, cu riscuri mai mari pentru pagube semnificative asociate.

Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020³ precizează că „datorită inerției sistemului climatic, în pofida tuturor eforturilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, temperatura medie globală va continua să crească generând un impact negativ asupra sistemelor antropice și naturale. Pentru a limita vulnerabilitatea acestor sisteme la efectele negative ale schimbărilor climatice sunt necesare politici și măsuri care să minimalizeze efectele negative și să maximalizeze beneficiile procesului de încălzire globală asupra diferitelor sisteme”. Tot în cadrul SNRSC se consideră că „este imperativ ca România să adopte măsurile adecvate pentru a diminua impactul schimbărilor climatice pe teritoriul său și pentru a proteja populația de efectele negative ale schimbărilor climatice”.

SNRSC 2013–2020 cuprinde două componente esențiale: i) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; ii) adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Deoarece fenomenele meteo-hidrologice extreme care s-au produs în ultimul deceniu sunt considerate de tot mai mulți specialiști ca fiind rezultatul schimbărilor climatice, politica și măsurile de adaptare vor fi abordate cu o responsabilitate crescută în perioada următoare.

Riscul creșterii frecvenței producerii inundațiilor precum și a magnitudinii acestora amenință viața oamenilor, conduce la pierderea bunurilor dar și la creșterea pagubelor materiale în toate sectoarele economice putând să aibă și importante efecte sociale, de mediu, sănătate. Acestea sunt doar câteva din consecințele alarmante ale schimbărilor climatice, care impun ca România să ia măsuri urgente.

Pentru perioada 2014-2020, în sectorul de management al riscurilor se propune implementarea unei abordări holistice care să reducă vulnerabilitatea la toate tipurile de risc și să îmbunătățească capacitatea de răspuns (în prezent inadecvată) a autorităților în caz de urgențe.

Abordarea holistică va putea fi implementată în urma finalizării evaluării naționale a riscurilor, concomitent cu consolidarea capacității administrative de a reacționa în caz de dezastre și de a diminua pierderile umane și materiale. În ceea ce privește ierarhizarea riscurilor, se va acorda prioritate la finanțare riscurilor mature din punct de vedere al pregătirilor și care beneficiază deja de studii și investigații detaliate, respectiv protecția împotriva inundațiilor și eroziune costieră.

Eroziunea costieră contribuie la pierderea unor terenuri deosebit de valoroase, pierdere care poate afecta ecosistemele costiere și aduce pagube economice și sociale zonei, în mod particular turismului. Luând în considerare aceste aspecte în anul 2011a fost elaborat un Master Plan pentru protecția și refacerea zonei costiere. Prin acest document strategic de referință s-a confirmat faptul că “multe dintre structurile de protecție existente în România sunt în stare acceptabilă spre nesatisfăcătoare și este de așteptat ca acestea să cadă în 10 ani. Acest lucru ar duce la o perioadă caracterizată printr-un proces de eroziune accelerată, pe măsură ce linia de țărni reacționează, urmat apoi de un proces de eroziune continuă”.

Prin obiectivele enumerate, axele prioritare ale POIM dedicate infrastructurilor de mediu (4, 5 și 6), vor contribui la realizarea obiectivelor tematice 6 *Protecția mediului și promovarea*

³ Aprobata prin HG nr. 529/2013

utilizării eficiente a resurselor și, respectiv 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor ale Strategiei Europa 2020.

Referitor la **Energie**, România, ca stat membru al Uniunii Europene, are obligația să respecte standardele europene de mediu și eficiență energetică stabilite prin directivele specifice și să contribuie la realizarea obiectivelor strategice și politicilor europene în ceea ce privește dezvoltarea durabilă.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013 – 2020 adoptată în 2012, statuează importanța Deciziei 406/2009/CE privind efortul statelor membre de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră până în 2020 conform angajamentelor CE.

Atingerea obiectivelor ambițioase de reducere a emisiilor prin aplicarea schemei EU ETS și a mecanismului definit prin Decizia nr. 406/2009/CE, necesită contribuții substanțiale ale tuturor sectoarelor economice și reglementarea tuturor surselor de emisie de gaze cu efect de seră. Politica națională de reducere a emisiilor GES urmărește abordarea europeană, respectiv pe de o parte asigurarea participării operatorilor economici la aplicarea schemei de comercializare a certificatelor de emisii GES și, pe de altă parte, adoptarea unor politici și măsuri la nivel sectorial în așa fel încât la nivel național emisiile GES aferente acestor sectoare să respecte traiectoria liniară a limitelor de emisie stabilite prin aplicarea Deciziei nr. 406/2009/CE.

Obiectivul general al Strategiei sectorului energetic din România 2007-2020, actualizată în 2011, îl constituie satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizată, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și a combaterii schimbărilor climatice.

Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile, adoptat în 2010 prevede ca obiective strategice naționale: i) Asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național cu atingerea nivelului mediu UE din anul 2010 în privința intensității și eficienței energetice la orizontul anului 2020; ii) îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice – energii regenerabile”; iii) promovarea și aplicarea pe plan național a unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Prin compararea rezultatelor privind capacitățile instalate la sfârșitul anului 2013 în surse regenerabile, atât pentru producerea energiei electrice, cât și pentru căldură (surse ANRE și ANRSC), cu țintele asumate pentru 2020, a rezultat următoarea situație:

- Surse solare: sunt instalați 740 MWe, față de o țintă de 260 MWe;
- Surse eoliene: sunt instalați 2.459 MWe, față de o țintă de 4.000 MWe;
- Surse microhidro: sunt instalați 505 MWe, față de o țintă de 729 MWe;
- Surse biomasă: sunt instalați 53 MWe, față de o țintă de 600 MWe.
- Surse geotermal (căldură): sunt instalați 40 MWt, față de o țintă de 120 MWt;
- Surse biomasă (căldură): sunt instalați 52 MWt, față de o țintă de 500 MWt.

Rezultă astfel necesitatea continuării eforturilor de stimulare a utilizării surselor regenerabile de energie pentru producerea energiei electrice și termice, prin implementarea în perioada

2014-2020 a unor proiecte de energii regenerabile în direcțiile în care România înregistrează decalaje importante față de țintele asumate și pentru care costurile investiționale sunt încă foarte ridicate: producerea energiei electrice din microhidro și biomasă și a energiei termice utilizând biomasă și geotermal.

Proiectele vizate trebuie să fie însoțite de măsuri de facilitare a accesului energiei verzi la rețelele de distribuție existente. Prin specificul lor, proiectele de biomasă și microhidro sunt localizate în zone cu o concentrare redusă a rețelelor, fapt care îngreunează sau face imposibilă evacuarea energiei produse.

În ceea ce privește eficiența energetică, România prezintă încă aspecte care trebuie combătute pe întregul lanț de producere–transport–distribuție–consum al energiei electrice. Nivelul atins de România pentru indicatorul intensitate energetică, pentru anul 2012, este de 0,37 tep/10³euro₂₀₀₅ (consum resurse primare) și de 0,24 tep/10³euro₂₀₀₅ (consum final). Țintele asumate pentru acești indicatori, la nivel 2020, sunt de 0,26 tep/10³euro₂₀₀₅ (consum resurse primare) și de 0,17 tep/10³euro₂₀₀₅ (consum final). Atingerea acelor ținte presupune o scădere a intensității energetice într-un ritm de 4-5%/an, pentru perioada analizată.

Un vector important de îmbunătățire a relației energie-mediu îl reprezintă cogenerarea de înaltă eficiență pentru întreprinderi. Este unanim recunoscut faptul că această tehnologie are un impact pozitiv considerabil asupra reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră și conservării resurselor. La nivelul anului 2013, a fost înregistrată o capacitate instalată de 330 MWe în cogenerare de înaltă eficiență, de mică putere, funcționând pe combustibili fosili și aproximativ 20 MWe funcționând pe biomasă. România și-a propus să aibă o capacitate instalată de cel puțin 700MWe în unități de cogenerare de înaltă eficiență. De asemenea, este prioritară și demararea proiectelor de distribuție inteligentă care să urmărească schimbarea comportamentului consumatorilor cu efecte pozitive asupra eficienței generale a serviciilor de transport și distribuție a energiei. Obiectivele României pentru anul 2020 presupun ca cel puțin 80% dintre consumatorii de energie electrică să beneficieze de serviciile sistemelor de distribuție inteligentă

Un alt aspect deosebit de important care trebuie urmărit îl constituie implementarea sistemelor complexe de monitorizare a distribuției energiei la nivelul întreprinderilor. Aceste sisteme sunt capabile să stabilească modul optim de acțiune al consumatorilor în vederea eficientizării serviciilor de producere distribuită și de alimentare cu energie. Legea eficienței energetice prevede ca o obligație, pentru cei aproximativ 600 de consumatori mari de energie, instalarea de sisteme de monitorizare în distribuția de energie de pe platformele industriale.

Prima dintre Direcțiile prioritare de acțiune enumerate în Strategia energetică a României este creșterea siguranței în alimentarea cu energie din punctul de vedere al infrastructurii de rețea. Extinderea și consolidarea Rețelei Electrice de Transport pentru a face față noilor fluxuri de putere (datorate producției de energie regenerabilă din Dobrogea) reprezintă o preocupare majoră. La sfârșitul anului 2013, producătorii de energie electrică din surse eoliene și fotovoltaice, acreditați pentru obținerea de certificate verzi, în județele Constanța și Tulcea, au însumat o putere instalată de 2.401 MW. Mai mult, în aceeași zonă, sunt semnate contracte de racordare pentru 12.092 MW în centrale electrice eoliene și fotovoltaice, precum și avize tehnice de racordare pentru 2.841 MW. Se poate afirma, așadar, că dezvoltarea capacităților de producție care utilizează surse regenerabile de energie conduce la riscuri pentru stabilitatea

Sistemului Energetic Național și riscuri de congestii ale liniilor de transport. În acest context, apare necesitatea întăririi și modernizării rețelei de transport.

De asemenea, în baza recomandărilor Consiliului privind Programul Național de Reformă pentru 2013 preluate în Acordul de Parteneriat, s-a identificat necesitatea implementării unor conexiuni transfrontaliere pentru gaze naturale concomitent cu integrarea pieței românești în ansamblul piețelor de profil din Uniunea Europeană. La nivelul anului 2014, operatorul național al sistemului de transport gaze naturale SNTG nu este configurat în mod adecvat pentru a asigura echilibrul între sursele de aprovizionare și cerere și pentru a garanta securitatea aprovizionării pe termen mediu și lung. SNTG are în derulare mai multe proiecte de interconectare cu sistemele naționale de transport al gazelor naturale din țările învecinate (Ungaria, Bulgaria, Moldova) care necesită finanțare inclusiv din FESI. De asemenea, în contextul abordărilor europene privind asigurarea de noi surse de aprovizionare cu gaze naturale, SNTG are în vedere investiții în procurarea și transportarea către zonele de consum intern sau extern a biogazului provenit din implementarea proiectului AGRI și/sau din exploatarea off-shore din Marea Neagră. Din aceste considerente, POIM include și un obiectiv specific dedicat securizării transportului de gaz natural în context transfrontalier.

Prin acțiunile enumerate, axa 7 a POIM 2014-2020, dedicată sectorului energetic, va contribui la realizarea obiectivului tematic 4 al Strategiei Europa 2020 *Sprijinirea tranziției către emisii scăzute de carbon în toate sectoarele, respectiv la o creștere durabilă și inteligentă* și la eliminarea blocajelor din infrastructura de transport al energiei electrice, respectiv la realizarea obiectivului tematic 7 al Strategiei Europa 2020 *Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore*.

Tabel 1: Justificare sintetică a alegerii obiectivelor tematice și a priorităților de investiții

Obiectiv tematic selectat	Prioritate de investiție selectată	Justificarea selectării
7. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	Susținerea unei spațiu european unic de transport multimodal prin investiții în Rețeaua Trans-Europeană de Transport	Prioritatea de investiții vizează continuarea investițiilor pentru aducerea infrastructurii rutiere, feroviare și navale incluse în TEN-T la standarde europene, contribuind astfel la creșterea eficienței transporturilor la nivel european, la exploatarea eficientă a resurselor și la minimizarea impactului transporturilor asupra mediului.
	Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T	Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport de interes național inclusiv a infrastructurii aeroporturilor, care să asigure accesul la rețeaua TEN-T de pe teritoriul României, în scopul creșterii mobilității la nivel regional și al asigurării premiselor pentru dezvoltarea echilibrată și durabilă în teritoriu.
	Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul	Investițiile vor fi orientate către: i) dezvoltarea urbană durabilă prin sisteme de transport cu emisii scăzute de carbon; ii) dezvoltarea terminalelor multimodale/a facilitatilor de transfer portuar și a conexiunilor acestora la rețeaua terestră feroviară și rutieră; iii) modernizarea legăturilor aeroporturilor cu ariile urbane deservite. Îmbunătățirea condițiilor de siguranță și securitate reprezintă de asemenea o cerință pentru dezvoltarea durabilă și eficientă a transporturilor.
	Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.	Urmărirea țințelor naționale privind generarea energiei din resurse regenerabile a condus la o concentrare geografică majoră a noilor centrale. Se înregistrează blocaje privind circulația de energie electrică din zonele de producție spre zonele de consum, cu diminuarea impactului pozitiv al utilizării resurselor regenerabile. Se urmărește favorizarea transportului energiei curate. Totodată, s-a identificat necesitatea implementării unor conexiuni transfrontaliere pentru gaze naturale deoarece SNTG nu este configurat în mod adecvat pentru a asigura în viitor echilibrul între sursele interne și cerere în vederea garantării securității aprovizionării.

Obiectiv tematic selectat	Prioritate de investiție selectată	Justificarea selectării
6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii	<p>Se va continua implementarea directivelor europene privind calitatea apei destinate consumului uman și epurarea apelor uzate urbane având în vedere necesitatea asigurării furnizării de apă controlată microbiologic în mediul rural unde locuiește circa 50% din populația României.</p> <p>În mediul urban se vor continua modernizarea și extinderea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și epurare ape uzate în scopul conformării cu legislația europeană.</p>
	Investiții în sectorul deșeurii pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii	<p>Respectarea angajamentelor luate prin Tratatul de Aderare ca să se reducă până în 2016 (ca greutate) fracția biodegradabilă ce merge la deponia ecologică cu 35% față de anul de referință 1995.</p> <p>Atingerea până în 2020 a pragului de 50% (ca greutate) de reciclare a materialelor de tipul plastic, metal, hârtie din greutatea deșeurilor produse sau asimilabile celor produse domestic.</p> <p>Separarea la sursă a deșeurilor menajere, recuperarea materialelor reciclabile.</p>
	Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua NATURA 2000 și coridoare ecologice	<p>România este statul membru al UE cu cele mai multe regiuni biogeografice, respectiv: continental, panonic, alpin, stepic și pontic.</p> <p>România este țara din Europa cu cele mai reprezentative populații de carnivore mari: lup, urs, râs și pisică sălbatică.</p> <p>Pentru protejarea și conservarea biodiversității sunt necesare:</p> <p>a) finalizarea planurilor de management la ariile protejate definite,</p> <p>b) creșterea numărului de acțiuni de implementare a planurilor de management aprobate anterior.</p>
	Îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașelor, regenerarea și decontaminarea terenurilor industriale dezafectate (inclusiv zonele de conversie), reducerea poluării aerului	<p>Respectarea Directivei 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind Plafoanele Naționale de emisii pentru anumiți poluanți Directiva-NEC, precum și Directiva 2008/50/CE România se confruntă cu nevoia de a dezvolta și moderniza sistemul de monitorizare a calității aerului.</p> <p>Necesitatea reducerii numărului de terenuri industriale dezafectate (inclusiv zone de conversie) și a riscului generat de acestea asupra sănătății umane și a mediului.</p>

Obiectiv tematic selectat	Prioritate de investiție selectată	Justificarea selectării
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem	Angajamentul României de a-și îndeplini obligațiile cu privire la protecția publică, consolidarea rezilienței la dezastrele naturale și la cele generate de activitățile umane și reducerea riscului de dezastre, în conformitate cu legislația UE și Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice 2013-2020. Necesitatea concentrării eforturilor asupra diminuării riscurilor generate ca urmare a efectelor schimbărilor climatice, cum ar fi inundațiile, eroziunea costieră, incendiile de pădure.
	Promovarea investițiilor pentru a aborda riscurile specifice, asigurând reziliența în fața dezastrelor și dezvoltarea de sisteme de gestionare a dezastrelor	Necesitatea îmbunătățirii capacității de anticipare, prevenire și răspuns (tehnică și umană) a autorităților competente în sectorul gestionării riscurilor. Necesitatea diminuării vulnerabilității la riscuri concomitent cu îmbunătățirea accesului populației potențial afectate la servicii de urgență de calitate.
4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele	Promovarea producerii și distribuției de energie provenită din RER	SEN 2007-2020 actualizată în 2011 precum și PNAER adoptat în 2010 prevăd promovarea utilizării surselor regenerabile de energie în scopul atingerii obiectivului de 24% din total producție energie electrică provenită din RER în 2020. În perioada 2010-2013, România și-a atins țintele stabilite în producția de energie electrică din surse eoliene și solare prezentând un deficit semnificativ de capacitate instalată în domeniul biomasei, energiei geotermale și microhidro.
	Promovarea utilizării cogenerării de înaltă eficiență, pe baza cererii de energie termică utilă	Cogenerarea ca tehnologie conduce la importante reduceri ale consumurilor de combustibili fosili, cu impact pozitiv direct asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și conservării resurselor. Directiva 27/2012/CE confirmă acest potențial semnificativ de economisire a energiei primare. Conform SEN 2007-2020, trebuie introduse măsuri și proceduri pentru promovarea cogenerării cu o putere termică nominală totală mai mică de 20 MW, în vederea stimulării producerii distribuite de energie.
	Îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea unor sisteme inteligente de distribuție a energiei electrice și termice	PNAEER evidențiază un potențial de economisire a energiei semnificativ pe întreg lanțul producător – distribuitor – consumator. România se află în continuare cu mult sub media europeană de eficiență energetică ceea ce impune continuarea promovării stimulării investițiilor în acest domeniu. Distribuția inteligentă favorizează, de asemenea, o mai bună integrare a surselor regenerabile în sistemul energetic.

1.2. Justificarea alocării financiare

Transport

Continuarea investițiilor pentru dezvoltarea rețelei generale TEN-T pe teritoriul României reprezintă principala prioritate, stabilită în strânsă legătură cu obiectivele comunitare și cu angajamentele asumate de Guvernului României cu privire al îndeplinirea acestora.

Având în vedere stadiul investițiilor contractate până la sfârșitul anului 2013, investițiile deja planificate pentru perioada 2014–2020 în cadrul proiectelor majore aprobate a se finanța în două etape, precum și investițiile aflate în diferite stadii de pregătire, se constată că fondurile care ar putea fi alocate sectorului „Transporturi” sunt insuficiente pentru finalizarea procesului de dezvoltare a TEN-T pe teritoriul României. Pe de altă parte, o dezvoltare echilibrată la nivel național și regional impune o alocare rațională a fondurilor disponibile între prioritățile de investiții.

Astfel, cea mai mare parte a fondurilor alocate sectorului „Transporturi”, respectiv întreaga sumă alocată din Fondul de Coeziune va fi direcționată către Axa prioritară 1 – Prioritatea de investiții 1.1 „*Susținerea unui spațiu european unic de transport multimodal prin investiții în rețeaua TEN-T*”. În cadrul acesteia se va urmări o distribuție echilibrată între modurile de transport, ținând cont de revizuirea recentă a coridoarelor prioritare, care a restrâns numărul acestora la nouă, iar pe teritoriul României, în rețeaua centrală, au fost reținute doar două, ambele cu accent pe cele trei moduri de transport rutier, feroviar și pe căi navigabile. În plus pentru coridoarele prioritare, în perioada următoare se urmărește accelerarea implementării pentru finalizarea lor până în 2030, prin intermediul unor noi aranjamente financiare cunoscute sub denumirea de *Connecting Europe Facility* și prin instituirea unor platforme pentru fiecare coridor, ca structuri de guvernare cu obiectivul principal – lucrările efectuate de-a lungul coridorului, în diferite state membre și în diferite stadii de realizare, să fie îmbinate cu eficacitate.

Fondurile alocate sectorului Transporturi din FEDR au fost distribuite către celelalte priorități de investiții, luând în considerare obiectivele specifice, precum și proiectele aflate în pregătire și care urmează a fi propuse spre finanțare.

Mediu

Prin aderarea la UE, România și-a asumat îndeplinirea unor obligații privind implementarea acquis-ului european de mediu. Coroborat cu aceste angajamente, îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, reprezintă, în continuare, obiectivul principal în domeniul protecției mediului. Astfel, se urmărește reducerea diferenței dintre infrastructura de mediu care există între România și Uniunea Europeană, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

În acest sens, alocarea resurselor financiare disponibile pentru OT 6 *Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor* s-a realizat în proporție de 75,70% pentru sectorul de apă și 24,30% pentru: i) managementul deșeurilor solide (24%); și ii) reducerea poluării aerului (40,30%), ceea ce reflectă necesarul uriaș de infrastructură de apă și apă uzată care trebuie construită în scopul conformării cu acquis-ul comunitar în perioada 2014-2020.

La momentul aderării României la UE, s-a estimat că efortul financiar pentru conformarea cu prevederile celor două directive relevante (Directiva 91/271/CEE și Directiva Consiliului 98/83/CE) este de circa 15,1 miliarde euro (9,5 miliarde euro pentru ape uzate și 5,6 miliarde euro pentru apa potabilă). În pofida investițiilor promovate până în prezent (bugete locale, buget de stat, împrumuturi, PHARE, ISPA, POS Mediu 2007-2013) și a continuării finanțării UE în noua perioadă de programare financiară 2014 – 2020 (prin POIM), evaluarea autorităților naționale arată că va continua să existe un deficit de circa 7-8 miliarde de euro, care trebuie acoperit din alte surse de finanțare pentru realizarea conformării.

În ceea ce privește sectoarele de situri contaminate și conservarea biodiversității, alocarea fondurilor disponibile s-a făcut în proporție de 45,93% respectiv 54,06% din total fonduri disponibile pentru OT 5 *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor* cu finanțare FEDR.

În concordanță cu țintele strategiei Europa 2020 precum și cu documentul de poziție al serviciilor Comisiei, în cadrul OT 5 prioritățile de investiții au urmărit o repartitie care să țină cont de necesitățile naționale prin alocarea a 80% din fondurile disponibile în cadrul AP 5 pentru PI 1, care se reflectă în măsuri pentru apărarea împotriva inundațiilor și de combatere a eroziunii costiere, respectiv 20% din fonduri pentru PI 2 care implică în principal măsuri pentru modernizarea Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență.

Energie curată și Eficiență energetică

Alocarea financiară are la bază necesitatea implementării acțiunilor incluse în Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020, Strategia Energetică Națională 2007-2020 actualizată în 2011, Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile adoptat în 2011, Strategia Națională în domeniul Eficienței Energetice, a Directivelor 28/2009, 27/2012, în deplină concordanță cu obiectivele strategice incluse în Strategia Europa 2020. Atât la nivel European cât și național, valorificarea potențialului resurselor regenerabile de energie reprezintă obiectiv strategic și prioritar. În plus, investițiile necesare pentru atingerea țintelor propuse din surse microhidro, geotermale și biomasă sunt foarte mari, încă neatractive comercial. Din aceste considerente, din resursele financiare disponibile pentru AP 7, ponderea cea mai mare, respectiv de 38,9%, a fost alocată către Prioritatea de Investiții 1: *Promovarea producerii și distribuției de energie provenită din RER* care contribuie în mod direct la atingerea obiectivului unei producții de energie sigură și curată cu emisii scăzute de dioxid de carbon

O a doua prioritate de investiții circumscrisă realizării OT 4 *Sprijinirea tranziției către emisii scăzute de carbon în toate sectoarele*, o constituie *Promovarea cogenerării de înaltă eficiență, pe baza cererii de energie termică utilă*. Directiva 27/2012 confirmă potențialul semnificativ de economisire a energiei primare al acestei tehnologii. Directiva precizează că este oportun ca statele membre să încurajeze introducerea unor măsuri și proceduri pentru promovarea instalațiilor de cogenerare cu o putere termică nominală totală mai mică de 20 MW, în vederea stimulării producerii distribuite de energie. Acestei priorități i-a fost alocată o pondere de 27,8% din resursele financiare disponibile pentru OT 4 în cadrul AP 7.

Pentru cea de a treia prioritate de investiții respectiv *Îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea unor sisteme inteligente de distribuție*, s-a alocat un procent de 18,5% din suma disponibilă la nivelul AP 7 având în vedere următoarele considerente:

- Oportunitatea realizării câte unui proiect pilot în domeniul *Implementarea distribuției inteligente de energie electrică la joasă tensiune* (OS 1) de către fiecare din cei 8 distribuitori regionali, în perspectiva liberalizării pieței de energie începând cu anul 2018, pentru îndeplinirea obligațiilor care decurg din legea energiei electrice și gazelor și pentru evaluarea impactului acestei măsuri în scopul furnizării unui feedback autorităților de resort în special cu privire la economiile de consum de resurse ce se pot realiza.
- Obținerea de câștiguri de eficiență și scăderi ale intensității energetice prin *Realizarea de sisteme de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale în vederea creșterii eficienței energetice* (OS 2) care să conducă totodată la economii importante de costuri și reducerea consumului de resurse.

Pentru cea de a patra prioritate de investiții, respectiv *Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite*, s-a alocat un procent de 14,8% din suma disponibilă la nivelul AP 7 având în vedere importanța proiectelor care vor conduce la eliminarea congestiilor produse în rețeaua de transport la activarea tuturor surselor de producere energie electrică curată.

SECȚIUNEA 2. DESCRIEREA AXELOR PRIORITARE (ARTICOLUL 87(2)(B) ȘI (C) PRC)

Secțiunea 2.A. Descrierea Axelor Prioritare, altele decât Asistența Tehnică (Articolul 87 (2) (b) PRC)

AXA PRIORITARĂ 1: „Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României”

Axa prioritară 1 se subordonează Obiectivului Tematic 7 „Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore” al Strategiei Europa 2020, adoptată de Consiliul European în anul 2010.

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)

AP 1 adresează construcția infrastructurii de transport multimodale din cadrul rețelelor TEN-T centrală și generală care traversează atât regiunea mai dezvoltată din România respectiv București-Ilfov cât și alte regiuni din categoria celor mai puțin dezvoltate, răspunzând politicii anunțate de Comisie în Cartea Albă a Transporturilor, menționată în mod explicit ca parte a Inițiativei 34 privind rețeaua centrală a infrastructurii strategice europene⁴. Scopul principal avut în vedere este de a crea un spațiu european unic al transporturilor, caracterizat de servicii îmbunătățite de transport și de o rețea de transport pe deplin integrată.

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 1: Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere pe rețeaua TEN-T

Obiectivul vizează orientarea investițiilor către modernizarea infrastructurii de transport rutier amplasate pe rețeaua TEN-T, prioritate având rețeaua TEN-T centrală. În sens larg, în cadrul acestui obiectiv specific pot fi finanțate investiții referitoare la următoarele axe rutiere:

- Nădlac - Arad – Timișoara - Lugoj – Sebeș – Sibiu – Pitești – București (centura București) – Constanța;
- Timișoara - Lugoj – Drobeta Turnu Severin – Calafat - Craiova – București;
- București – Ploiești – Buzău – Bacău – Suceava – granița cu Ucraina (Siret);
- Sebeș – Turda – Sighișoara – Iași – granița cu Republica Moldova (Ungheni);
- București - Giurgiu.

Rezultatele așteptate:

⁴A se vedea secțiunea 3.1: „Infrastructura de transport: coeziune teritorială și creștere economică ” din anexa 1

Având în vedere lucrările realizate până în prezent pentru construcția autostrăzii Nădlac - Arad – Timișoara - Lugoj – Sebeș – Sibiu – Pitești – București (centura București) – Constanța, considerăm că este esențială finalizarea acestei autostrăzi, pentru atingerea obiectivului global: asigurarea unei căi de transport rutier eficiente între centrul și vestul Europei și poata estică de ieșire din Uniunea Europeană prin Portul Constanța.

Din aceste considerente și în absența unei Strategii Naționale de Transport, investițiile în cadrul Obiectivului Specific 1.1.1.1 se prioritizează după cum urmează:

1. Finalizarea și darea în exploatare a autostrăzilor aflate pe axa Nădlac - Arad – Timișoara - Lugoj – Sebeș – Sibiu – Pitești – București (centura București) – Constanța și pentru care lucrările au fost contractate sau se află în curs de execuție la sfârșitul anului 2015 ;
2. Demararea lucrărilor pentru construcția sectorului de autostradă Sibiu – Pitești;
3. Demararea lucrărilor/ finalizarea parțială a unor sectoare de autostradă pe următoarele axe rutiere:
 - Timișoara-Lugoj-Drobeta Turnu Severin-Calafat-Craiova-Bucuresti cu ramificație de la Timișoara la Moravița
 - București-Ploiești-Buzău-Bacău-Suceava-Granița Ucraina (Siret) cu ramificație Bucuresti-Giurgiu
 - Sebeș-Turda-Tg Mureș-Tg Neamț-Iași – Granița Moldova (Ungheni)
 - Sibiu –Brașov-Bacău.

Din punctul de vedere al rezultatelor de impact, construcția de autostrăzi asigură:

- realizarea unor importante economii de timp în transportul rutier de mărfuri și călători;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță în transportul rutier de de mărfuri și călători;
- Reducerea emisiilor poluante prin eliminarea/ reducerea blocajelor de trafic și prin reducerea duratelor de transport.

Finanțarea proiectelor de asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor de investiții se va asigura în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere pe rețeaua TEN-T generală
 (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categori a de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁵ (2023) ⁶	Sursa datelor	Frecvența raportării
---------	-----------	----	--	------------------	---	--	---------------	----------------------

⁵ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁶ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

1.	Economii de timp	min/100 km	N/A	N/A	2014	60	AM POIM	Bienal
----	------------------	------------	-----	-----	------	----	---------	--------

OBIECTIV SPECIFIC 1.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare pe rețeaua TEN-T (inclusiv prin realizarea coridorului feroviar de mare viteză)

CE a elaborat conceptul de coridoare ale rețelei TEN-T centrale, acordând o atenție specială transportului feroviar de marfă⁷. Acestea vor constitui instrumentul-cadru pentru implementarea coordonată a rețelei centrale, România fiind traversată de două din cele nouă coridoare prioritare. Pentru realizarea unei conectări cu spațiul European de transport în maniera eficientă și eficientă în termeni de timp și resurse energetice, România va dezvolta până în 2050 un traseu de cale ferată de viteză de la vest la sud-est, pentru a răspunde obiectivelor prevăzute în WPT de completare a rețelei feroviare de mare viteză. În perioada 2014-2020 se propune realizarea studiilor necesare și a proiectului tehnic.

Rezultatele așteptate:

- Din punct de vedere strategic, realizarea completă și cu celeritate a coridorului feroviar care să lege Portul Constanța de punctul de trecere a frontierei Curtici, adaptat pentru circulația cu 120 km/h pentru transportul de marfă și cu 160 km/h pentru transportul de călători va conduce la îmbunătățirea legăturii cu rețeaua europeană de transport feroviar a Portului Constanța și punerea în valoare a potențialului său de „hub” regional în transportul de containere, ce poate deservi întreaga arie est europeană. În plus, coridorul feroviar oferă posibilitatea conectării Europei la marile coridoare feroviare asiatice și la țările TRACECA;
- Creșterea eficienței financiare a investiției care nu poate fi obținută decât după realizarea integrală a coridorului și darea sa în exploatare, știut fiind că infrastructura feroviară este marcată de indivizibilitate și își relevă avantajele doar după finalizare;
- Valorificarea superioară a potențialului litoralului Mării Negre prin creșterea accesibilității regionale, inclusiv a turiștilor din spațiul Est European;
- Reducerea duratei de deplasare pe coridor va fi semnificativă (la mai mult de jumătate din durata actuală pe o infrastructură neîntreținută);
- Asigurarea continuității unui transport feroviar de calitate către marile capitale ale Europei;
- Reducerea semnificativă a emisiilor de noxe și a congestiei traficului rutier pe rute alternative, prin preluarea traficului de mărfuri și călători;
- Utilizarea eficientă a resurselor energetice prin consum de energie electrică redus (pentru fiecare unitate de prestație).

⁷Regulamentul (UE) nr. 913/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2010 privind

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.2. Dezvoltarea infrastructurii feroviare pe rețeaua TEN-T centrală în special pentru finalizarea coridoarelor prioritare TEN-T (inclusiv prin realizarea coridorului feroviar de mare viteză) (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁸ (2023) ⁹	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp pe tronsoanele date în exploatare	min/100 km	N/A	N/A	2013	30	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 1.1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport naval pe rețeaua TEN-T

Obiectivul vizează creșterea calității serviciului oferit operatorilor de transport naval prin realizarea de investiții în infrastructura șenalului și a canalelor navigabile, precum și modernizarea infrastructurii porturilor dunărene și maritime situate pe TEN-T. Astfel, se vor crea premisele pentru creșterea cotei de piață a transportului naval, pe teritoriul României.

Rezultate așteptate:

- Eliminarea sectoarelor critice care afectează navigația pe Dunăre și pe canalele navigabile interioare și creșterea duratei anuale de operare pe Dunăre;
- Modernizarea infrastructurii și facilităților portuare;
- Reducerea duratelor de transport naval;
- Creșterea ponderii transportului fluvial în transportul de mărfuri la nivel național.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 1.1.3. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport naval pe rețeaua TEN-T (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ¹⁰ (2023) ¹¹	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Reducerea numărului mediu de zile consecutive de blocare a operării navale și portuare	zile/an	N/A	38	2011	max 25 de zile consecutiv	AM POIM	Bienal

Inregistrările din 2011, când au fost blocaje timp de 38 de zile consecutive, au afectat mai mult de 40 de împingătoare și mai mult de 300 de barje care au avut pierderi directe nete de

⁸ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁹ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

¹⁰ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

¹¹ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

mai mult de 160.000 Euro (Siim Kallas, Johannes HAHN, Danube Navigation - A Priority of the EU Strategy for the Danube Region Ref. Ares(2012)229238 - 28/02/2012 (<http://www.codcr.com/images/events/participant/2012-05-03/folder1.pdf>))

AXA PRIORITARĂ 2: „Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T”

Axa prioritară 2 se subordonează Obiectivului Tematic 7 „Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore” al Strategiei Europa 2020, adoptată de Consiliul European în anul 2010.

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (Articolul 87 (1) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 2: Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.1. Asigurarea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura rutiera a TEN-T

Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport rutier pentru conectarea la rețeaua TEN-T, în coordonare cu planurile de dezvoltare regională.

Rezultatele așteptate:

- Reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale care să asigure conexiunea la TEN-T a polilor de dezvoltare economică și fluidizarea traficului pe rețeaua națională, contribuind astfel la maximizarea beneficiilor rețelei trans-europene;
- Construcția unor variante de ocolire care să contribuie la creșterea accesibilității regionale prin devierea traficului de tranzit în afara zonelor urbane, ceea ce asigură, pe de o parte, realizarea unor economii de timp pentru traficul de tranzit și, pe de altă parte, reducerea poluării în localități.

În cadrul acestui obiectiv specific se pot finanța atât proiecte de investiții pentru modernizarea infrastructurii rutiere, cât și serviciile referitoare la planificarea investițiilor, pregătirea și implementarea proiectelor.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.1. Asigurarea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura rutiera a TEN-T (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ¹² (2023) ¹³	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp realizate	min/100 km	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	40	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.2. Asigurarea mobilitatii regionale prin prin conectarea la infrastructura feroviara a TEN-T

Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport feroviar pentru conectarea la rețeaua TEN-T și îmbunătățirea calității serviciilor, inclusiv prin achiziția/ modernizarea mijloacelor de transport, în coordonare cu planurile de dezvoltare regională.

Rezultatele așteptate:

- Modernizarea serviciilor de transport feroviar de marfă și călători prin reabilitarea legăturilor feroviare ale rețelei naționale interoperabile la coridoarele prioritare TEN-T inclusiv prin achiziția/ modernizarea de material rulant (citat WPT – 30% din transportul rutier de mărfuri pe o distanță de peste 300 km trebuie să treacă în alte moduri de transport, feroviar sau naval, până în 2030 și peste 50% până în 2050);

- Reabilitarea și modernizarea stațiilor de cale ferată, contribuind la creșterea eficienței operațiunilor realizate în stații.

În cadrul acestui obiectiv specific se pot finanța atât proiecte de investiții pentru modernizarea infrastructurii feroviare, a stațiilor de cale ferată și a materialului rulant, cât și serviciile referitoare la planificarea investițiilor, pregătirea și implementarea proiectelor.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.2. Asigurarea mobilitatii regionale prin prin conectarea la infrastructura feroviara a TEN-T (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ¹⁴ (2023) ¹⁵	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp realizate	min/100 km	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	10	AM POIM	Anual

¹² Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

¹³ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

¹⁴ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

¹⁵ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.3. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea infrastructurii de transport la trecerea frontierei

Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport rutier și feroviar la trecerea frontierei.

Rezultatele așteptate:

○ Modernizarea și reabilitarea infrastructurii legăturilor transfrontaliere pentru fluidizarea traficului de intrare, de ieșire și de tranzit, inclusiv prin achiziția de sisteme și echipamente în vederea eliminării blocajelor.

În cadrul acestui obiectiv specific se pot finanța atât proiecte de investiții pentru modernizarea infrastructurii de transport la trecerea frontierei, cât și serviciile referitoare la planificarea investițiilor, pregătirea și implementarea proiectelor.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.3. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea infrastructurii de transport la trecerea frontierei (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ¹⁶ (2023) ¹⁷	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp realizate	% din timpul necesar în anul de bază pentru trecerea frontierei	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	80%	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.4. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea porturilor

Obiectivul vizează modernizarea porturilor fluviale și martime, situate atât pe rețeaua TEN-T, cât și în afara acesteia.

Rezultatele așteptate:

○ Modernizarea și reabilitarea infrastructurii portuare, cu impact asupra creșterii eficienței operațiunilor de încărcare / descărcare a acestora, precum și a transferului intermodal.

În cadrul acestui obiectiv specific se pot finanța atât proiecte de investiții pentru modernizarea infrastructurii portuare, cât și serviciile referitoare la planificarea investițiilor, pregătirea și implementarea proiectelor.

¹⁶ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

¹⁷ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.4. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea porturilor
 (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An referință de bază	de	Valoare țintă ¹⁸ (2023) ¹⁹	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp realizate	% din timpul necesar în anul de bază pentru încărcarea/ descărcarea /transferul unei tone de mărfuri	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	de	80%	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 2.1.5. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea aeroporturilor

Obiectivul vizează modernizarea aeroporturilor, situate atât pe rețeaua TEN-T, cât și în afara acesteia.

Rezultatele așteptate:

o Modernizarea transportului aerian pe rute interne prin investiții în infrastructura aeroportuară.

În cadrul acestui obiectiv specific se pot finanța atât proiecte de investiții pentru modernizarea infrastructurii aeroportuare, cât și serviciile referitoare la planificarea investițiilor, pregătirea și implementarea proiectelor.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 2.1.5. Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea aeroporturilor
 (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An referință de bază	de	Valoare țintă ²⁰ (2023) ²¹	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Economii de timp realizate	% din timpul necesar în anul de bază pentru îmbarcare/	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	de	80%	AM POIM	Anual

¹⁸ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

¹⁹ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

²⁰ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

²¹ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

		debarcare						
--	--	-----------	--	--	--	--	--	--

AXA PRIORITARĂ 3: „Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul”
--

Axa prioritară 3 se subordonează Obiectivului Tematic 7 „Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore” al Strategiei Europa 2020, adoptată de Consiliul European în anul 2010.

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)

AP 3 implică investiții în sistemele de transport prietenoase cu mediul în ambele categorii de regiuni de dezvoltare din România. Astfel, sunt vizate investiții în:

- i) modernizarea porturilor maritime și fluviale situate în afara TEN-T;
- ii) reabilitarea/ crearea de terminale intermodale publice pentru atragerea mărfurilor de masă de la transportul rutier pe distanțe lungi la cel feroviar și fluvial;
- iii) fluidizarea și stimularea utilizării transportului în comun de tip metrou în detrimentul transportului rutier public și/ sau cu autovehicule personale în regiunea mai dezvoltată București-Ilfov;
- iv) introducerea unor tehnologii informaționale moderne specifice fiecărui mod de transport, asigurând condiții pentru creșterea siguranței circulației și securității transporturilor. Sunt vizate investițiile în finalizarea introducerii sistemelor ERTMS în rețeaua TEN-T componenta feroviara, introducerea ITS pentru diminuarea congestiei rutiere și a accidentelor grave, modernizări ale sistemelor de management a traficului aerian, modernizări ale sistemului RIS de management fluvial (citată WPT – Până la nivelul anului 2050, By 2050 să ne apropiem de zero decese în domeniul transportului rutier. În conformitate cu acest obiectiv, UE are ca scop reducerea la jumătate a accidentelor rutiere până în 2020). În raport cu tinta europeană la nivelul 2020, de 33,8 accidente la un milion de locuitori, în România, numărul accidentelor ar trebui să se reducă cu 60, 4 de accidente la un milion de locuitori (corespunzător http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2012/country_ro_en.pdf, în 2011, erau înregistrate 94,2 accidente la un milion de locuitori),
- v) realizarea studiilor și proiectului tehnic pentru coridorul feroviar de mare viteză (citată WPT - By 2050, complete a European high-speed rail network)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 3: Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 3.1.1. Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal

Obiectivul vizează consolidarea la nivel național, în corelație cu politicile UE în materie, a unei rețele eficiente de terminale pentru transfer intermodal cu structura „hub-and-spokes”. Se au în vedere investiții în infrastructura terminalelor intermodale amplasate pe rețeaua TEN-T, și în echipamente moderne de manipulare a unităților de transport intermodal.

Rezultate așteptate:

- Reducerea decalajului dintre valorile indicatorilor naționali de transport și țintele incluse în Cartea Albă a Transporturilor, 2011 (“30% of road freight over 300 km should shift to other modes such as rail or waterborne transport by 2030, and more than 50% by 2050, facilitated by efficient and green freight corridors. To meet this goal will also require appropriate infrastructure to be developed.”);
- Economii la duratele de manipulare a mărfurilor în terminale;
- Creșterea cotei de piață a transportului feroviar și naval de mărfuri;
- Reducerea efectelor negative asupra mediului prin scăderea emisiilor de carbon și a consumului de resurse energetice. (Citat WPT - reducere cu cel puțin 60% din GES până în 2050 în raport cu 1990 (2), este necesar din sectorul transporturilor, care este o sursă importantă și continuă de creștere a GES. Până în 2030, obiectivul pentru transport, va fi de a reduce emisiile de GES cu aproximativ 20% sub nivelul din 2008)

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC(perObiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 3.1.1. Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ²² (2023) ²³	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Reducerea emisiilor GES	tone CO ₂ /an	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2011	3	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 3.1.2. Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București – Ilfov

Obiectivul vizează îmbunătățirea condițiilor de transport urban și periurban prin promovarea transportului cu metroul, ca o alternativă la transportul public de suprafață. Astfel, se asigură creșterea gradului de confort și siguranță pentru publicul călător și reducerea duratelor de

²² Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

²³ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

călătorie. Totodată, metroul asigură implicit și îmbunătățirea traficului rutier și reducerea emisiilor poluante în regiune.

Rezultate așteptate:

- Fluidizarea traficului și descongestionarea arterelor de suprafață, prin finalizarea magistralei M5, care conectează sud-vestul și nord-estul regiunii;
- Reducerea emisiilor poluante în Regiunea București – Ilfov și îmbunătățirea profilului de consum energetic al transportului în comun;
- Creșterea calității serviciului prin asigurarea materialului rulant necesar pentru operarea în condiții optime a magistralei M5;
- Creșterea ponderii transportului cu metroul în transportul de pasageri în Regiunea București – Ilfov.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) **OBIECTIV SPECIFIC 3.1.2. Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București – Ilfov (articolul 87.2(b) (ii) PRC)**

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ²⁴ (2023) ²⁵	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Reducerea emisiilor GES	tone CO ₂ /an	Mai dezvoltată	N/A	2014	10	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 3.1.3. Îmbunătățirea siguranței și securității pe toate modurile de transport

Obiectivul vizează implementarea măsurilor care contribuie la îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor, în conformitate cu strategiile naționale în domeniu și cu planurile de dezvoltare urbană. În plus finanțarea măsurilor de asistență tehnică pentru elaborarea strategiilor și pentru realizarea planurilor de acțiune se va asigura în cadrul Programului Operațional Asistență Tehnică.

Rezultate așteptate:

- Implementarea măsurilor necesare în punctele identificate ca fiind critice pentru siguranța circulației și securitatea transporturilor pentru fiecare mod de transport;
- Implementarea măsurilor care acționează asupra cauzelor accidentelor în rețeaua națională multimodală;
- Reducerea numărului de accidente care determină contaminarea mediului.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (pe rObiectiv specific)

²⁴ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

²⁵ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

OBIECTIV SPECIFIC 3.1.3. Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ²⁶ (2023) ²⁷	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Reducerea numărului de accidente	nr. /mil. locuit ori	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	94,2	2011	84	AM POIM	Bienal
2	Reducerea pagubelor materiale și a pierderilor de vieți omenești	% față de valoarea în anul de bază	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2013	80%	AM POIM	Bienal

AXA PRIORITARĂ 4: „Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor”

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (Articolul 87 (1) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 4.1.1. Colectarea și epurarea apelor uzate urbane și asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației

La nivelul anului 2013, România se află în urma țintelor din Tratatul de Aderare cu privire la gradul de acoperire național cu sisteme de colectare și epurare a apelor uzate urbane.

Referitor la alimentarea cu apă potabilă a populației deși gradul de conectare a crescut permanent, nivelul acestuia se menține semnificativ sub media europeană, situație care impune continuarea investițiilor în acest domeniu.

Principalele rezultate așteptate sunt:

- Îndeplinirea țintelor intermediare stabilite prin Tratatul de Aderare, respectiv:
 - din punct de vedere al colectării apelor uzate urbane: 80% din încărcarea biodegradabilă totală până la 31 decembrie 2015 pentru aglomerările cu mai

²⁶ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

²⁷ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

- mult de 10.000 l.e.;
 - din punct de vedere al epurării apelor uzate urbane: 77% din încărcarea biodegradabilă totală până la 31 decembrie 2015 pentru aglomerările cu mai mult de 10.000 l.e.;
 - asigurarea calității apei în sisteme centralizate de alimentare cu apă.
- Realizarea obiectivelor stabilite prin Tratatul de Aderare respectiv colectarea și epurarea apelor uzate urbane pentru toate aglomerările mai mari de 2.000 l.e. până la 31 decembrie 2018.

Tabel3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 4.1.1. Colectarea și epurarea apelor uzate urbane și asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ²⁸ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cresterea standardului de viață prin îmbunătățirea conectării populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme	%	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	50	2013	90	MMSC	Anual
2.	Cresterea nivelului de viață a populației prin creșterea gradului de conectare la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată și sanogenă	%	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	63	2013	95	MMSC	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 4.2.1. Consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeurile

Consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor trebuie să asigure tranziția de la modelul actual de dezvoltare bazat pe producție și consum, la un model bazat pe prevenirea generării deșeurilor și utilizarea materiilor prime din industria de valorificare.

Pentru aceasta este nevoie de creșterea capacității de colectare separată a diverselor fracții din deșeurile generate municipal ca un aspect important al sistemului de management integrat al deșeurilor solide. În acest sens, va crește numărul de unități destinate colectării materialelor reciclabile pentru a reduce la minim fracția ce se duce la groapa ecologică și a încuraja

²⁸ S-a considerat ca se vor realiza contractari pana in anul 2018 inclusiv pentru conformare cu Tratatul de Aderare.

populația în mediul rural să colecteze materialele reciclabile și să composteze fracția biodegradabilă în unități individuale.

Rezultatele așteptate:

- Consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor în concordanță cu ierarhia deșeurilor (în următoarea ordine a priorităților: prevenirea generării deșeurilor, pregătirea pentru reutilizare, reciclare, recuperarea energiei, depozitare) și întărirea capacității instituționale a beneficiarilor sistemelor integrate de management al deșeurilor, în vederea promovării unei reciclări de înaltă calitate și reducerea cantității de deșeurii care ajung la depozitele de deșeurii;
- Creșterea gradului de conștientizare a populației în vederea selectării la sursă a materialelor reciclabile;
- Creșterea volumului de materiale reciclabile colectate și implicit reducerea fracției ce se duce la groapa ecologică;
- Creșterea volumului de material biodegradabil transformat în compost la nivel rural prin unități individuale și la nivel urban prin folosirea deșeurilor din parcuri și a stațiilor centralizate de compostare;
- Creșterea eficienței energetice prin recuperarea energiei din deșeurii pentru acele deșeurii care nu mai pot fi reciclate.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) **OBIECTIV SPECIFIC 4.2.1. Consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeurii (articolul 87.2(b) (ii) PRC)**

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ²⁹ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Creșterea nivelului de colectare a deșeurilor prin creșterea populației deservite de sistemele de management integrat al deșeurilor	locuitori	Mai puțin dezvoltată	NA	2013	2.000.000	MMSC – AM POS Mediu din datele existente în proiectele SMID aprobate	Anual
2.	Creșterea nivelului de reciclare a materiilor prime	%	Mai puțin dezvoltată	5,5% (296.115 t deșeurii reciclate din 5.325.810 t colectate)	2010	Creșterea la 50% din cantitatea colectată	Raportul Strategic Național 2012 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, februarie 2013 ³⁰	Anual

²⁹ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

³⁰ http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Documente_Suport/Rapoarte_Strategice/19.04.2013/ro_strat_report_2012.pdf

OBIECTIV SPECIFIC 4.2.2. Sprijinirea investițiilor care promovează prevenirea generării de deșeuri, reutilizarea, reciclarea, inclusiv utilizarea lor ca materii prime secundare / subproduse, în vederea creșterii eficienței utilizării resurselor naturale

Creșterea capacității de colectare separată a diverselor fracții din deșeurile generate municipal este un aspect important al sistemului de management integrat al deșeurilor solide. În acest sens, va crește numărul de unități destinate colectării materialelor reciclabile pentru a reduce la minim fracția ce se duce la groapa ecologică și a încuraja populația în mediul rural să colecteze materialele reciclabile și să composteze fracția biodegradabilă în unități individuale.

Rezultatele așteptate:

- Creșterea gradului de conștientizare a populației în vederea selectării la sursă a materialelor reciclabile;
- Creșterea volumului de materiale reciclabile colectate și implicit reducerea fracției ce se duce la groapa ecologică;
- Creșterea volumului de material biodegradabil transformat în compost la nivel rural prin unități individuale și la nivel urban prin folosirea deșeurilor din parcuri și a stațiilor centralizate de compostare;
- Reducerea consumului de resurse naturale prin creșterea cantității de deșeuri reciclate / tratate și promovarea eficienței a utilizării resurselor naturale;
- Utilizarea materiilor prime realizate în industria de valorificare.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) OBIECTIVUL SPECIFIC 4.2.2. Sprijinirea investițiilor care promovează prevenirea generării de deșeuri, reutilizarea, reciclarea, inclusiv utilizarea lor ca materii prime secundare / subproduse, în vederea creșterii eficienței utilizării resurselor naturale(articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³¹ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Capacitate suplimentară de reciclare/ tratare/ utilizare a deșeurilor ca materie primă	%	N/A	5,5% (296.115 t deșeuri reciclate din 5.325.810 t colectate =	2010	Creșterea la 50% din cantitatea colectată	AM POIM	Anual

³¹ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

AXA PRIORITARĂ 5: „Protejarea și refacerea Biodiversității, remedierea solurilor contaminate și monitorizarea calitatii aerului”

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 5: Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua NATURA 2000 și infrastructura verde

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 5.1.1. Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară și asigurarea unui management eficient al ariilor protejate, inclusiv siturilor Natura 2000, la nivel de sit și/sau la nivel național.

România, în calitate de stat membru UE, are obligația să realizeze un management corespunzător al rețelei Natura 2000 și al speciilor și habitatelor de interes comunitar. Pentru îmbunătățirea sau menținerea stării actuale a biodiversității, precum și pentru sustenabilitatea managementului siturilor Natura 2000 este importantă implementarea planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/planurilor de acțiune aprobate pentru situri/specii. Pentru aceasta este necesară monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar din România în baza articolului 17 din Directiva Habitate și în baza articolului 12 din Directiva Păsări.

Trecerea de la măsurile propuse în planul de management/planul de acțiune la măsurile efective aplicate *in situ* este esențială pentru managementul ariilor naturale protejate, precum și al speciilor/habitatelor de interes comunitar.

Rezultatele așteptate:

- statut de conservare favorabil monitorizat și asigurat prin seturi de măsuri/planuri de acțiune aprobate pentru speciile și habitatele de interes comunitar.
- management corespunzător asigurat prin planuri de management aprobate și implementate pentru siturile din rețeaua Natura 2000 de pe teritoriul României.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) OBIECTIV SPECIFIC 4.3.1. Îmbunătățirea/menținerea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară urmare a evaluării stării lor de conservare prin utilizarea sistemului național de monitorizare, precum și asigurarea unui management eficient al ariilor protejate, inclusiv Natura 2000, la nivel de sit și integrat în sistemul național pentru planurile de

monitorizare (articolul 87.2(b) (ii) PRC).

Nr crt.	Indicator	UM	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³² (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Stare de conservare menținută favorabilă pentru specii /habitate monitorizate	%	43%	2013	55%	MMSC	Anual
2.	Planuri de management/set de măsuri de conservare/planuri de acțiune aprobate	nr	240	2013	300	MMSC	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 5: Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate și reducerea poluării aerului

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 5.2.1. Dezvoltarea și optimizarea evaluării calității aerului la nivel național, inclusiv pentru monitorizarea calității aerului

Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului, a introdus cerințe de măsurare pentru noi poluanți, respectiv – metale grele As, Hg, Cd, Ni, PM 2,5 (particule în suspensie cu diametru mai mic de 2,5 micrometri) și Hidrocarburi aromatice policiclice (HAP). Urmare a evaluării calității aerului la nivel național, ar putea apărea necesitatea măsurării în mai multe puncte fixe, impunându-se astfel achiziția de noi echipamente, care să țină cont de noua abordare a directivei menționate.

Rezultatele așteptate:

- Îmbunătățirea sistemului de evaluarea calității aerului, prognoză pe termen scurt și mediu, precum și crearea premiselor pentru comunicare și protejarea populației.
- Modernizare rețea/sistem pentru măsurarea noilor poluanți;
- Bază de date pentru inventar de emisii;
- Sistem de prognoză a calității aerului.

Tabel3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) OBIECTIV SPECIFIC 5.2.1. Dezvoltarea și optimizarea evaluării calității aerului la nivel național, inclusiv pentru monitorizarea calității aerului (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

³² Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³³ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cresterea sigurantei analizei de masura si evaluare de noi polunati prin implemnetarea unui Sistemnațional funcțional	nr	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	0	2013	1	MMSC	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 5.2.2. Decontaminarea terenurilor industriale

Pe parcursul ultimilor 20 de ani, în România au avut loc restructurări industriale masive care au condus la închiderea forțată a majorității combinatelor chimice, petrochimice și de îngreșăminte chimice precum și restrângerea activităților de exploatare miniere și petroliere. Cele mai multe din site-urile respective se află într-o stare avansată de degradare a calității mediului.

Rezultatele așteptate:

- Înlăturarea depozitelor vechi de pesticide care prezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană și pentru mediu. Pentru reabilitarea acestor zone poluate cu pesticide, se vor aplica metode avansate de remediere a solului, a apelor subterane și financiare costisitoare (de exemplu, Turda, Cluj)

Tabel3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC(perObiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 5.2.2. Decontaminarea terenurilor industriale(articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³⁴ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Suprafața decontaminată	ha	Mai puțin dezvoltată	N/A	2013	300	MMSC	Anual

³³ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

³⁴ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

AXA PRIORITARĂ 6: „Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor”

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 6: Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 6.1.1. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații

Pentru îmbunătățirea capacității de reacție la dezastrele naturale, în ultimii ani, au fost adoptate la nivel național atât măsuri legislative cât și măsuri practice. Astfel, ca răspuns la evenimentele hidrologice extreme a fost elaborat PNPPREI. În plus, aprobarea în anul 2010 a SNMRITML³⁵, va permite asigurarea unei abordări strategice în procesul de implementarea prevederilor Directivei 2007/60/EC, transpusă prin Legea Apelor nr. 107/1996.

Rezultatele așteptate:

SNMRITML își propune să reducă impactul inundațiilor printr-o planificare corespunzătoare care să răspundă așteptărilor și nevoilor comunităților locale, protejând de asemenea mediul.

Prin urmare, acțiunile și măsurile ce urmează a fi propuse pentru finanțare trebuie să fie în concordanță cu obiectivele Strategiei, respectiv de prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor asupra activităților socio - economice, a vieții și sănătății oamenilor și a mediului. Astfel de acțiuni pot constă după caz, în amenajarea unor sectoare ale cursurilor de apă, consolidări de maluri, îndiguiri pe sectoarele potențial inundabile, acumulări permanente și nepermanente, punerea în siguranță a unor lucrări existente. Inundațiile produse în ultimii ani au evidențiat necesitatea utilizării unui mix de acțiuni și lucrări atât structurale cât și nestructurale.

Principalele rezultate așteptate sunt:

- Abordare intersectorială la nivel de bazin hidrografic (dezvoltare coordonată și management integrat al activităților privind apa, terenurile și resursele);
- Măsuri nestructurale pentru asigurarea unei protecții adecvate a populației și a bunurilor și acolo unde nu este posibil, utilizarea de soluții clasice de tip structural. Printre măsurile nestructurale ce vor fi promovate se numără:
 - Zonarea teritoriului, prognoza viiturilor și avertizarea în caz de inundații, managementul situațiilor de urgență și măsurile post-inundație;
 - Împădurirea zonelor de formare a viiturilor, respectiv creșterea suprafeței de pădure în bazinele hidrografice torențiale.

³⁵ Aprobata prin HG nr. 846/2010

- o Proces de modernizare continuat pentru finalizarea sistemului hidrologic național (SIMIN, WATMAN și DESWAT)

Tabel3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 6.1.1. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoare a de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³⁶ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Suprafața de teren împădurită	ha	Mai puțin dezvoltată	N/A	2014	15.000	MMSC	Anual
2	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	nr	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	NA	2014	1.800.000	MMSC	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 6.1.2. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de eroziune costieră

Prin Masterplanul integrat pentru protecția și refacerea zonei costiere, s-a stabilit necesitatea intervenției publice pentru stoparea fenomenului de eroziune costieră.

Conform datelor din Master Plan, costurile necesare continuării investițiilor pe termen mediu (2014–2021), sunt estimate la 178 milioane Euro (prețuri constante).

Rezultatele așteptate:

Ca o primă măsură luată de autorități, în baza Master Planului realizat în 2011, în cadrul POS Mediu 2007-2013 a fost elaborat și aprobat un prim proiect major de investiții - "Protecția și reabilitarea coastei sudice a Mării Negre în zona municipiului Constanța și a orașului Eforie Nord." Acest proiect abordează însă numai aprox. 7,3 Km din coastă, care prezintă o eroziune accelerată. Este necesar, prin urmare, să se continue ca în acest moment investițiile pentru reducerea efectelor eroziunii costiere conform priorităților stabilite prin Master Plan.

- o Evitarea de pierderi economice, sociale și de mediu;
- o Creșterea gradului de atractivitate a zonelor costiere;
- o Limitarea efectelor negative ale eroziunii costiere asupra plajelor.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 6.1.2. Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de eroziune costieră (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr	Indicator	UM	Categoria	Valoarea	An de	Valoare	Sursa datelor	Frecvența
----	-----------	----	-----------	----------	-------	---------	---------------	-----------

³⁶ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

crt.			de regiuni (unde este relevant)	de bază	referință pentru valoarea de bază	țintă ³⁷ (2023)		raportării
1.	Lungimea de plajă și/sau faleză protejată	km	Mai puțin dezvoltată	N/A	2014	19,3	ANAR	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 6: Promovarea investițiilor în vederea creșterii rezilienței în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor existente

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 6.2.1. Dezvoltarea și întărirea serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență și a centrelor rapide de intervenție

România a trecut în ultimul deceniu prin numeroase situații de urgență care au generat pierderi de vieți omenești și pagube importante. În unele situații, capacitatea de răspuns la nivel național a fost depășită de gravitatea dezastrelor.

Astfel, se poate afirma că nivelul actual de protecție este necorespunzător în raport cu riscurile identificate la nivelul comunităților, conform criteriilor de performanță stabilite prin lege, impunându-se adoptarea de măsuri urgențe pentru îmbunătățirea capacității de răspuns a entităților implicate în gestionarea unor astfel de situații.

Rezultatele așteptate:

- Creșterea capacității de răspuns la dezastre a autorităților centrale și locale;
- Reducerea timpului de răspuns la urgențe;
- Limitarea pierderilor de vieți omenești și a pagubelor materiale;
- Creșterea gradului de dotare.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 6.2.1. Dezvoltarea și întărirea serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență și a centrelor rapide de intervenție(articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³⁸ (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Timpul de răspuns la situații de urgență	min	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	15,1	2013	13,5	IGSU	Anuală

³⁷ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

³⁸ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

2.	Timpul de răspuns la urgențe medicale	min	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	9,7	2013	9	IGSU	Anuală
----	---------------------------------------	-----	--	-----	------	---	------	--------

AXA PRIORITARĂ 7: „Energie sigură și curată”

2.A.0. Dacă este cazul, o explicație pentru stabilirea unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiuni sau mai mult de un obiectiv tematic sau mai mult de un fond (articolul 87 (1) PRC)

N/A

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 7.1.1. Valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea energiei electrice și termice (biomasă, geotermal, microhidro)

Utilizarea regenerabilelor deține ponderea cea mai importantă privind reducerea impactului de mediu al activităților din domeniul energiei. Directiva 28/2009 reafirmă faptul că este nevoie de sprijin public pentru a atinge obiectivele comunitare în ceea ce privește extinderea utilizării energiei produse din regenerabile, în domeniul biomasei, geotermalului și a microhidrocentralelor, acolo unde se înregistrează decalaje serioase față de țintele asumate prin Strategia energetică națională.

Rezultatele așteptate ale implementării OS 7.1.1. se vor regăsi, exclusiv, sub formă de unități de producere a energiei electrice și termice care vor utiliza biomasă, geotermal și microhidroenergie. La capitolul solar a fost depășită cu mult ținta României pentru anul 2020, iar proiectele eoliene nu mai au nevoie de o intervenție publică pentru sprijinirea investiției.

- La nivelul anului 2013, ANRE a raportat capacități de 505 MWe instalate în microhidro. Pentru biomasă, aceeași sursă a cuantificat la 53 MWe capacitățile instalate până în 2013. Se așteaptă ca rezultat al utilizării fondurilor alocate prin acest program, să crească puterea instalată cu 25 MWe pe microhidro și cu 50 MWe pe biomasă. De precizat faptul că printre proiectele de biomasă vor fi atât surse care vor produce exclusiv energie electrică, cât și surse de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. Pentru evitarea dificultăților de cuantificare, proiectele de cogenerare vor fi clasificate doar pe baza capacității instalate în producerea de energie electrică.

- În ceea ce privește producția de energie termică, la nivelul anului 2012, conform ANRSC a fost produsă o cantitate de energie termică (pentru consum rezidențial) de 15,49 mii tep/an din surse regenerabile (43,6% geotermal, 56,4% biomasă), reprezentând doar 2,4% din total producție. Aceste valori sunt echivalentul aproximativ a 40 MWt instalați/utilizați în geotermal și a 52 MWt instalați/utilizați în biomasă. Este de așteptat ca alocările de fonduri să conducă la o creștere cu 12 MWt a puterii instalate în geotermal și cu 63MWt a puterii instalate în biomasă.

- Rezultatul final al implementării acestui Obiectiv specific va fi înlocuirea unei cantități considerabile de combustibili fosili consumați în fiecare an (cărbune – în cazul

energiei electrice, gaz natural – în cazul energiei termice) cu efect direct asupra reducerii de emisii de carbon în atmosferă legate de sectorul energetic. Rezultatul pozitiv va fi amplificat de caracterul distribuit al generării energiei în proiectele vizate, care va duce la multiplicarea emisiilor evitate la sursă, prin anularea transportului pe distanțe mari a energiei echivalente produse.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) OBIECTIV SPECIFIC 7.1.1. Valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea energiei electrice și termice (biomasă, geotermal, microhidro) (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ³⁹ (2023) ⁴⁰	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cantitate anuală de emisii GES evitate	tone CO ₂ /an	Mai puțin dezvoltată	N/A		40.000	AM POIM	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice, pe baza cererii de energie termică utilă

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 7.2.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la întreprinderi prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență

Cogenerarea reprezintă metoda cea mai eficientă de reducere a consumurilor de combustibili fosili, cu impact direct asupra reducerii emisiilor de carbon. Directiva 27/2012 confirmă potențialul semnificativ de economisire a energiei primare al cogenerării de înaltă eficiență. Conform Strategiei energetice a României 2007-2020 actualizată, trebuie introduse măsuri pentru promovarea cogenerării cu putere nominală mai mică de 8MW, în vederea stimulării producerii distribuite de energie.

Rezultatele așteptate ale implementării acestui Obiectiv specific se vor regăsi, în principal, sub formă de unități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență instalate la nivelul platformelor industriale. Sunt vizate pentru sprijin exclusiv grupurile de mică și medie putere, până la 8MWe, funcționând pe gaze natural sau pe alți combustibili.

○ La nivelul anului 2012, ANRE a raportat capacități instalate în cogenerare de înaltă eficiență de 1.930 MWe care au fost calificate pentru a primi bonusuri de cogenerare. Din această putere instalată, 320 MWe reprezintă cogenerare de mică putere, respectiv doar 250 MWe se califică pentru bonusuri de cogenerare. Este de așteptat o creștere a puterii instalate în cogenerare de mică putere cu până la 80 MWe în perioada analizată (64MWe în cogenerare bazată pe combustibili clasici și 16 MWe în cogenerare bazată pe recuperarea

³⁹ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁴⁰ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

gazelor reziduale industriale), obiectiv care, deocamdată, nu poate fi atins în lipsa unor programe de finanțare dedicate.

o Rezultatul final al implementării obiectivului va fi, pe de o parte, creșterea puterii instalate în cogenerarea de mică putere la 400 MWe, iar pe de altă parte diminuarea ponderii gazului natural în totalul combustibililor consumați de aceste instalații prin favorizarea, acolo unde este posibil, a utilizării gazelor reziduale provenite din procese industriale. Impactul pozitiv va fi dat în primul rând de evitarea emisiilor de carbon aferente combustibililor fosili (efect de cogenerare) și, în al doilea rând, de înlocuirea completă a unei părți din combustibilii fosili.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 7.2.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la întreprinderi prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁴¹ (2023) ⁴²	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cantitate anuală de emisii GES evitate	tone CO ₂ /an	Mai puțin dezvoltată	N/A	2014	28.000	AM POIM	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 3 A AXEI PRIORITARE 7: Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie

2.A.1. Obiectivele specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultatele așteptate (Articolul 87 (2) (b) (i)-(ii))

OBIECTIV SPECIFIC 7.3.1. Implementarea distribuției inteligente de energie electrică la joasă tensiune

Distribuția inteligentă a energiei electrice a devenit deja o prioritate a ANRE care, pornind de la prevederile Legii 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale, a inițiat procedura de consultare publică în vederea adoptării unui act normativ menit să reglementeze generalizarea contorizării inteligente la scară națională începând cu anul 2020. Efectele pozitive ale distribuției inteligente provin din reducerea pierderilor din rețelele electrice și printr-o cât mai bună gestiune a consumului la nivelul consumatorilor finali. În rețelele de distribuție, se va urmări implementarea tehnologiilor de reducere a tensiunii, acolo unde și când condițiile de consum o permit. În cazul existenței surselor distribuite de energie electrică (regenerabile, cogenerare de mică putere) se vor urmări tehnologiile de anti-insularizare.

Rezultatele așteptate ale implementării acestui Obiectiv specific se vor regăsi în aplicarea funcțiilor unui astfel de sistem pentru mai mulți consumatori conectați la rețele inteligente 10.000 de consumatori (proiecte pilot) în cadrul fiecărei regiuni deservite de către cei 8 operatori principali de distribuție:

⁴¹ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁴² Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

○ Este de așteptat ca, pentru zonele care vor fi selectate, consumul de energie electrică să scadă cu până la 10%, datorită unei gestiuni inteligente atât pe partea de consum, cât și pe partea de distribuție. Nu sunt înregistrate proiecte complete deja realizate în nicio rețea de distribuție din România. Se vor finanța atât instalarea efectivă a contoarelor inteligente, acolo unde ele nu sunt deja instalate, cât și implementarea infrastructurii aferente pentru comunicarea și prelucrarea în timp real a datelor de consum înregistrate prin proiectele propuse.

○ Solicitarea de finanțare vine să sprijine modelul exponențial pe care operatorii de distribuție selectați îl vor folosi pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă: instalarea unui număr mai redus de contoare inteligente și toate celelalte elemente aferente în primii ani, pentru a permite companiilor de distribuție să-și ajusteze parametrii, să planifice și să învețe din experiența primilor ani de implementare, urmată de o implementare echilibrată pentru următorii ani, având ca țintă implementarea până în 2020 a 80% din necesarul de contoare inteligente la nivel național.

○ La un calcul minimal, estimând consumul anual mediu de energie electrică al unei familii din mediul urban din România și extrapolând la o comunitate pentru care poate fi implementat proiectul pilot, va rezulta un potențial de economisire de aproximativ 1.800 MWh/an/proiect. Realizarea proiectelor pilot va permite cuantificarea economiilor obținute pe o perioadă de observație post-implementare și compararea acestora cu nivelul de așteptare.

○ Rezultatul final al implementării obiectivului va fi, în primul rând, demonstrarea eficienței sistemului de contorizare inteligentă în scopul lui de reducere a pierderilor, iar, în al doilea rând, oferirea unei imagini clare asupra potențialului de economisire în momentul atingerii țintelor propuse pentru anul 2020. Economii de energie electrică realizate pe scară largă se vor multiplica prin efectul de evitare a generării și transportului acelor cantități economisite la scară națională.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 7.3.1. Implementarea distribuției inteligente de energie electrică la joasă tensiune (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁴³ (2023) ⁴⁴	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Sectoare omogene dotate cu unități de contorizare inteligentă	nr.sectoare	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2014	8	AM POIM	Anual
2.	Număr de utilizatori de energie suplimentari conectați la	utilizatori	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	N/A	2014	80.000	AM POIM	Anual

⁴³ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁴⁴ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

	rețele							
	inteligente							

OBIECTIV SPECIFIC 7.3.2. Realizarea de sisteme de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale în vederea creșterii eficienței energetice

Sistemele de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale permit cunoașterea în cel mai înalt grad a modului în care se realizează conexiunea dintre aparatele consumatoare de energie și rețelele de alimentare cu energie. Cea mai mare parte a pierderilor de energie în industrie se regăsește în această zonă. Lipsa contorizării avansate în interiorul proceselor tehnologice, pe toate fluxurile de energie (electrică, termică, apă, aer comprimat, etc), face imposibilă cunoașterea nivelului pierderilor. Nici realizarea unui Audit energetic complex, care presupune aparatură portabilă de măsură, nu aduce elemente majore în rezolvarea acestei probleme. Implementarea monitorizării duce la identificarea precisă a pierderilor, la posibilitatea cuantificării impactului aplicării măsurilor de eficiență energetică și la creșterea vizibilității acestora.

Rezultatele așteptate ale implementării acestui Obiectiv specific se vor regăsi în creșterea numărului de consumatori industriali care să cunoască în fiecare moment modul în care se consumă energia măsurată de contorul pe care îl controlează, corelat cu producția:

- Se creează astfel un instrument de măsură on-line a efectelor pozitive ale aplicării măsurilor de eficiență energetică și un efect de încurajare a multiplicării acestor aplicații la nivelul industriei.
- Solicitarea de finanțare vine să sprijine implementarea sistemelor de monitorizare pentru care este foarte dificil să se asocieze un calcul matematic precis privind economiile de energie care survin unui astfel de proiect. Statisticile naționale și internaționale afirmă că, după implementarea monitorizării, se înregistrează economii de 3-5% din consumurile de pe locația aflată în analiză, exclusiv prin măsuri no-cost.
- România înregistrează în prezent aproximativ 600 de consumatori industriali mari, cu consumuri totale de energie de peste 1.000 tep/an. Se intenționează instalarea de sisteme complexe de monitorizare sau completarea celor existente pentru cel puțin 12-15% dintre aceștia. La un consum mediu anual de 3.000 tep/an/consumator, dacă se vor realiza 100 de proiecte, cu o reducere minimă imediată de 1%, se pot obține economii de 3.000 tep/an, multiplicabile cu randamentul rețelelor de transport și alimentare cu energie. Rezultatul final al implementării obiectivului va fi, în primul rând, demonstrarea eficienței sistemului de monitorizare a distribuției energiei în interiorul platformelor industriale, în scopul lui de reducere imediată a pierderilor. În al doilea rând, prin subcontorizare avansată, se dorește oferirea unui instrument de cuantificare a potențialului de economisire și de localizare a punctelor de aplicare pentru maximizarea eficienței pentru măsurile de creștere a eficienței energetice ce pot fi aplicate ulterior consumatorului.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)

OBIECTIV SPECIFIC 7.3.2. Realizarea de sisteme de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale în vederea creșterii eficienței energetice (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁴⁵ (2023) ⁴⁶	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cantitate anuală de emisii GES evitate	tone CO ₂ /an	Mai puțin dezvoltată	N/A	2014	12.300	AM POIM	Anual

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 4 A AXEI PRIORITARE 7: Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.

OBIECTIV SPECIFIC 7.4.1 Realizarea de sisteme inteligente de transport energie electrica

Transportul energiei electrice în condițiile producerii concentrate în surse regenerabile (în special eolian și fotovoltaic), în regiunea de Sud și de Sud-Est a României întâmpină dificultăți serioase care pot pune în pericol atât siguranța funcționării Sistemului Energetic Național, cât și, mai ales, integrarea producției de energie electrică verde în coșul de consum. Este nevoie de proiecte de întărire a capacității de transport, prin proiecte care să reprezinte elemente ale unui sistem eficient și inteligent, parte a lanțului eficientizat de producție-transport-distribuție-consum.

Rețelele de transport a energiei electrice trebuie să aibă o capacitate sporită și să includă componente "inteligente" (smart) astfel încât să poată integra mai bine sursele de energie regenerabile și să permită legătura cu capacitățile clasice de rezervă necesare.

Rezultatele așteptate ale implementării OS 7.4.1. se vor regăsi, exclusiv, sub formă de proiecte realizate fie pe liniile de transport a energiei electrice, fie în marile stații care realizează accesul energiei regenerabile pentru a fi transportată la locul de consum. Este de așteptat ca cel puțin un proiect de importanță mare pentru zonele care prezintă congestii la transportul energiei electrice să poată beneficia de finanțare nerambursabilă. Realizarea acestui proiect va permite pe mai departe, continuarea creșterii capacității instalate în surse regenerabile, simultan cu creșterea consumului de energie electrică, pentru atingerea țintelor asumate la nivelul anului 2020. Planul de perspectivă prevede că dezvoltarea rețelei trebuie realizată pe următoarele culoare:

- culoarul N-S de legătură între Dobrogea și Moldova;
- culoarul E-V de legătură între Dobrogea și București - zona limitrofă;
- culoarul E-V de legătură între Moldova și SEN spre vest.

Analizele sistem au stabilit ca soluții tehnice preferabile de întărire a acestor culoare următoarele linii:

LEA 400 kV d.c. Smârdan – Gutinaș;

LEA 400 kV d.c. Cernavodă – Stâlp, cu un circuit racordat intrare-ieșire în Gura Ialomiței și cu trecerea la tensiunea de funcționare de 400 kV a LEA Stâlp-Teleajen-Brazi V, care funcționează la 220 kV;

⁴⁵ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁴⁶ Conform regulii N+3 din regulamentul 1303/2013

- o LEA 400 kV Suceava – Gădălin.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific)
OBIECTIV SPECIFIC 6.4.1. Realizarea de sisteme inteligente de transport energie electrica(articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr crt.	Indicator	UM	Categoria de regiuni (unde este relevant)	Valoarea de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁴⁷ (2023) ⁴⁸	Sursa datelor	Frecvența raportării
1.	Cantitate anuală de emisii GES evitate, prin tranzitul suplimentar de energie electrică produsă din RES	tone CO ₂ /an	Mai puțin dezvoltată	N/A	2014	15.000	AM POIM	Anual

OBIECTIV SPECIFIC 6.4.2. Interconectarea Sistemului Național de Transport a Gazelor Naturale din România cu cel din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni prin construcția sistemului de transport Onești – Gherăești – Lețcani

În vederea obținerii unei finanțări din fonduri europene, acest proiect a fost introdus în Programul Operațional Comun România – Ucraina - Republica Moldova 2007 – 2013.

Valoarea totală a investiției este de cca. 28 milioane euro, din care suma acceptată pentru cofinanțare europeană este de 7 milioane euro pentru întregul proiect.

Faza I: interconectorul Iași-Ungheni

Tronsonul terestru al conductei de pe teritoriul României a fost finalizat în procent de 99%. În prezent se execută curățirea interioară și probele de presiune. După finalizarea acestor lucrări se va realiza cuplarea între tronsoane. În ceea ce privește subtraversarea râului Prut, a fost finalizat procesul de evaluare a ofertelor, iar comunicările au fost transmise, termenul de finalizare fiind estimat pentru luna mai 2014.

Furnizarea de gaz înspre Republica Moldova presupune modificări în sistemul național de transport din România. TRANSGAZ a elaborat un studiu de soluție care este momentan în curs de aprobare internă.

Principale elemente ale acestuia sunt:

- construirea unei noi stații de comprimare la Onești (cost 15 milioane EUR)
- construirea unei noi stații de comprimare la Gherăești (cost 10 milioane EUR)
- construirea unei conducte noi de transport Onești-Gherăești (cost 52 milioane EUR).
- construirea unei conducte noi de transport Gherăești - Lețcani (cost 33 milioane EUR).

⁴⁷ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁴⁸ Confrom regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

În vederea realizării acestor obiective, părțile intenționează atragerea de fonduri europene prin diferitele programe de finanțare puse la dispoziție de Comisia Europeană. Proiectul a fost propus spre finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională, exercițiul 2014 - 2020.

Tabel 3: Indicatori de rezultat specifici programului pentru FEDR/FC (per Obiectiv specific) **OBIECTIV SPECIFIC 7.4.2. Interconectarea Sistemului Național de Transport a Gazelor Naturale din România cu cel din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni** (articolul 87.2(b) (ii) PRC)

Nr. Crt.	Indicator	UM	Categori a de regiuni (unde este relevant)	Valoare a de bază	An de referință pentru valoarea de bază	Valoare țintă ⁴⁹ (2023) ⁵⁰	Sursa datelor	Frecvența raportării

2.A.2. Acțiuni care vor fi sprijinite în cadrul priorității de investiție (per prioritate de investiție)

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 1: Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)

Obiectivul specific 1.1.1. „Dezvoltarea infrastructurii rutiere pe rețeaua TEN-T”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Construcția autostrăzii TEN-T

Grupul țintă principal: Utilizatorii infrastructurii rutiere (populația, operatorii de transport rutier, agenții economici)

Tipuri de beneficiari: CNADNR, în calitate de administrator al infrastructurii de transport rutier de interes național.

⁴⁹ Pentru FEDR și Fondul de Coeziune valorile țintă pot fi calitative sau cantitative

⁵⁰ Conform regulii N+3 din Regulamentul 1303/2013

Obiectivul specific 1.1.2. „Dezvoltarea infrastructurii feroviare pe rețeaua TEN-T (inclusiv prin realizarea coridorului feroviar de mare viteză)”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T, prin finalizarea secțiunilor lipsă aferente coridoarelor pe TEN-T centrală

Grupul țintă principal: Utilizatorii infrastructurii feroviare (populația, operatorii de transport feroviar, operatorii de transport intermodal, agenții economici)

Tipuri de beneficiari: CFR, în calitate de administrator al infrastructurii de transport feroviar de interes național.

Obiectivul specific 1.1.3. „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport naval pe rețeaua TEN-T”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și canale navigabile

Grupul țintă principal: Operatorii de transport naval.

Tipuri de beneficiari: AFDJ și ACN, în calitate de administratori ai canalelor navigabile.

- ✓ Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale

Grupul țintă principal: operatorii de transport naval.

Tipuri de beneficiari: APMC, ACN, APDM și APDF, în calitate de administratori ai porturilor maritime și fluviale.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PI 1.1. Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)

În cazul acțiunilor cu beneficiar unic, se aplica procedura „cererii deschise de proiecte cu depunere continuă”, iar finanțarea se va acorda pe principiul „primul venit, primul servit” în limita fondurilor alocate priorității de investiții și domeniului specific.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 1 – „Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)”, obiectivele specifice prevăzute în cadrul acestei priorități vor fi atinse exclusiv prin implementarea de proiecte majore reprezentate de construcția tronsoane de infrastructură TEN-T rutieră, feroviară și navală și de proiecte de modernizare/ reabilitare a infrastructurii porturilor maritime și fluviale .

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 1 – Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorია de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵¹			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
1.1.	lungime de autostradă/ drum expres modernizată/ dezvoltată	km	FC	N/A			830	AM POIM	Bienal
1.1.	lungime de infrastructură feroviară modernizată / reabilitată	km	FC	N/A			350	AM POIM	Bienal
1.1	lungime de șenal navigabil (inclusiv ecluze)	km	FC	N/A				AM POIM	Bienal

2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 2: Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale.

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T prin modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire

Grupul țintă principal: Utilizatorii infrastructurii rutiere (populația, operatorii de transport rutier, agenții economici)

Tipuri de beneficiari: CNADNR, în calitate de administrator al infrastructurii de transport rutier de interes național.

⁵¹ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

- ✓ Creșterea accesibilității regionale prin modernizarea infrastructurii de transport feroviar și conectarea la TEN-T
Grupul țintă principal: Utilizatorii infrastructurii feroviare (populația, operatorii de transport feroviar, operatorii de transport intermodal, agenții economici)
Tipuri de beneficiari: CFR, în calitate de administrator al infrastructurii de transport feroviar de interes național.

- ✓ Creșterea accesibilității regionale prin îmbunătățirea calității serviciilor de transport feroviar și conectarea la TEN-T (inclusiv prin achiziția/ modernizare de material rulant)
Grupul țintă principal: Beneficiarii serviciilor de transport feroviar (populația, agenții economici) și MT.
Tipuri de beneficiari: Operatorii de transport feroviar.

- ✓ Creșterea accesibilității regionale prin investiții în infrastructura aeroportuară
Grupul țintă principal: Beneficiarii serviciilor de transport aerian (populația, agenții economici)
Tipuri de beneficiari: Operatorii de transport aerian.

- ✓ Modernizarea și reabilitarea infrastructurii legăturilor transfrontaliere inclusiv prin achiziția de sisteme și echipamente pentru fluidizarea traficului
Grupul țintă principal: Populația, operatorii de transport, agenții economici.
Tipuri de beneficiari: CNADNR, CFR, ANV, DGPF.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PI 2.1. Stimularea mobilității regionale prin Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la infrastructura TEN-T

În cazul acțiunilor cu beneficiar unic, se aplica procedura „cererii deschise de proiecte cu depunere continuă”, iar finanțarea se va acorda pe principiul „primul venit, primul servit” în limita fondurilor alocate priorității de investiții și domeniului specific.

În cazul acțiunilor cu mai mulți beneficiari, se va aplica procedura „cererii deschise de proiecte cu termen limită de depunere”. Acțiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectivul apel de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 2 – Stimularea mobilității regionale prin Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la infrastructura TEN-T

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorii de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 2 – Stimularea mobilității regionale prin Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la infrastructura TEN-T

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵²			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
2.1.	lungime de infrastructură de transport regională conectată la TEN-T	km	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			60	AM POIM	Anual
2.1.	Lungime de infrastructură de transport transfrontalieră/ infrastructuri aeroportuare modernizate	km	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			10	AM POIM	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 3: Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

Obiectivul specific 3.1.1. „Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii în terminalele intermodale și modernizarea echipamentelor de transfer intermodal

Grupul țintă principal: Agenții economici, populația.

Tipuri de beneficiari: CJ, porturi și aeroporturi, CFR, Metrorex.

⁵² For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

Obiectivul specific 3.1.2. „Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București – Ilfov”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Modernizarea rețelei de metrou, inclusiv achiziționarea de material rulant
Grupul țintă principal: Populația.
Tipuri de beneficiari: Metrorex.

Obiectivul specific 3.1.3. „Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor pentru toate modurile de transport.
Grupul țintă principal: Populația, operatorii de transport, agenții economici.

Tipuri de beneficiari: CNADNR, ARR, CFR, AFER, AFDJ, ACN, APMC, APDM, APDF, ANR, AACR, MT.2.A.2.2. *Principii orientative pentru selectarea operațiunilor AP 1 – AP 3 (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)*

PI 3.1. Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

În cazul acțiunilor cu beneficiar unic, se aplica procedura „cererii deschise de proiecte cu depunere continuă”, iar finanțarea se va acorda pe principiul „primul venit, primul servit” în limita fondurilor alocate priorității de investiții și domeniului specific.

În cazul acțiunilor cu mai mulți beneficiari, se va aplica procedura „cererii deschise de proiecte cu termen limită de depunere”. Acțiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectivul apel de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 3 – Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 3 – Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local.

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorია de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵³			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
3.1.	număr terminale intermodale modernizate/ construite	nr	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			3	AM POIM	Anual
3.1.	echipamente de transfer achiziționate și operaționale	unități	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			21 ⁵⁴	AM POIM	Anual
3.1.	lungime de infrastructură nou construită de metrou	km	FEDR	Mai dezvoltată			10	AM POIM	Anual
3.1.	număr TEM (trenuri electrice de metrou) achiziționate	unități	FEDR	Mai dezvoltată			30	AM POIM	Anual
3.1.	sisteme de siguranță a traficului și securitate a transporturilor implementate	unități	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			7	AM POIM	Anual

2.A.2.1. O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul: identificarea grupului țintă principal;

- ✓ teritorii specifice vizate;
 - ✓ tipuri de beneficiari.
- (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)*

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

Tipuri de acțiuni:

⁵³ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

⁵⁴ În calculul valorii s-au luat în considerare 3 stivuitoare de mare capacitate și 4 macarale fixe, în medie pe terminal

- ✓ Construirea/reabilitarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerări mai mici de 10.000 l.e. și peste 10.000 l.e.;
- ✓ Reabilitarea, extinderea rețelelor de canalizare și modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerări mai mari de 2.000 l.e.;
- ✓ Implementarea și eficientizarea managementului nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare;
- ✓ Reabilitarea și construcția de stații de tratare împreună cu măsuri de creștere a siguranței în alimentare și reducerea riscurilor de contaminare a apei potabile;
- ✓ Reabilitarea și extinderea sistemelor existente de transport și distribuție a apei;
- ✓ Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii sistemelor centralizate de alimentare cu apă în localitățile urbane și rurale;

Grupul țintă principal este populația urbană și rurală aflată în zone cu conectivitate redusă la sisteme centralizate cu apă curată și sanogenăși la sisteme de canalizare.

Tipul de beneficiar îl constituie Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Operatorul Regional al serviciilor de alimentare cu apă.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Pentru AP 4 în selectarea proiectelor vor fi avute în vedere următoarele criterii generale:

1. Relevanța proiectului;
2. Calitatea proiectului;
3. Capacitatea beneficiarului.

În România cadrul instituțional în baza căruia se pot realiza investițiile în sectorul apă uzată pentru a îndeplini cerințele aquis-ului de mediu al Uniunii Europene și pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare identificate la nivel național, îl reprezintă angajamentele asumate prin Tratatul de Aderare și prevederile Planului de implementare a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane. La selectarea opțiunilor pentru realizarea obiectivelor specifice se au în vedere direcția și prioritățile României stabilite în cadrul acestor documente pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a mediului și protecției sănătății populației.

Criteriile de selectare a opțiunilor vor lua în considerare și prevederile Planurilor de Management ale Bazinelor hidrografice în ceea ce privește alocarea cu prioritate a fondurilor pentru proiectele care implementează măsurile de bază planificate în anumite perioade de timp, în vederea reducerii poluării și atingerea stării bune a apelor. Concomitent se au în vedere maturitatea proiectelor care pot fi eligibile pentru finanțare, dimensiunea populației vizate, mai ales în cazul proiectelor care asigură infrastructura de apă uzată în aglomerări mai mari de 10.000 P.E. și alte considerente care se referă la proiectele care asigură implementarea măsurilor suplimentare pentru aglomerări umane.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 4 – Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

A se vedea lista anexată.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 4 – Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categoria de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵⁵			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
4.1.	Gradul de conectare a populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme	%	FC	N/A			90	MMSC	Anual
4.1.	Gradul de conectare a populației la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată și sanogenă	%	FC	N/A			95	MMSC	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 4: Investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

Tipuri de acțiuni:

⁵⁵ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

✓ Consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor
Grup țintă: populația suplimentară (față de cea acoperită în prezent de sistemele integrate de management al deșeurilor), la nivel județean.

✓ Promovarea sistemelor de prevenire a generării de deșeuri și reutilizare/valorificare
Grup țintă: gospodării individuale și persoane juridice (ce exercită o activitate de natură comercială sau industrială)

✓ Recuperarea energiei din deșeuri pentru acele deșeuri care nu mai pot fi reciclate
Grup țintă: populația deservită de energia recuperată din deșeuri (acoperită de proiecte) inclusiv locuințe/societăți.

✓ Creșterea cantității de deșeuri reciclate/tratate și promovarea eficientă a utilizării resurselor naturale

Grup țintă: operatorii economici autorizați în domeniul reciclării/ tratării deșeurilor.

Tipul de beneficiar pentru toate acțiunile vizate îl reprezintă Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Consiliile Județene.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Pentru AP 4 în selectarea proiectelor vor fi avute în vedere următoarele criterii generale:

1. Relevanța proiectului;
2. Calitatea proiectului;
3. Capacitatea beneficiarului.

În România, cadrul instituțional în baza căruia se pot realiza investițiile în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele aquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare identificate la nivel național, îl reprezintă Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor și planurile de gestionare a deșeurilor la nivel național și județean inclusiv la nivelul municipiului București.

În contextul prevederilor Directivei 2008/98/CE privind deșeurile (transpusă în legislația națională prin legea nr.211/2011 privind deșeurile) precum și al schimbării priorităților în cadrul legislației și politicii europene în materie de prevenire a generării și gestionării deșeurilor, Strategia Națională pentru Gestionarea Deșeurilor reprezintă viziunea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice prezentând explicit direcția și prioritățile României pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a mediului și protecției sănătății populației. De asemenea, a fost elaborat Planul Național de Gestionare a Deșeurilor aflat în faza de revizuire (ianuarie 2014) pentru a lua în considerare progresele făcute prin investițiile POS Mediu 2007 - 2013.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 4 – Investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele aquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

A se vedea lista anexată.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 4 – Investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorია de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵⁶			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
4.2.	Populația suplimentară (față de cea acoperită în prezent) deservită de sistemele de management integrat al deșeurilor	locuitori	FC	N/A			2.000.000 locuitori	MMSC – AM POS Mediu din datele existente în proiectele SMID aprobate	Anual
4.2.	Capacitate suplimentară de reciclare/tratare/utilizare a deșeurilor ca materie primă	tone/an	FC	N/A			Creșterea la 50% din cantitatea colectată	Raportul Strategic Național 2012 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, februarie 2013 ⁵⁷	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

⁵⁶ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

⁵⁷http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Documente_Suport/Rapoarte_Strategice/19.04.2013/ro_strat_report_2012.pdf

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 5: Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua NATURA 2000 și infrastructurile verzi

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Elaborare studii, cartare GIS a habitatelor naturale și inventarierea speciilor sălbatice de interes comunitar în vederea determinării măsurilor (incl. acțiunilor) pentru îmbunătățirea/menținerea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, fie la nivel național, fie la nivel de sit

În activitatea de definire și aplicare a activităților de management al ariilor naturale protejate, în vederea conservării biodiversității, un rol deosebit de important îl îndeplinește cunoașterea detaliată a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, precum și starea de conservare a acestora.

Elaborarea studiilor pentru monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară presupune următoarele activități:

- Activități de birou: documentare privind situația actuală a stării de conservare a habitatelor și speciilor de importanță comunitară, consultarea lucrărilor științifice existente;
- Deplasări în teren, precum și observații în teren necesare pentru cartarea și inventarierea habitatelor și speciilor de importanță comunitară din România;
- Elaborarea seturilor de măsuri pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară;
- Analiza observațiilor transmise de factorii interesați în legătură cu seturile de măsuri propuse.

Grupul țintă principal: populația României

Teritorii specifice vizate: teritoriul național, în special ariile naturale protejate de importanță comunitară

Tipuri de beneficiari: MMSC/ANPM/APM//Custozii/administratori/Institute de cercetare.

- ✓ Conștientizarea publicului prin:
 - Derularea de campanii de informare și conștientizarea publicului prin materiale tipărite (ghiduri, broșuri, leaflet-uri, albume, etc.), mass-media, seminarii, conferințe;
 - Crearea unor mecanisme care să susțină dezvoltarea durabilă a comunităților și creșterea standardelor de viață pentru populația locală (promovarea practicilor și meșteșugurilor tradiționale, încurajarea ecoturismului local).

Aceste acțiuni vor conduce la atingerea țintei 1, acțiunea 3 „Creșterea gradului de conștientizare și de implicare a părților interesate și îmbunătățirea aplicării” din strategia UE pentru conservarea biodiversității 2020 și a obiectivelor: Susținerea și promovarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale și Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului din Strategia Națională pentru Conservarea Biodiversității 2013–2020.

Grupul țintă principal: comunitățile locale, turiști.

Teritorii specifice vizate:teritoriul național, în special ariile naturale protejate de importanță comunitară.

Tipuri de beneficiari: MMSC/ANPM/APM//Custozi/Administratori/institute de cercetare.

- ✓ Implementarea măsurilor pentru îmbunătățirea/menținerea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară

Implementarea măsurilor pentru îmbunătățirea/menținerea stării de conservare poate cuprinde următoarele activități, nefiind însă limitate numai la acestea:

- Investiții în infrastructura pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate;
- Activități privind menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor în ariile naturale protejate, realizate conform planului de management/setului de măsuri propuse;

Grupul țintă principal:populația României.

Teritorii specifice vizate:teritoriul național, în special ariile naturale protejate de importanță comunitară.

Tipuri de beneficiari: MMSC/ANPM/APM/Custozi/Administratori/Institute de cercetare.

- ✓ Identificarea și prioritizarea speciilor invazive și a căilor de pătrundere ale acestora și controlul/eradicarea speciilor cu potențial invaziv mai ridicat

În cadrul acestei acțiuni pot fi desfășurate următoarele tipuri de activități:

- Identificarea și prioritizarea speciilor invazive;
- Identificarea căilor de pătrundere a acestor specii;
- Controlul/eradicarea acestor specii și controlul căilor de pătrundere a acestora.

Aceste acțiuni vor ajuta la îndeplinirea țintei numărul 5 din strategia UE - Identificarea și prioritizarea, până în 2020, a speciilor alogene invazive (IAS) și a căilor de introducere, controlul și eradicarea speciilor prioritare și gestionarea căilor de introducere pentru a preveni introducerea și stabilirea de noi IAS.

Grupul țintă principal:populația României

Teritorii specifice vizate:teritoriul național.

Tipuri de beneficiari: MMSC/ANPM/APM/Custozi/administratori/Institute de cercetare.

- ✓ Crearea și menținerea coridoarelor ecologice, menținerea coridoarelor de migrație a speciilor, conservarea conectivității și funcționalității ecologice, menținerea și/sau îmbunătățirea conectivității pentru rețeaua de arii protejate, inclusiv a rețelei Natura 2000 poduri ecologice și eco-conductele pentru re-conectarea zonelor naturale care au fost divizate artificial

O infrastructură verde poate fi dezvoltată utilizând mai multe tipuri de activități, precum:

- Îmbunătățirea conectivității între zonele naturale existente pentru a contracara fragmentarea și pentru a accentua coerența ecologică a acestora, de exemplu prin protejarea gardurilor vii, a fâșiilor de vegetație pe marginea câmpurilor, a micilor cursuri de apă;

- Accentuarea permeabilității peisajului pentru a sprijini dispersarea speciilor, migrația și circulația;
- Identificarea zonelor multifuncționale - acestea pot fi zone în care agricultura, silvicultura, activitățile de recreere și conservarea ecosistemelor funcționează toate în același spațiu, aducând beneficii multiple nu numai celor care utilizează terenurile (fermieri, silvicultori, furnizori de servicii de turism etc.), ci și societății în ansamblu prin furnizarea de servicii valoroase ale ecosistemului.

Aceste acțiuni vor ajuta la îndeplinirea țintei numărul 2, acțiunea 6 „Stabilirea priorităților pentru refacerea și promovarea utilizării infrastructurilor ecologice” din strategia UE pentru conservarea biodiversității 2020.

Grupul țintă principal: populația României.

Teritorii specifice vizate: teritoriul național.

Tipuri de beneficiari: MMSC/ANPM/APM//Custozi/administratori/Institute de cercetare.

- ✓ Reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate de pe suprafața ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000

Cel puțin 15% din ecosistemele degradate vor fi reconstruite, astfel atingându-se ținta 2 din strategia UE - menținerea și refacerea ecosistemelor și a serviciilor aferente.

Grupul țintă principal: comunitățile locale.

Teritorii specifice vizate: arii naturale protejate.

Tipuri de beneficiari: MMSC/ ANPM/ APM/ Custozi/ administratori.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Pentru AP 5 în selectarea proiectelor vor fi avute în vedere următoarele criterii generale:

1. Relevanța proiectului;
2. Calitatea proiectului;
3. Capacitatea beneficiarului.

În cadrul PI 1, operațiunile menționate au fost selectate datorită faptului că duc la îndeplinirea țintelor asumate prin Strategia UE pentru conservarea biodiversității 2020, a Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității 2013-2020 și la îndeplinirea țintelor de la Aichi, din cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică.

De asemenea au fost avute în vedere următoarele principii generale:

- alocare adecvată a resurselor financiare disponibile între axele prioritare și în special, acolo unde este cazul, un nivel adecvat de finanțare pentru operațiuni;
- promovarea operațiunilor ce contribuie la Strategia Europa 2020;
- promovarea unei dezvoltări durabile integrate a ariilor naturale protejate prin grija față de potențialul existent și prin îmbunătățirea calității vieții;
- unde este cazul, îmbunătățirea capacităților instituționale și administrative ce vizează buna guvernare a politicii de protejare a biodiversității și o implementare eficientă a programului operațional.

- dezvoltarea armonioasă, echilibrată și durabilă a activităților economice în ariile naturale protejate, locuri de muncă și resurse umane, precum și protejarea și îmbunătățirea mediului;

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 5 – Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua Natura 2000 și infrastructura verde

NA

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 5 – Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua Natura 2000 și infrastructura verde

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorია de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵⁸			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
5.1.	Set de măsuri de conservare aprobate	nr	FEDR	Mai puțin dezvoltată			300 (60% din numărul ariilor protejate)	MMSC	Anual
5.1.	Planuri de management/seturi de măsuri de conservare/planuri de acțiune pentru specii implementate	nr	FEDR	Mai puțin dezvoltată			100	MMSC	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

⁵⁸ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 5: Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate, reducerea poluării aerului

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Dezvoltarea și optimizarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului;
- ✓ Dezvoltarea unui sistem de prognoză a calității aerului;
- ✓ Dezvoltarea unui sistem unic, interactiv de inventariere a emisiilor de poluanți în aer, prin crearea unei baze de date în conformitate cu cerințele directivei INSPIRE.

Tipuri de beneficiari: Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Pentru AP 5 în selectarea proiectelor referitoare la Decontaminarea siturilor contaminate vor fi avute în vedere următoarele criterii generale:

1. Terenul este în proprietatea statului
2. Relevanța proiectului prin gradul de afectare a populației locale;
3. Calitatea proiectului.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 5 – Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate, reducerea poluării aerului

A se vedea lista anexată.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 5 – Decontaminarea terenurilor industriale dezafectate, reducerea poluării aerului și promovarea de măsuri de reducere a zgomotului

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categoria de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵⁹			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
5.2.	Sistem național funcțional pentru măsurarea / evaluarea de noi poluanți introduși de	nr	FC	Mai puțin dezvoltată			1	MMSC	Anual

⁵⁹ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categoria de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁵⁹			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
	Directiva 2008/50/CE, realizare baza de date poluanți și sistem de prognoză al calității aerului								
5.2.	Suprafața decontaminată	ha	FC	Mai puțin dezvoltată			300	MMSC	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
 - ✓ teritorii specifice vizate;
 - ✓ tipuri de beneficiari.
- (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)**

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 6: Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem

OBIECTIVUL SPECIFIC 1 „Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ măsuri non-structurale (soft measures) care vor include infrastructuri verzi precum împăduririle, stabilirea unor zone inundabile controlat, impunerea unor practici agricole care să reducă viiturile, sistematizarea teritoriului (inclusiv măsuri de interdicere a construcțiilor ori a defrișărilor în anumite zone), măsuri bazate pe ecosisteme;
- ✓ măsuri structurale pentru construirea ori reabilitarea infrastructurii de reducere a riscului de inundații care vor include cu prioritate investiții pentru stocarea/devierea apelor provenite de la inundații și într-o mai mică măsură construirea de îndiguiri, regularizări de albie și apărări de maluri
- ✓ actualizarea/completarea hărților de hazard și risc la inundații
- ✓ dezvoltarea de studii, metodologii, evaluări și rapoarte
- ✓ asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor
- ✓ asistență tehnică pentru management de proiect și supervizarea lucrărilor.

Grupul țintă principal este populația din centrele urbane și rurale, la nivel național, care sunt supuse riscului la inundații.

Tipul de beneficiar pentru aceste categorii de proiecte este constituit din Administrația Națională Apele Române, prin Administrațiile Bazinale de Apă și din alte entități cu atribuții în managementul situațiilor de urgență determinate de inundații.

OBIECTIVUL SPECIFIC 2 „Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de eroziune costieră”

Tipuri de acțiuni:

- ✓ reabilitarea și protecția plajelor incluzând înnisipări artificiale, crearea de noi plaje, diguri și epiuri pentru retenția nisipului, diguri de stabilizare a plajelor;
- ✓ reabilitarea și protecția falezelor incluzând lucrări de consolidare, drenaje, ziduri de sprijin;
- ✓ construirea/reabilitarea digurilor submerse;
- ✓ asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor;
- ✓ asistență tehnică pentru management de proiect și supervizarea lucrărilor.

Zona de intervenție este reprezentată de partea sudică a litoralului românesc între Midia și Vama Veche, grupul țintă fiind populația și activitățile economice din localitățile aferente acestei porțiuni a litoralului.

Tipul de beneficiar al finanțărilor prevăzute în cadrul acestui obiectiv este Administrația Națională Apele Române prin Administrațiile Bazinale de Apă.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritizarea riscurilor și stabilirea priorităților de finanțare vor fi realizate în cadrul proiectului referitor la evaluarea națională a riscurilor.

Stabilirea priorităților de finanțare pentru combaterea riscurilor va ține cont de impactul dezastrelor și de frecvența acestora în ultimii 10 ani. Prioritățile de finanțare vor include totuși și finanțarea unor măsuri urgente pentru a limita impactul economic, financiar și uman în cazul producerii anumitor tipuri de riscuri. De asemenea, se va acorda prioritate finanțării acelor măsuri care corespund unor riscuri a căror evaluare este avansată.

Pentru orizontul de timp 2020, accentul va fi pus pe implementarea unor măsuri care să adreseze cu prioritate riscurile generate de schimbările climatice. Pe termen scurt și mediu, sectoarele prioritare vor fi cele de inundații, zona costieră și secetă (finanțată prin PNDR). Prioritizarea investițiilor pentru sectorul inundațiilor va avea la bază prevederile Planurilor de Management al riscurilor la inundații iar pentru sectorul zona costieră prevederile MasterPlanului integrat pentru protecția și refacerea zonei costiere. Acțiunile privind adaptarea la schimbările climatice vor fi conforme cu prevederile SNRSC 2013–2020.

Principii generale

Evaluarea proiectelor va garanta că aplicațiile îndeplinesc în totalitate criteriile stabilite în Regulamentele europene și că beneficiile pentru zona de proiect sunt maximizate.

AM se va asigura că operațiunile sunt selectate pentru finanțare în conformitate cu criteriile aplicabile PO și că ele sunt conforme cu regulile naționale și comunitare pe întreaga perioadă de implementare.

AM se va asigura că beneficiarii vor fi informați asupra condițiilor specifice privind produsele, serviciile și lucrările ce urmează a fi furnizate în cadrul operațiunilor, planul de finanțare, termenul limită de execuție, informații financiare și alte informații relevante.

Evaluarea și selecția proiectelor este concepută ca un proces dinamic, fiind estimat că evaluarea aplicațiilor va fi realizată de către OI, sub coordonarea AM, în timp ce decizia

privind selecția va rămâne la nivelul acesteia din urmă. Principiile cooperării AM–OI vor fi stabilite într-o procedură de lucru comună.

OI va realiza și evaluarea beneficiarilor, pentru a se asigura că aceștia au o capacitate suficientă pentru a îndeplini condițiile de finanțare înainte ca deciziile de aprobare să fie luate.

Ghidurile pentru solicitanți care vor fi elaborate de către AM vor fi puse la dispoziția potențialilor beneficiari. Formularele standard ale aplicațiilor de finanțare vor fi disponibile pe Internet iar OI-urile vor furniza asistență solicitanților.

Vor fi puse la dispoziția potențialilor beneficiari informații clare și detaliate cu privire la:

- condițiile de eligibilitate care trebuie îndeplinite pentru a se califica pentru finanțare în cadrul PO;
- o descriere a procedurilor pentru examinarea aplicațiilor de finanțare și a perioadelor de timp pe care le implică;
- criteriile pentru selectarea operațiunilor ce urmează a fi finanțate;
- punctele de contact la nivel național și regional care pot furniza informații privind PO.

Proiectele cu costuri totale care depășesc 50 milioane de Euro vor fi considerate „proiecte majore” și vor fi transmise pentru decizie la CE.

Următoarele criterii generale de selecție vor fi aplicate:

1. Relevanța proiectului;
2. Calitatea proiectului;
3. Capacitatea beneficiarului.

Pe baza acestor criterii generale, vor fi elaborate criterii de selecție detaliate care vor fi transmise spre aprobare CM și apoi aduse la cunoștința publicului.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 6 – Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem

A se vedea lista anexată.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorii de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 6 – Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv a unor abordări bazate pe ecosistem

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categoria de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶⁰			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
6.1.	Suprafața de teren împădurită	ha	FC	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată			15000	MMSC	Anual
6.1.	Lungime de plajă și/sau faleză protejată	km	FC	Mai puțin dezvoltată			19,3	ANAR	Anual
6.1.	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	nr	FC	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată			1.800.000	ANAR	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 6: Promovarea investițiilor pentru a aborda riscurile specifice în vederea creșterii rezistenței, asigurând reziliența în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor de gestionare a acestora

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Dezvoltarea capacității și calității serviciilor de urgență prin dezvoltarea infrastructurii și a sistemului de pregătire a personalului ce încadrează serviciile de urgență profesionale și voluntare;
- ✓ Modernizarea sistemului de comandă a incidentelor și a sistemelor IT asociate;
- ✓ Înlocuirea echipamentelor și vehiculelor de intervenție;
- ✓ Constituirea și dotarea unor centre regionale de intervenție multi-risc în vederea asigurării unui răspuns oportun și eficient la nivel regional;
- ✓ Dotarea serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență cu tehnică, mijloace și echipament de intervenție care să permită reducerea timpului de intervenție în caz de dezastre, răspunsul în caz de dezastru major, protecția personalului de intervenție, creșterea eficienței răspunsului și protejarea mediului;
- ✓ Completarea și dotarea centrelor rapide de intervenție;
- ✓ Asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor;
- ✓ Asistență tehnică pentru management de proiect și supervizarea investițiilor/lucrărilor.

Grupul țintă este reprezentat de populația României

⁶⁰ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

Tipurile de beneficiari sunt reprezentate de serviciile profesioniste și voluntare pentru situații de urgență de pe întreg teritoriul național.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritizarea riscurilor și stabilirea priorităților de finanțare vor fi realizate în cadrul unui proiect referitor la evaluarea națională a riscurilor (în prezent în derulare).

Stabilirea priorităților de finanțare pentru combaterea riscurilor va ține cont de impactul dezastrelor și de frecvența acestora în ultimii 10 ani. Prioritățile vor include și finanțarea unor măsuri urgente pentru a limita impactul economic și uman în cazul producerii anumitor tipuri riscuri. De asemenea, se va acorda prioritate finanțării acelor măsuri care corespund unor riscuri a căror evaluare este avansată.

Pentru orizontul de timp 2020, accentul va fi pus pe implementarea unor măsuri care să adreseze cu prioritate riscurile generate de schimbările climatice. Pe termen scurt și mediu, sectoarele prioritare vor fi cele afectate de inundații, secetă (finanțată prin PNDR) și zona costieră. Acțiunile privind adaptarea la schimbările climatice vor fi conforme cu prevederile SNRSC 2013–2020.

Evaluarea proiectelor va garanta că aplicațiile îndeplinesc în totalitate criteriile stabilite în Regulamentele europene și că beneficiile pentru zona de proiect sunt maximizate.

AM se va asigura că operațiunile sunt selectate pentru finanțare în conformitate cu criteriile aplicabile PO și că ele sunt conforme cu regulile naționale și comunitare pe întreaga perioadă de implementare.

AM se va asigura că beneficiarii vor fi informați asupra condițiilor specifice privind produsele, serviciile și lucrările ce urmează a fi furnizate în cadrul operațiunilor, planul de finanțare, termenul limită de execuție, informații financiare și alte informații relevante.

Evaluarea și selecția proiectelor este concepută ca un proces dinamic, fiind estimat că evaluarea aplicațiilor va fi realizată de către OI, sub coordonarea AM, în timp ce decizia privind selecția va rămâne la nivelul acesteia din urmă. Principiile cooperării AM–OI vor fi stabilite într-o procedură de lucru comună.

OI va realiza și evaluarea beneficiarilor, pentru a se asigura că aceștia au o capacitate suficientă pentru a îndeplini condițiile de finanțare înainte ca deciziile de aprobare să fie luate.

Ghidurile pentru solicitanți care vor fi elaborate de către AM vor fi puse la dispoziția potențialilor beneficiari. Formularele standard ale aplicațiilor de finanțare vor fi disponibile pe Internet iar OI-urile vor furniza asistență solicitanților.

Vor fi puse la dispoziția potențialilor beneficiari informații clare și detaliate cu privire la:

- condițiile de eligibilitate care trebuie îndeplinite pentru a se califica pentru finanțare în cadrul PO;
- o descriere a procedurilor pentru examinarea aplicațiilor de finanțare și a perioadelor de timp pe care le implică;
- criteriile pentru selectarea operațiunilor ce urmează a fi finanțate;
- punctele de contact la nivel național și regional care pot furniza informații privind PO

Proiectele cu costuri totale care depășesc 50 milioane de Euro vor fi considerate „proiecte majore” și vor fi transmise pentru decizie la CE.

Următoarele criterii generale de selecție vor fi aplicate:

1. Relevanța proiectului;
2. Calitatea proiectului;
3. Capacitatea beneficiarului.

Pe baza acestor criterii generale, vor fi elaborate criterii de selecție detaliate care vor fi transmise spre aprobare CM și apoi aduse la cunoștința publicului.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

N/A

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 6 – Promovarea investițiilor în vederea creșterii rezilienței în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor existente

NA

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 6 – Promovarea investițiilor în vederea creșterii rezilienței în fața dezastrelor și modernizarea sistemelor existente

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶¹			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
6.2.	Timpul de răspuns la situații de urgență	min	FC	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			13,5	IGSU	Anual
6.2.	Timpul de răspuns la urgențe medicale	min	FC	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			9	IGSU	Anual

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

⁶¹ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 1 A AXEI PRIORITARE 7: . Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Realizarea și modernizarea de noi capacități de producție a energiei electrice în microhidrocentrale

Planul național de Acțiune pentru Energii Regenerabile stipulează (tab 5.7b, pag 201) care sunt țintele privitoare la capacitatea instalată din resurse regenerabile, categoria Microhidrocentrale. Conform datelor existente, capacitatea instalată în microhidro (<10 MWe) era de 505 MWe la nivelul anului 2013. România are o țintă de capacități instalate la nivelul anului 2020, 729 MWe. După cum se observă, există un decalaj important care trebuie acoperit până în anul 2020. Recuperarea decalajului în ceea ce privește realizările de capacități instalate și de producții anuale trebuie să se facă în perioada 2014-2020.

Se va urmări creșterea gradului de valorificare, în condiții de eficiență economică, a potențialului microhidrocentralelor pentru producția de energie electrică prin susținerea financiară în etapa investițională, concomitent cu facilitarea accesului la rețelele de distribuție.

Se intenționează sprijinirea proiectelor pentru care interesul investitorilor este manifestat și în ceea ce privește amenajarea teritoriului, apărarea contra inundațiilor.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Comunități locale din zonele cu potențial pentru construcția de microhidrocentrale;
 - Companii private interesate în energie verde;
 - Mari producători de energie care vor să-și mărească sau să-și diversifice portofoliul de surse.
- ✓ Realizarea și modernizarea de noi capacități de producție a energiei electrice și termice în centrale pe biomasă

Planul național de Acțiune pentru Energii Regenerabile stipulează (tab 5.7b, pag 201) care sunt țintele privitoare la capacitatea instalată din resurse regenerabile, categoria Biomasă. Pentru anul 2013, datele disponibile duc la concluzia că există 53 MWe instalați pe biomasă. Valorile țintă la nivelul anului 2020 sunt de 600 MWe instalați. Recuperarea decalajului în ceea ce privește realizările de capacități instalate și de producții anuale trebuie să se facă în perioada 2014-2020.

În vederea atingerii obiectivului de 24% în 2020, asumat de România urmare a aplicării Directivei 28/2009/CE, valorificarea unor resurse energetice regenerabile precum biomasa forestieră se poate realiza atât prin producerea de energie electrică în centralele de cogenerare distribuite, cât și prin utilizarea eficientă a biomasei pentru producerea energiei termice pentru clădiri rezidențiale sau publice.

Pentru sistemele centralizate, se are în vedere realizarea alimentării cu căldură din cazane de apă fierbinte pe bază de biomasă. Conform PNAER, se estimează ca cca. 15%, respectiv cca.

200 MW, din puterea care trebuie instalată pentru menținerea capacității de alimentare cu căldură a consumatorilor racordați la sistemele centralizate (în condițiile casării unor grupuri care și-au depășit durata normată de viață) vor funcționa pe bază de biomasă, prin noile tehnologii de cogenerare cu turbine cu gaze în ciclul combinat sau cu recuperare de căldură.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Companii care preiau produse de la asociații de producători agricoli;
 - Companii care preiau produse de la deținători de terenuri cultivate cu exces de biomasă vegetală;
 - Companii care preiau produse de la IMM-uri din domeniul agricol;
 - Companii mici și medii cu activități generatoare de deșeuri organice care pot fi neutralizate cu valorificare energetică a produșilor;
 - Companii care preiau produse de la asociații de deținători de păduri;
 - Companii care preiau produse de la exploatarea zonelor forestiere;
 - Localități cu un număr de locuitori <10.000 persoane, interesate în construirea de surse de căldură (cu sau fără cogenerare) destinate asigurării confortului populației urbane.
- ✓ Realizarea și modernizarea de noi capacități de producție a energiei termice în centrale geotermale

Din analizele ANRSC, a rezultat că doar aproximativ 40 MWt sunt instalați și utilizați la nivelul anului 2012, în România, pentru producerea de energie termică din surse geotermale. Pentru atingerea obiectivelor asumate, se preconizează instalarea a încă 120 MWt capacitate în centrale geotermale. **Beneficiarii** pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Municipality din zonele cu potențial interesate în creșterea numărului de centrale geotermale destinate încălzirii urbane, în special vestul României;
 - Intreprinderi din domeniul industrial sau servicii care intenționează reducerea consumurilor de combustibili fosili utilizați pentru încălzire.
- ✓ Sprijinirea racordării capacităților de producție a energiei electrice și termice din surse regenerabile la rețelele de distribuție

Un obstacol major privind valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea de energie electrică și termică îl reprezintă dificultățile de racordare la rețelele de distribuție. Acest obstacol este atât de natură tehnică, cât și economică. În majoritatea cazurilor, centralele care utilizează regenerabile sunt amplasate în zone cu o densitate scăzută de rețele, în areale nelocuite sau la marginea așezărilor urbane. Chiar și pentru o parte din centralele în curs de realizare, dar cu atât mai mult pentru centralele care se vor realiza în cadrul acțiunilor anterioare, trebuie acordat un sprijin puternic pentru înființarea de tronsoane de rețea de distribuție sau pentru modernizarea/întărirea celor existente.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Distribuitorii de energie electrică/termică, pentru proiecte de racordare a viitoarelor centrale de producere a energiei electrice și termice care vor fi implementate prin acțiunile descrise anterior.

- Distribuitorii de energie electrică/termică, pentru proiecte de racordare a centralelor deja realizate (sau care vor fi deja finalizate la data accesării fondurilor), pentru obiective care necesită asistență la partea de racordare la rețelele de distribuție.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

În România cadrul legal și instituțional în baza căruia se realizează investițiile în domeniul creșterii eficienței energetice și al reducerii emisiilor de carbon este reprezentat de Strategia în domeniul energiei 2007-2020, actualizată în 2011, Strategia privind Schimbările Climatice 2013-2020, Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile.

La selectarea opțiunilor pentru realizarea obiectivelor specifice se au în vedere direcția și prioritățile României stabilite în cadrul acestor documente pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării conformării cu obiectivele Strategiei Europa 2020 prin contribuția la realizarea obiectivului tematic 4 inclus în Strategia 2020 și, în același timp, realizarea obiectivelor naționale în ceea ce privește creșterea eficienței energetice și producerea de energie cu emisii scăzute de carbon.

Criteriile de selectare a operațiunilor vor lua în considerare maturitatea proiectelor, dimensiunea impactului acestora cu privire la reducerea emisiilor de carbon și creșterea eficienței energetice, complementaritatea cu alte acțiuni circumscrise OT 4 și OT 7 și cu acțiunile prevăzute a fi finanțate din POR din domeniile acoperite de obiectivele tematice menționate. De asemenea se va avea în vedere ca finanțarea FESI să nu se suprapună peste alte tipuri de intervenții precum acordarea de certificate verzi sau bonusul pentru cogenerare. Totodată, producătorii de energie care fac parte din schema ETS nu vor fi eligibili. Pentru toate tipurile de proiecte care vor fi propuse, se va finanța doar partea de investiție necesară pentru a aduce valorile criteriilor de analiză economică până la niveluri acceptabile din punct de vedere comercial pe baza unei analize cost-beneficiu realizată pentru fiecare proiect.

Operațiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectiva cerere de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

Experiența utilizării instrumentelor financiare în România, atât pentru proiectele de promovare a energiei curate cât și pentru cele de eficiență energetică arată că acestea au fost fără excepție la scară redusă, cu o capacitate nesemnificativă de impact asupra efortului privind atingerea țintelor asumate de România. Prețul relativ scăzut al energiei electrice, instabilitatea legislativă, restructurarea nefinalizată a sectorului energetic, liberalizarea încă parțială a pieței de energie electrică, toate acestea combinate cu un risc relativ ridicat de țară, nu conduc la o recuperare a investiției într-un interval de timp rezonabil fără o intervenție publică pentru perioada curentă de programare.

Liberalizarea totală a pieței de energie electrică precum și completarea acesteia cu funcțiuni menite să asigure o echilibrare inteligentă a producției și consumului (cu precădere a unei mai bune compensări între energia verde și cea clasică) sunt planificate la orizontul anilor 2020 întrucât măsurile propuse vor conduce la o creștere a prețului energiei electrice ceea ce va determina o presiune suplimentară pe veniturile și așa reduse ale populației.

Pe termen mediu și lung, pe măsură ce va începe înregistrarea unei convergențe între prețul energiei electrice în România comparativ cu media europeană, instrumentele financiare vor dobândi o importanță din ce în ce mai mare în finanțarea politicilor energetice.

Din aceste considerente, pentru finanțarea proiectelor propuse în cadrul POIM 2014-2020, AP 7. *Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon* se vor utiliza instrumente financiare.

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 7 – . Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie.

Nu se vor finanța proiecte majore.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 1 a Axei Prioritare 7 – . Promovarea producției și a distribuției de energie obținută din surse regenerabile de energie

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶²			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
7.1	Capacitate instalată pentru valorificarea RER la beneficiarii asistați	MWe MWt	FEDR	Mai puțin dezvoltată			60 75	AM POIM	Anual
7.1.	Cantitate anuală de emisii GES evitate	tone CO ₂ /an	FEDR	Mai puțin dezvoltată			40.000		

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

⁶² For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 2 A AXEI PRIORITARE 7: Promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice, pe baza cererii de energie termică utilă

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Construcția centralelor cogenerare de înaltă eficiență de mică putere pe combustibili fosili

Cogenerarea este o metodă cheie de a îmbunătăți eficiența energetică în cazul consumatorilor din sectorul industrial. Acolo unde există o cerere importantă pentru energie termică, cogenerarea de înaltă eficiență poate aduce beneficii considerabile consumatorilor industriali de energie, prin utilizarea de tehnologii competitive, curate, mature din punct de vedere tehnologic și economic, având o eficiență ridicată în utilizarea combustibililor. Beneficiile se referă la reducerea costurilor cu energia, creșterea securității furnizării și impactul redus asupra mediului.

Prin utilizarea centralelor de cogenerare de înaltă eficiență se obțin următoarele beneficii:

Centralele de cogenerare de înaltă eficiență au avantaje fundamentale față de producerea energiei termice și electrice în surse separate, constând în principal în reducerea emisiilor poluante (NO_x, SO_x, pulberi) și a emisiilor de CO₂.

Crește gradul de securitate în aprovizionarea cu energie prin diversificarea surselor de producere și a resurselor energetice primare utilizate, conducând la reducerea dependenței de importurile de resurse primare și creșterea siguranței energetice ale României.

Se urmărește construcția unităților de cogenerare de înaltă eficiență, de mică putere, bazate pe cererea de energie termică utilă a consumatorilor din industrie.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- ✓ Companii industriale sau companii care deservește parcuri industriale, cu consumuri energetice de peste 200 tep/an, care pot dovedi un necesar util de energie termică pentru procesele industriale cu o durată de minim 4.000-5.000 h/an și care necesită simultan și o cantitate suficientă de energie electrică ce poate fi asigurată de grupuri de cogenerare.
- ✓ Construcția centralelor cogenerare care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale

Acțiunea se referă la ciclurile de cogenerare care utilizează fluide organice pentru valorificarea căldurii de joasă temperatură disponibilă în gaze tehnologice fierbinți.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Companii industriale cu consumuri de peste 200 tep/an, care pot dovedi condițiile cerute proiectelor de cogenerare, dar care intenționează să valorifice drept combustibili gazele reziduale provenite din procese industriale.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

În România cadrul legal și instituțional în baza căruia se realizează investițiile în domeniul creșterii eficienței energetice și al reducerii emisiilor de carbon este reprezentat de Strategia în domeniul energiei 2007-2020, actualizată în 2011, Strategia privind Schimbările Climatice 2013-2020, Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile.

La selectarea opțiunilor pentru realizarea obiectivelor specifice se au în vedere direcția și prioritățile României stabilite în cadrul acestor documente pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării conformării cu obiectivele Strategiei Europa 2020 prin contribuția la realizarea obiectivului tematic 4 inclus în Strategia 2020 și, în același timp, realizarea obiectivelor naționale în ceea ce privește creșterea eficienței energetice și producerea de energie cu emisii scăzute de carbon.

Criteriile de selectare a operațiunilor vor lua în considerare maturitatea proiectelor, dimensiunea impactului acestora cu privire la reducerea emisiilor de carbon și creșterea eficienței energetice, complementaritatea cu alte acțiuni circumscrise OT 4 și OT 7 și cu acțiunile prevăzute a fi finanțate din POR din domeniile acoperite de obiectivele tematice menționate. De asemenea se va avea în vedere ca finanțarea FESI să nu se suprapună peste alte tipuri de intervenții precum acordarea de certificate verzi sau bonusul pentru cogenerare. Totodată, producătorii de energie care fac parte din schema ETS nu vor fi eligibili. Pentru toate tipurile de proiecte care vor fi propuse, se va finanța doar partea de investiție necesară pentru a aduce valorile criteriilor de analiză economică până la niveluri acceptabile din punct de vedere comercial pe baza unei analize cost-beneficiu realizată pentru fiecare proiect.

Operațiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectiva cerere de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

Experiența utilizării instrumentelor financiare în România, atât pentru proiectele de promovare a energiei curate cât și pentru cele de eficiență energetică arată că acestea au fost fără excepție la scară redusă, cu o capacitate nesemnificativă de impact asupra efortului privind atingerea țintelor asumate de România. Prețul relativ scăzut al energiei electrice, instabilitatea legislativă, restructurarea nefinalizată a sectorului energetic, liberalizarea încă parțială a pieței de energie electrică, toate acestea combinate cu un risc relativ ridicat de țară, nu conduc la o recuperare a investiției într-un interval de timp rezonabil fără o intervenție publică pentru perioada curentă de programare.

Liberalizarea totală a pieței de energie electrică precum și completarea acesteia cu funcțiuni menite să asigure o echilibrare inteligentă a producției și consumului (cu precădere a unei mai bune compensări între energia verde și cea clasică) sunt planificate la orizontul anilor 2020 întrucât măsurile propuse vor conduce la o creștere a prețului energiei electrice ceea ce va determina o presiune suplimentară pe veniturile și așa reduse ale populației.

Pe termen mediu și lung, pe măsură ce va începe înregistrarea unei convergențe între prețul energiei electrice în România comparativ cu media europeană, instrumentele financiare vor dobândi o importanță din ce în ce mai mare în finanțarea politicilor energetice.

Din aceste considerente, pentru finanțarea proiectelor propuse în cadrul POIM 2014-2020, AP 7. *Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon* se vor utiliza instrumente financiare.

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 7 – Promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice, pe baza cererii de energie termică utilă.

Nu se vor finanța proiecte majore.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 2 a Axei Prioritare 7 – Promovarea utilizării cogenerării de înaltă eficiență, pe baza cererii de energie termică utilă

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶³			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
7.2.	Capacitate instalată cogenerare înaltă eficiență la beneficiarii asistați	MWe	FEDR	Mai puțin dezvoltată			80	AM POIM	Anual
	Cantitate anuală de emisii GES evitate	tone CO ₂ /an					28.000		

2.A.2.1.O descriere a tipului și exemple de acțiuni care vor fi finanțate, precum și contribuția așteptată a acestora la Obiectivele Specifice corespunzătoare, inclusiv, acolo unde este cazul:

- ✓ identificarea grupului țintă principal;
- ✓ teritorii specifice vizate;
- ✓ tipuri de beneficiari.

(Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 3 A AXEI PRIORITARE 7: Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie

Tipuri de acțiuni:

⁶³ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

- ✓ Realizarea a 8 proiecte pilot de contorizare inteligentă a câte unei zone omogene de consumatori de energie electrică

Acțiunea presupune instalarea unui număr aproximativ de 10.000 contoare inteligente, pentru consumatori racordați aflați într-o zonă omogenă de distribuție a energiei electrice, pentru fiecare proiect pilot care va fi realizat. De asemenea, proiectele pilot vor presupune crearea unui dispecerat inteligent care să permită monitorizarea permanentă a consumului și efectul pozitiv al măsurilor de eficiență energetică care vor fi implementate, precum și impactul imediat al politicilor tarifare asupra comportamentului consumatorilor rezidențiali de energie electrică.

Soluția de contoare inteligente trebuie să asigure furnizarea directă, printr-o interfață standardizată, către client sau către oricare terț desemnat de acesta, în timp util, a unor citiri precise, ușor înțeles și de utilizat. Prin citiri se va înțelege evoluția indexurilor aferente consumului cu o periodicitate și pentru o perioadă de timp suficientă, stabilită prin contract. Se recomandă ca sistemele de măsurare să fie prevăzute cu capacitatea de a stoca datele privind consumul înregistrat pentru o perioadă de timp rezonabilă, conform prevederilor legale specifice în vigoare, pentru a permite consultarea și extragerea datelor privind consumul anterior și a calculării costurilor legate de consum. La cererea clientului/furnizorului, sistemul va permite o actualizare a datelor de consum la cel puțin 15 minute. Sistemul va asigura citirea de la distanță a contoarelor inteligente, atât pentru energia produsă/injectată în rețea, cât și pentru energia consumată din rețeaua de distribuție.

Există obligativitatea privind comunicația bidirecțională între contorul inteligent și sistemul central pentru a asigura cel puțin:

- eliminarea deplasării pentru activități operaționale curente;
- actualizarea la distanță a softului intern al contorului (firmware);
- monitorizarea funcționării contorului inteligent și culegerea semnalizărilor generate de acesta;
- sincronizarea referinței de timp;
- actualizarea tarifelor (evidența consumurilor).

Datele înregistrate de contoarele inteligente trebuie să fie suficiente pentru a se putea, prin analiza acestora, optimiza activele din sistemele de distribuție și pentru a crește eficiența rețelei. Aceste date permit identificarea rapidă a punctelor în care trebuie intervenit.

La cererea clientului/furnizorului, sistemele de măsurare inteligente vor cuprinde structuri tarifare avansate, înregistratoare ale consumului în funcție de perioadă și un control financiar de la distanță, fără a fi trecute prin sistemul informatic al distribuitorului (pentru respectarea confidențialității). Prin interfața standardizată, se vor prelua datele înregistrate în contorul inteligent, transpunerea pe tarife realizându-se cu aplicația din terminalul clientului (dispozitiv de interfață). Valorizarea tarifelor se va face de către Furnizor, datele fiind disponibile doar către client. Curba de sarcină poate fi un element în constituirea corectă a tarifului valorizat către client. Nivelurile ridicate de securitate și protecție a datelor personale sunt esențiale pentru toate comunicările dintre dispozitivul de măsurare și operator, inclusiv în cazul mesajelor transmise prin intermediul contorului inteligent către sau dinspre orice dispozitive sau sisteme de control existente, la domiciliul consumatorului. Se asigură securitatea și siguranța în caz de acces neautorizat în sistemul inteligent de măsurare (fie la nivel de contor, fie la nivel de sistem central), pentru a proteja consumatorul, nu doar la tentativa de utilizare neconformă a rețelei, cât și față de fraudă informatică. Aceasta impune obligativitatea de a dota contorul inteligent cu mecanism de detectare și semnalizare către

sistemul central, a tentativelor de acces neautorizat sau a aplicării unor câmpuri magnetice externe. Este necesar să se permită integrarea, fără intervenții suplimentare în rețea, a micro-producției locale de energie regenerabilă. Această funcție trebuie instalată implicit și activată/dezactivată în conformitate cu dorințele și nevoile consumatorului.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Distribuitorii autorizați de energie electrică care au în portofoliu peste 100.000 abonați și care se spun obligațiilor de implementare a contorizării inteligente în proporție de 80% până în 2020.
- ✓ Implementarea unui număr de sisteme de monitorizare a consumurilor de energie la consumatorii industriali

Realizarea unui astfel de sistem impune culegerea informațiilor privind consumurile de apă, energie termică, gaze naturale, apă industrială, abur tehnologic, aer comprimat, apă reziduală sau orice altă mărime specifică profilului beneficiarului și care implică consumuri de energie de diferite tipuri.

Prin utilizarea acestor sisteme se asigură citirea automată a datelor de la echipamentele specializate de măsură și contorizare, stocarea datelor în baze de date, prelucrarea datelor și transformarea lor în informații precum și afișarea informațiilor obținute sub forma de rapoarte.

Sistemele de monitorizare a consumurilor energetice furnizează o soluție completă pentru managementul energiei. În acest scop impun utilizarea celor mai moderne tehnologii de măsurare, comunicație și tratare a informației.

Sistemele de contorizare furnizează informații folosite pentru a eficientiza operațiunile din cadrul companiilor și pentru a îmbunătăți gestiunea energiei, implementând cele mai noi tehnologii în domeniul monitorizării și managementului energetic într-un sistem cu o arhitectură deschisă.

Un astfel de sistem trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- Să fie capabil să monitorizeze câteva sute sau mii de mărimi analogice electrice (curenți, tensiuni, factor de putere) și neelectrice (temperaturi, presiuni, viteze, debite); valorile analogice provin fie de la senzori sau transductoare, fie de la bucele de reglaj locale;
- Să poată urmări zeci sau sute de mărimi digitale (de exemplu starea comutatoarelor electrice);
- Frecvența de citire a canalelor de intrare să fie suficient de mare. Se consideră că performanțele minime pe care trebuie să le asigure un sistem de monitorizare sunt citirea parametrilor energetici la interval de maxim o secundă și citirea parametrilor de stare ai procesului la maxim 5 secunde. Frecvența citirilor trebuie, bineînțeles, corelată cu parametrii dinamici ai procesului monitorizat și cu caracteristicile formei de energie utilizată;
- Să stocheze valorile mărimilor de intrare pe o perioadă destul de mare;
- Să emită semnale de alarmare operatorul în caz de avarie sau de depășirea unor limite prestabilite în proces, sau în cazul unui defect în cadrul sistemului de monitorizare;
- Să poată prelucra, pune sub o formă utilizabilă pentru operator și afișa mărimile monitorizate într-un mod cât mai avantajos, ușor de interpretat (tabele de valori, desene, grafice plane și tridimensionale, histograme etc.).

Pe lângă aceste cerințe generale se mai pot enumera altele cum ar fi:

- să permită identificarea pierderilor din instalația monitorizată, avariilor sau consumatorilor paraziți;
- să permită analiza consumului separat pe fiecare parte componentă a instalației monitorizate (secții, consumatori individuali importanți etc);
- să asigure citirea electronică a datelor;
- în anumite situații se impune asigurarea citirii simultane a tuturor punctelor de măsurare;
- posibilitatea de afișare centralizată la dispecerat a valorilor măsurate;
- asigurarea citirii tuturor consumurilor într-un singur sistem
- să respecte cerințele impuse unui sistem deschis, astfel încât să fie posibilă dezvoltarea sistemului și extinderea ulterioară.

Pentru automatizarea și optimizarea activităților de producție, s-a dovedit necesară, în majoritatea cazurilor, utilizarea unor sisteme de monitorizare globale, cu caracter distribuit, care să cuprindă întregul ansamblul al procesului supravegheat. Un astfel de sistem are inevitabil o structură ierarhică (mai multe sisteme de calcul, cu diferite funcții, cuplate în rețea) și un caracter distribuit (dispozitivele de măsură și de control sunt repartizate pe o suprafață considerabilă).

Evaluarea performanțelor consumului de energie se realizează prin intermediul unor rapoarte regulate care evidențiază abaterile față de valorile obiectiv, în general sub formă de câștiguri sau pierderi financiare.

Beneficiarii pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Companii industriale cu consumuri de peste 1.000 tep/an (definite drept mari consumatori de energie, conform ANRE, dar care pot fi și IMM-uri din punct de vedere fiscal), pentru care trebuie implementate aceste sisteme în vederea identificării rapide a soluțiilor imediate de reducere a consumurilor și pentru care trebuie să existe un instrument puternic de cuantificare a efectelor pozitive a aplicării măsurilor de creștere a eficienței energetice. Din experiența actuală, Auditurile energetice complexe, care pot determina în detaliu structura pierderilor de energie pe o platformă industrială (asa cum ar putea sa o facă un sistem de monitorizare) sunt foarte costisitoare și nu au fost solicitate de Companii. Cauza este, în principal, lipsa echipamentelor de contorizare adâncă pentru majoritatea consumatorilor. Utilizarea echipamentelor portabile pentru realizarea Auditurilor ridică foarte mult costul acestor lucrări. Durata de recuperare a investiției (calculată pe baza economiilor potențiale de energie obținute prin relevarea pierderilor în cadrul unui Audit) este foarte mare și din cauza tarifelor la energie care nu sunt, încă, suficient de ridicate. În plus, instalarea unui sistem de monitorizare duce la posibilitatea de a cunoaște on-line situația energetică a platformelor industriale și de a cuantifica efectele măsurilor de creștere a eficienței energetice cu o frecvență infinit mai mare decât aceea de realizare a unui Audit energetic.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

În România cadrul legal și instituțional în baza căruia se realizează investițiile în domeniul creșterii eficienței energetice și al reducerii emisiilor de carbon este reprezentat de Strategia în domeniul energiei 2007-2020, actualizată în 2011, Strategia privind Schimbările Climatice

2013-2020, Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile.

La selectarea opțiunilor pentru realizarea obiectivelor specifice se au în vedere direcția și prioritățile României stabilite în cadrul acestor documente pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării conformării cu obiectivele Strategiei Europa 2020 prin contribuția la realizarea obiectivului tematic 4 inclus în Strategia 2020 și, în același timp, realizarea obiectivelor naționale în ceea ce privește creșterea eficienței energetice și producerea de energie cu emisii scăzute de carbon.

Criteriile de selectare a operațiunilor vor lua în considerare maturitatea proiectelor, dimensiunea impactului acestora cu privire la reducerea emisiilor de carbon și creșterea eficienței energetice, complementaritatea cu alte acțiuni circumscrise OT 4 și OT 7 și cu acțiunile prevăzute a fi finanțate din POR din domeniile acoperite de obiectivele tematice menționate. De asemenea se va avea în vedere ca finanțarea FESI să nu se suprapună peste alte tipuri de intervenții precum acordarea de certificate verzi sau bonusul pentru cogenerare. Totodată, producătorii de energie care fac parte din schema ETS nu vor fi eligibili.

Operațiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectiva cerere de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate. Pentru toate tipurile de proiecte care vor fi propuse, se va finanța doar partea de investiție necesară pentru a aduce valorile criteriilor de analiză economică până la niveluri acceptabile din punct de vedere comercial pe baza unei analize cost-beneficiu realizată pentru fiecare proiect.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

Experiența utilizării instrumentelor financiare în România, atât pentru proiectele de promovare a energiei curate cât și pentru cele de eficiență energetică arată că acestea au fost fără excepție la scară redusă, cu o capacitate nesemnificativă de impact asupra efortului privind atingerea țintelor asumate de România. Prețul relativ scăzut al energiei electrice, instabilitatea legislativă, restructurarea nefinalizată a sectorului energetic, liberalizarea încă parțială a pieței de energie electrică, toate acestea combinate cu un risc relativ ridicat de țară, nu conduc la o recuperare a investiției într-un interval de timp rezonabil fără o intervenție publică pentru perioada curentă de programare.

Liberalizarea totală a pieței de energie electrică precum și completarea acesteia cu funcțiuni menite să asigure o echilibrare inteligentă a producției și consumului (cu precădere a unei mai bune compensări între energia verde și cea clasică) sunt planificate la orizontul anilor 2020 întrucât măsurile propuse vor conduce la o creștere a prețului energiei electrice ceea ce va determina o presiune suplimentară pe veniturile și așa reduse ale populației.

Pe termen mediu și lung, pe măsură ce va începe înregistrarea unei convergențe între prețul energiei electrice în România comparativ cu media europeană, instrumentele financiare vor dobândi o importanță din ce în ce mai mare în finanțarea politicilor energetice.

Din aceste considerente, pentru finanțarea proiectelor propuse în cadrul POIM 2014-2020, AP 7. *Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon* nu se vor utiliza instrumente financiare.

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 3 a Axei Prioritare 7 – Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie.

Nu se vor finanța proiecte majore.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 3 a Axei Prioritare 7 – Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de distribuție inteligente care funcționează la niveluri de tensiune joasă și medie

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶⁴			Sursa datelor	Frecvența raportării
					M	W	T		
7.3.	Sectoare omogene dotate cu unități de contorizare inteligentă	nr.sectoare	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			8	AM POIM	Anual
	Număr de utilizatori de energie suplimentari	Utilizatori	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			80.000	AM POIM	
	conectați la rețele inteligente	nr.unități	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată			100		
	Număr de sisteme de monitorizare instalate la consumatori industriali			Mai puțin dezvoltată					

PRIORITATEA DE INVESTIȚII 4 A AXEI PRIORITARE 7: Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.

Tipuri de acțiuni:

- ✓ Realizarea și/sau modernizarea de noi capacități de transport a energiei electrice parte a sistemului național de transport

⁶⁴ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

- ✓ Realizarea de noi sisteme de transport a gazelor naturale prin interconectarea cu sistemele de transport a statelor vecine.

Se va urmări realizarea unui proiect de anvergură care să permită descongestionarea zonelor în care se realizează transportul energiei electrice produse din concentrații mari de capacități în surse regenerabile. Se urmărește fie un proiect de reabilitare/realizare a unei stații vitale pentru transportul energiei, fie reabilitarea unei linii majore de transport a energiei electrice.

În domeniul securității în aprovizionarea cu gaze naturale se urmărește construirea unor noi stații de comprimare la Onesti și la Gheraesti (cost 10 milioane EUR) și construirea unor conducte noi de transport pe porțiunea Onesti-Gheraesti și pe cea dintre Gheraesti - Letcani (cost 33 milioane EUR). **Beneficiarii** pentru acțiunea descrisă în acest paragraf pot fi, după cum urmează:

- Compania Națională de Transport a Energiei Electrice, ca unic transportator și deținător de echipamente care poate să realizeze, conform legii, acest serviciu în România.
- Societatea Națională de Transport Gaze, reprezentând operatorul tehnic al sistemului național de transport ce răspunde de funcționarea acestuia în condiții de calitate, siguranță, eficiența economică și protecție a mediului înconjurător.

2.A.2.2. Principii orientative pentru selectarea operațiunilor (Articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

În România cadrul legal și instituțional în baza căruia se realizează investițiile în domeniul creșterii eficienței energetice și al reducerii emisiilor de carbon este reprezentat de Strategia în domeniul energiei 2007-2020, actualizată în 2011, Strategia privind Schimbările Climatice 2013-2020, Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei Regenerabile.

La selectarea opțiunilor pentru realizarea obiectivelor specifice se au în vedere direcția și prioritățile României stabilite în cadrul acestor documente pentru orizontul de timp 2014-2020, în vederea asigurării conformării cu obiectivele Strategiei Europa 2020 prin contribuția la realizarea obiectivului tematic 4 inclus în Strategia 2020 și, în același timp, realizarea obiectivelor naționale în ceea ce privește creșterea eficienței energetice și producerea de energie cu emisii scăzute de carbon.

Criteriile de selectare a operațiunilor vor lua în considerare maturitatea proiectelor, dimensiunea impactului acestora cu privire la reducerea emisiilor de carbon și creșterea eficienței energetice, complementaritatea cu alte acțiuni circumscrise OT 4 și OT 7 și cu acțiunile prevăzute a fi finanțate din POR din domeniile acoperite de obiectivele tematice menționate. De asemenea se va avea în vedere ca finanțarea FESI să nu se suprapună peste alte tipuri de intervenții precum acordarea de certificate verzi sau bonusul pentru cogenerare. Totodată, producătorii de energie care fac parte din schema ETS nu vor fi eligibili.

Operațiunile vor fi selectate pe baza criteriilor definite în Ghidul Solicitantului pentru respectiva cerere de proiecte și se vor finanța în limita fondurilor alocate. Pentru toate tipurile de proiecte care vor fi propuse, se va finanța doar partea de investiție necesară pentru a aduce valorile criteriilor de analiză economică până la niveluri acceptabile din punct de vedere comercial.

2.A.2.3. Planificarea utilizării instrumentelor financiare

Experiența utilizării instrumentelor financiare în România, atât pentru proiectele de promovare a energiei curate cât și pentru cele de eficiență energetică arată că acestea au fost fără excepție la scară redusă, cu o capacitate nesemnificativă de impact asupra efortului privind atingerea țintelor asumate de România. Prețul relativ scăzut al energiei electrice, instabilitatea legislativă, restructurarea nefinalizată a sectorului energetic, liberalizarea încă parțială a pieței de energie electrică, toate acestea combinate cu un risc relativ ridicat de țară, nu conduc la o recuperare a investiției într-un interval de timp rezonabil fără o intervenție publică pentru perioada curentă de programare.

Liberalizarea totală a pieței de energie electrică precum și completarea acesteia cu funcțiuni menite să asigure o echilibrare inteligentă a producției și consumului (cu precădere a unei mai bune compensări între energia verde și cea clasică) sunt planificate la orizontul anilor 2020 întrucât măsurile propuse vor conduce la o creștere a prețului energiei electrice ceea ce va determina o presiune suplimentară pe veniturile și așa reduse ale populației.

Pe termen mediu și lung, pe măsură ce va începe înregistrarea unei convergențe între prețul energiei electrice în România comparativ cu media europeană, instrumentele financiare vor dobândi o importanță din ce în ce mai mare în finanțarea politicilor energetice.

Din aceste considerente, pentru finanțarea proiectelor propuse în cadrul POIM 2014-2020, AP 7. *Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon* nu se vor utiliza instrumente financiare.

2.A.2.4. Planificarea utilizării proiectelor majore (articolul 87 (2) (b) (iii) PRC)

Prioritatea de Investiții 4 a Axei Prioritare 7 – Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.

Nu se vor finanța proiecte majore.

2.A.2.5. Indicatori de realizare imediată (per prioritate de investiții și categorie de regiuni (articolul 87 (2) (b) (iv) PRC)

Prioritatea de Investiții 4 a Axei Prioritare 7 – Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.

Tabel 5: Indicatori de realizare comuni și specifici programului pentru FEDR, FSE și FC (per prioritate de investiții, dezagregare pe categorii de regiuni pentru FEDR și FSE)

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categorii de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶⁵			Sursa datelor	Frecvența raportării
7.4.	Putere electrică tranzitată suplimentar	MW	FEDR	Mai puțin dezvoltată			1500	AM POIM	Anual
	Număr stații de	Nr.							

⁶⁵ For the ESF, this list includes those common output indicators for which a target value has been set. The target value can be presented either as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and CF gender breakdown is in most cases not relevant.

PI	Indicator (numele indicatorului)	UM	Fond	Categoria de regiuni	Valoare țintă (2023) ⁶⁵			Sursa datelor	Frecvența raportării
	comprimare construite	Stații					2		
	Număr kilometri de conductă construiți	Km					150		

2.A.3. Dispoziții specifice pentru FSE⁶⁶, acolo unde este cazul (per axă prioritară, dezagregate pe categorii de regiuni, dacă este relevant): inovarea socială, cooperarea transnațională și contribuția FSE la obiectivele tematice1-7⁶⁷.

N/A

2.A.4. Cadru de performanță (Articolul 87 (2) (b) (v) PRC)

Tabel 6: Cadrul de performanță al axei prioritare (per fond sau categorie de regiuni)

Etapă de implementare, indicator financiar, de realizare imediată sau rezultat	PI	UM, acolo unde este cazul	Fond	Categoria de regiuni	Țintă intermediară pentru 2018	Țintă finală (2022)	Sursa datelor	Explicarea relevanței indicatorului, acolo unde este cazul
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	1.1	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	2.1	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	3.1	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	4.1	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	4.2	%	FEDR		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	5.1	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	5.2	%	FC		20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite	6.1	%	FEDR	Mai puțin dezvoltată	20	90	AM POIM	

⁶⁶ După cum este stabilit în art. 9 (1)-9(7) al PRC

⁶⁷

beneficiarilor								
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	6.2	%	FEDR	Mai puțin dezvoltată	20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	7.1	%	FEDR	Mai puțin dezvoltată Mai dezvoltată	20	90	AM POIM	
Valoarea cheltuielilor eligibile plătite beneficiarilor	7.2	%	FEDR	Mai dezvoltată	20	90	AM POIM	

SECȚIUNEA 7. AUTORITĂȚILE ȘI ORGANISMELE RESPONSABILE CU GESTIONAREA, CONTROLUL ȘI AUDITUL ȘI ROLUL PARTENERII RELEVANȚI (ARTICOLUL 87 (5) PRC)

7.1. Identificarea autorităților și organismelor relevante (articolul 87 (5) (a) și (b) PRC)

Tabel 23: Identificarea și datele de contact ale autorităților și organismelor relevante

Autorități/ Organisme	Numele autorității/ organismului și departamentul sau unitatea, acolo unde este cazul	Conducătorul autorității/ organismului (poziția sau postul)
Autoritate de Management	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Ministerul Fondurilor Europene	Florina BARBU, Director General Coordonare Implementare Programe de Investiții Majore
Autoritate de Certificare, unde se aplică	Autoritatea de Certificare și Plată, Ministerul Finanțelor Publice	Lucica TARARA, Director General Autoritatea de Certificare și Plată
Organismul unde se vor face plățile de către Comisie	Autoritatea de Certificare și Plată, Ministerul Finanțelor Publice	Lucica TARARA, Director General Autoritatea de Certificare și Plată

7.2. Acțiunile întreprinse pentru implicarea partenerilor relevanți menționați la articolul 5 în pregătirea programului operațional, precum și rolul partenerilor în implementarea, monitorizarea și evaluarea programului operațional, articolul 87 alineatul (5) (c) PRC

7.2.1. Rolul partenerilor relevanți în pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programului operațional

[se va completa ulterior]

SECȚIUNEA 10. *REDUCEREA SARCINILOR ADMINISTRATIVE ALE BENEFICIARILOR (ARTICOLUL 87 (6) (c) PRC)

Acțiunile avute în vedere de România în scopul reducerii sarcinii administrative pentru beneficiari se bazează pe definirea generală a conceptului, ca fiind activitățile și costurile administrative suplimentare necesare pentru ca beneficiarii să primească și să utilizeze fonduri ESI⁶⁸.

Un studiu al CE a evaluat sarcina administrativă medie cumulată pentru perioada de programare 2007-2013 la circa 2% din totalul contribuției FEDR și FC. Cercetarea a fost efectuată în cadrul a 22 de programe operaționale din 10 state membre inclusiv România pentru care au fost selectate POS Mediu și POS Transport.

În decembrie 2013, se afla în curs de implementare un studiu similar de evaluare a sarcinilor administrative pentru beneficiarii FESI, scopul principal al studiului fiind reprezentat de identificarea măsurilor de reducere a sarcinii administrative. Calcularea costurilor se va baza pe o metodologie simplificată și se va concentra pe costurile administrative pentru beneficiarii privați ai FESI. Evaluatorii vor face o selecție a celor mai împovărătoare obligații de informare pe baza dimensiunii atribuțiilor administrative care trebuie executate și a percepției beneficiarilor intervievați. Analiza va fi realizată pentru fiecare program operațional, ținând seama de dimensiunea financiară a proiectelor și de tipurile de contracte și de cheltuieli (lucrări, bunuri, servicii etc.).

De asemenea, evaluarea va analiza impactul schimbării cerințelor din Regulamentele Generale ale FESI asupra costurilor administrative și a sarcinilor administrative în procesul de implementare atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ. Raportul de cercetare va oferi recomandări și instrumente de simplificare pentru reducerea sarcinilor administrative, însoțite de o estimare a reducerii costurilor administrative, detaliate la nivelul fiecărui program operațional.

Având în vedere opțiunile de simplificare a costurilor prezentate în regulament, Ministerul Fondurilor Europene are în curs de contractare un studiu privind identificarea domeniilor și a operațiunilor în care ar putea fi utilizate costuri unitare și propunerea unei metodologii de calcul adecvate. În legătură cu rata fixă aferentă costurilor indirecte, plățile bazate pe costuri indirecte ar putea fi prea complexe pentru unii beneficiari (de exemplu, autorități locale, universități) și irelevante pentru alții (de exemplu, marile proiecte de infrastructură). Cu toate acestea, în cazul proiectelor mai mici, se preconizează că acestea vor reduce costurile administrative asociate pregătirii proiectelor și întocmirii documentației justificative pentru cererile de plată. De asemenea, va fi avută în vedere utilizarea de sume forfetare, ori de câte ori va fi indicat.

În paralel cu utilizarea opțiunilor privind costurile simplificate, România intenționează să aibă în vedere:

- ✓ *măsuri pentru simplificarea, predictibilitatea și a unui grad sporit de stabilitate a mediului juridic și normativ*, întrucât un factor semnificativ, care determină creșterea sarcinilor administrative, este reprezentat de schimbările frecvente ale legislației care afectează implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene;

⁶⁸ Prelucrare după AP draft oct 2013

- ✓ *îmbunătățirea comunicării cu beneficiarii*, care va fi facilitată prin continuarea investițiilor pentru un sprijin tehnic de help-desk mai eficient și prin extinderea rețelei de utilizatori;
- ✓ *îmbunătățirea calității ghidurilor*: documentele orientative și manualele vor fi actualizate ori de câte ori este necesar și vor fi accesibile online;
- ✓ *continuarea procesului de simplificare a procedurilor utilizate de AM-uri și OI-uri în legătură cu evaluarea și selecția proiectelor*, precum și cele privind stabilirea cerințelor și verificărilor pe durata implementării proiectelor;
- ✓ *raționalizarea cerințelor în materie de monitorizare și de evaluare*. Formularele și procedurile pentru perioada 2014-2020 vor fi supuse testului *utilității* (de ce este importantă această informație? va fi aceasta utilizată efectiv?) și *proporționalității* (este această informație o cerință rezonabilă? este ea efectiv necesară pentru a fi respectate cerințele?);
- ✓ *trecerea la alte sisteme decât cele pe suport de hârtie* utilizând schimbul electronic de date între autorități și beneficiari;
- ✓ *armonizarea în continuare a cerințelor diferitelor structuri, eliminând suprapunerile și verificările care nu sunt neapărat necesare*;
- ✓ *o promovare progresivă a practicilor de gestionare a riscurilor*, cu audituri și controale axate pe domeniile în care riscul este evaluat ca fiind cel mai ridicat, în ceea ce privește: i) aspectele tehnice ale proiectelor; ii) amplitudinea financiară a proiectelor; iii) capacitatea / rezultatele înregistrate de către beneficiar; iv) potențialul de incapacitate și de fraudă;
- ✓ România va acorda atenție rezultatelor studiului „*Îmbunătățirea cadrului național de pregătire și implementare a proiectelor de investiții publice*” realizat de Banca Mondială, cum ar fi: completarea studiilor de fezabilitate cu cerințe și ghiduri specifice fiecărui sector, limitarea analizei cost-beneficiu (ACB) la proiectele pentru care dimensiunea și complexitatea justifică acest lucru și utilizarea metodelor de evaluare alternative (eficacitatea costurilor sau metoda multicriterială);
- ✓ revizuirea legislației sectoriale în vederea furnizării de proceduri clare și detaliate pentru procesul de obținere a permiselor arheologice, inclusiv definirea clară a etapelor obligatorii, a responsabilităților instituționale și a calendarului privind obținerea aprobărilor.

✓

SECȚIUNEA 11. PRINCIPII ORIZONTALE (ARTICOLUL 87 (7) PRC)

11.1. Dezvoltare Durabilă

Guvernul român a inclus în centrul tuturor politicilor economice promovate, principiul dezvoltării durabile, în conformitate cu angajamentele incluse în Tratatul de Aderare și al obligațiilor care îi revin în calitate de Stat Membru.

POIM 2014-2020 adresează două din cele cinci priorități naționale de finanțare stabilite prin AP respectiv *Transporturile* și *Resursele*. Prioritățile propuse pentru finanțare în cadrul celor șase axe prioritare vor contribui în mod direct la dezvoltarea durabilă a țării astfel:

- ✓ AP 1 *Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României*, rezultatele implementării obiectivelor specifice prevăzute în această axă vor contribui la creșterea calității transportului feroviar și, implicit, a cotei de piață deținute de acest mod de deplasare a călătorilor și transport am mărfurilor și la reducerea emisiilor de carbon. Totodată, prin construirea de infrastructură rutieră la standarde TEN-T, se va reduce numărul de accidente soldate cu victime și pagube materiale care deseori provoacă și accidente ecologice cu efecte nefaste asupra mediului.
- ✓ AP 2 *Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T*, rezultatele implementării obiectivelor specifice prevăzute în această axă vor contribui în mod direct la dezvoltarea durabilă la nivel regional, prin reducerea emisiilor de carbon datorită construcției de variante ocolitoare și decongestionarea centrelor urbane de trafic greu, prin reducerea staționării mijloacelor de transport la tranzitarea frontierei datorită modernizării acestora, prin protejarea resurselor și reducerea poluării datorită achiziției de material rulant modern cu consumuri reduse de energie.
- ✓ AP 3 *Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul*, rezultatele implementării obiectivelor specifice prevăzute în această axă vor contribui în mod direct la dezvoltarea durabilă întrucât acțiunile propuse pentru finanțare vizează moduri de transport prietenoase cu mediul: maritim, fluvial, intermodal, și electric – de tip metrou, a căror cotă de piață va crește urmarea implementării proiectelor de investiții.
- ✓ AP 4 *Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor*, rezultatele implementării obiectivelor specifice prevăzute în această axă vor contribui în mod direct la dezvoltarea durabilă întrucât acțiunile propuse pentru finanțare vizează protejarea mediului prin: i) colectarea și epurarea apelor uzate și reintegrarea lor în circuitul natural cel puțin la calitatea la care au fost prelevate; ii) finalizarea implementării sistemelor integrate de deșuri inclusiv cu recuperarea energiei din deșuri care va conduce la economii importante de materii prime și implicit la protejarea resurselor; iii) protejarea și refacerea biodiversității și promovarea rețelelor Natura 2000 asigurându-se astfel protecția naturii; iv) decontaminarea terenurilor industriale dezafectate și reducerea poluării aerului.
- ✓ AP 7 *Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon* rezultatele implementării obiectivelor specifice prevăzute în această axă vor contribui în mod direct la dezvoltarea durabilă întrucât acțiunile propuse pentru finanțare vizează angajarea de măsuri menite să contribuie la protejarea resurselor și reducerea emisiilor de carbon prin: i) promovarea producerii și distribuției de energie provenită din RER; ii) Promovarea utilizării cogenerării de înaltă eficiență, pe baza

cererii de energie termică utilă; iii) Îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea unor sisteme inteligente de distribuție.

În vederea integrării dezvoltării durabile în intervențiile din cadrul PO, va fi creat un sistem de coordonare a generării, evaluării și selectării proiectelor pentru a fi sprijinite din FESI. În acest scop, se va elabora un Ghid general și specific, care va stabili obligațiile și criteriile de evaluare a proiectelor, va propune o definiție explicită a dezvoltării durabile, și va specifica care ar putea fi tipurile de proiecte cu un impact tangibil în cadrul fiecărui PO. Acest ghid va stabili, de asemenea, criterii clare și va oferi îndrumare pentru solicitanți în elaborarea

proiectelor, în scopul integrării considerentelor de dezvoltare durabilă de-a lungul tuturor

etapelor de implementare.

Principiul *poluatorul plătește*, parte a legislației naționale în domeniul mediului din 2005, va fi aplicat în mod sistematic în implementarea FESI. În acest sens, evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația națională și a UE, rămâne o condiție prealabilă pentru fiecare proiect de infrastructură sau investiții. De asemenea, promovarea introducerii unor sisteme de management al calității în întreprinderi, respectarea standardelor tehnologice și stabilirea respectării depline a legislației naționale în domeniul mediului, drept condiție pentru sprijin din partea FESI, vor contribui la reducerea poluării.

11.2. Egalitatea de șanse și nediscriminare

POIM 2014 – 2020 finanțează în principal proiecte de infrastructură care, prin natura lor, reflectă într-o măsură redusă teme precum egalitatea de șanse, nediscriminare sau egalitatea de gen.

Cu toate acestea, Guvernul român evaluează oportunitatea introducerii unui manual de bune practici în aceste domenii care să fie însușit și respectat de către furnizorii de bunuri și servicii angajați în implementarea proiectelor de infrastructură finanțate din FESI în cadrul axelor prioritare incluse în POIM 2014-2020.

Totodată, Guvernul român intenționează crearea unei Rețele privind egalitatea de șanse care va coordona eforturile de realizare a unei implementări eficiente a acestui principiu orizontal de importanță deosebită, în cadrul FESI. Aceasta va acționa ca o platformă care reunește toți actorii și părțile interesate în domeniul egalității de tratament și al egalității de gen. Rețeaua va fi un instrument puternic în furnizarea de expertiză pentru pregătirea materialelor în domeniul oportunităților egale incluse în Ghidul Solicitantului, în elaborarea de orientări pentru beneficiari pentru o mai bună abordare a acestei probleme în cererile de finanțare, în elaborarea de orientări metodologice pentru evaluatorii de proiecte cu privire la evaluarea

acestor probleme, în furnizarea serviciilor de help-desk pentru beneficiarii proiectelor în

aplicarea principiilor orizontale, în sprijinirea Autorităților de Management în procesul de elaborare a unor cereri de propuneri dedicate, în proiectarea de instrumente/ manuale pentru beneficiarii de proiecte care să ofere îndrumări cu privire la modul de promovare a

principiului egalității de șanse la nivel de proiect, în sprijinirea Autorităților de Management astfel încât acestea să surprindă cât mai bine în Raportul Anual de Implementare și în cerințele de raportare implementarea principiului egalității de șanse.